

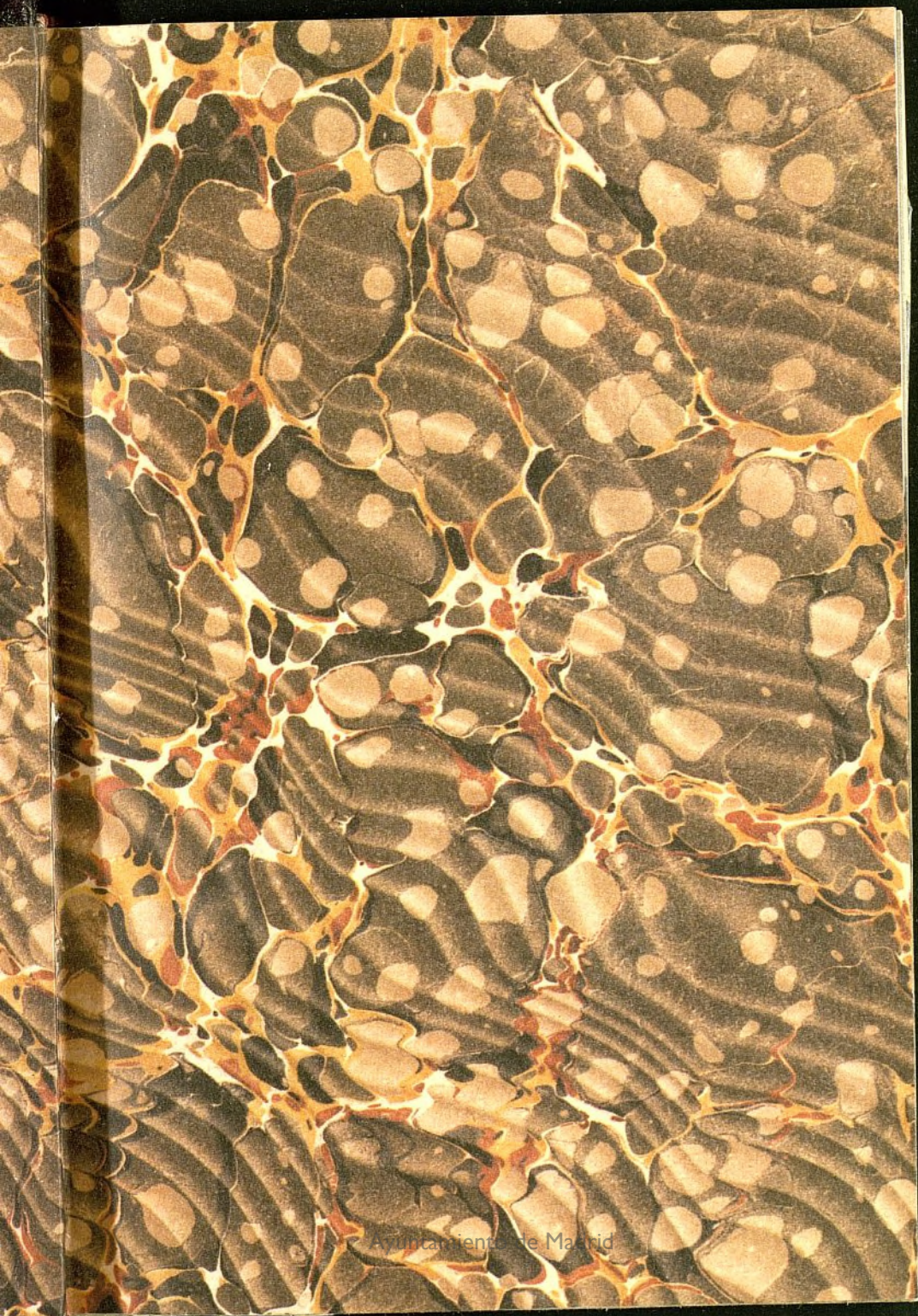
DES

TE

HA

Apontamentos de Pedro

Ayuntamiento de Madrid

Q 3

113

AYUNTAMIENTO DE MADRID

△ ③

Σ 11

C E R V A N T E S

Q1
113

DON QUIXOTE

HEFTE 10

Ayuntamiento de Madrid

MARTINS FORLAG

69/134665
70/745875
70/745558
71/73285
55/795886

R. 22.964

Ayuntamiento de Madrid

Der

S
for A
som
kund
sagde
Gave
som
med
vove
Ulyk
fordi
paa
Gæst
om j
den l
ret m
tagne
lade
har g
end l
dighe
vi un
stykk
paa
komm
bliver
der v
drog
afste
en M
Bond
dem
Don

Q3
143

LVIII. KAPITEL

*Der handler om, hvorledes saa mange Eventyr trængte ind paa
DON QUIXOTE, at det ene ikke gav sig Stunder
til at bie paa det andet.*

Saa snart Don Quixote saå sig i fri Mark, frelst og befriet for Altisidoras Elskovsbejlen, følte han sig ganske i sit Element, som om alle Livsaander fornyedes i ham, saa at han paa ny kunde følge sit ridderlige Kald. Han vendte sig til Sancho og sagde: „Friheden, Sancho, Friheden er dog en af de kosteligste Gaver, som Himmelen har skænket Menneskene. Alle de Skatte, som Jorden omslutter og Havet skjuler, kan ikke sammenlignes med den. For Friheden saavel som for Æren bør og skal man vove Livet; og i Modsætning dertil er Fangenskab den største Ulykke, der kan ramme et Menneske. Dette siger jeg, Sancho, fordi du jo har set den Herlighed og Overflod, som jeg levede i paa det Slot, vi nu forlader. Nuvel, midt under disse hyppige Gæstebud, ved de i Sne afkølede Drikke var jeg til Mode, som om jeg sad midt i Sultens Trængsler, fordi jeg ikke nød det med den Frihed, hvormed jeg vilde have nydt det, hvis det havde været min Ejendom. Thi Forpligtelsen til at gøre Gengæld for modtagne Velgerninger og Gunstbevisninger er et Baand, som ikke vil lade Aanden udfolde sig frit. Lyksalig er den, hvem Himmelen har givet et lille Stykke Brød, uden at han skylder nogen anden end Himmelen Tak derfor.“ „Men trods alt det, Deres Velbyrdighed nu har sagt mig, vilde det dog ikke være vel gjort, om vi undlod at vise vor Taknemmelighed for de to Hundrede Guldstykker, som Hertugens Hovmester gav mig, og som jeg bærer paa Brystet som et Maveplaster og en Hjertestyrkning i paa-kommende Tilfælde. Vi vil ikke hver Dag finde Slotte, hvor vi bliver trakterede; undertiden vil vi ogsaa støde paa Kroer, hvor der vanker tørre Hug.“ Under denne og andre slige Samtaler drog den vandrende Ridder og hans vandrende Vaabendrager afsted hen ad Vejen, og de havde kun tilbagelagt lidt mere end en Mil, da de i Græsset paa en grøn Eng saå et Dusin Mænd i Bondedragt sidde paa deres Kapper og spise. Ved Siden af dem laa nogle Stykker hvidt Lærred, der var bredt ud for

Don Quixote. II.

29

at dække noget; nogle Steder slog Lærredet Buler, andre Steder laa det fladt ned. Don Quixote nærmede sig til det spisende Selskab, og efter høfligt at have hilst paa dem spurgte han, hvad der laa skjult under Lærredet. En af Selskabet svarede: „Under disse Stykker Tøj har vi Billedværker i ophøjet og udskaaret Arbejde; de skal anvendes til Altertavlen paa et nyt Alter, som vi rejser i vor Landsby. Vi bærer dem tildækkede, for at de ikke skal miste deres Glans, og paa Skuldrene, for at de ikke skal blive brudte i Stykker.“ „Hvis I ikke har noget imod det,“ svarede Don Quixote, „vilde det glæde mig meget, om jeg maatte have Lov til at se dem; thi Billeder, som man bærer med saa stor Forsigtighed, maa sikkert være fortræffelige.“ „Det skulde jeg mene,“ sagde en anden, „i hvert Fald kunde deres Pris nok tyde paa det. Thi der er sandelig ikke ét af dem, som ikke koster mere end halvtredsindstyve Daler. Men for at Deres Velbyrdighed kan se, at jeg ikke farer med Løgn, saa vent blot et Øjeblik, og De skal faa Syn for Sagn.“ Han rejste sig fra sit Maaltid, tog Dækket af det første Billede, og det viste sig, at det forestillede Skt. Jørgen til Hest med Lindormen, der ringlede sig for hans Fødder, og i hvis Gab han med bistert Mod stak sin Lanse, saaledes som man sædvanligvis fremstiller ham. Hele Billedet var at ligne ved et guldskindende Klenodie. Don Quixote betragtede det og sagde: „Han var en af de ypperste vandrende Riddere i Himmelenes Hærskare. Han hed Skt. Jørgen og var fordum Jomfruers Beskytter. Lad os nu se den anden.“ Manden dækkede den af, og det viste sig, at det var den hellige Martin til Hest, i det Øjeblik, da han delte sin Kappe med en fattig. Neppe havde Don Quixote set Billedet, før han sagde: „Ogsaa denne Ridder hørte til de fromme Kristne, der drog ud paa Eventyr, og jeg tror, at hans Gavnildhed var endnu større end hans Tapperhed, Sancho, hvilket du vil kunne se af, at han deler sin Kappe med den fattige. Han giver ham Halvdelen af den; men det maa sikkert have været om Vinteren, ellers havde han faaet den hele, saa godgørende var han.“ „Det har nok ikke været Aarsagen,“ sagde Sancho, „men han har vel holdt sig til det Ordsprog, som siger:

At give og tage i rette Tid,
dertil udfordres Kunst og Vid.“

Don Quixote lo og bad Folkene om at tage flere Stykker Lærrød af. Under det næste kom Spaniens Skytshelgen til Syne; han sad højt til Hest med blodigt Sværd og red hen over Hovedskaller. Ved dette Skue sagde Don Quixote: „Ogsaa han var en Ridder: en af Kristi Stridsmænd. Han hedder Don Skt. Diego, Maurerdræberen, en af de tapreste Helgener og Riddere, som har været paa Jorden og nu er i Himmelen.“ Straks aftog de endnu et Dække, under hvilket man kunde se den hellige Paulus, da han falder af Hesten, med alle de Enkeltheder, som man plejer at fremstille paa de Altertavler, hvor hans Omvendelse skildres. Da Don Quixote saå ham saa livagtigt afbildet, at man næsten skulde tro, Kristus talte til ham, og Paulus svarede, sagde han: „Dette var i sin Tid den største Fjende, som Guds Kirke nogensinde har haft, og den største Forsvarer, den nogensinde vil faa. For Troen var han en vandrende Ridder her i Livet, en hellig Stridsmand, urokkelig fast i Døden, en utrættelig Arbejder i Herrens Vingaard, for Hedningerne en Lærer, der ved Himmels høje Skole havde Jesus Kristus selv til den Lærer og Mester, der underviste ham.“ Nu var der ikke flere Billeder, og Don Quixote bad derfor om, at man vilde dække dem alle til igen, og sagde til Bærerne: „Jeg har taget det for et godt Forvarsel, mine Venner, at jeg har set, hvad man her har vist mig. Thi disse Helgener og Riddere udøvede samme Haandtering som jeg, nemlig Vaabenbrug. Kun er der den Forskel imellem dem og mig, at de var Helgener og stred paa guddommeligt Vis, medens jeg er en Synder og strider paa menneskelig Vis. De vandt Himmelen ved deres Armes Magt, thi Himmelen lader sig undertiden aabne med Magt, og jeg véd endnu ikke noget om, hvad jeg vil vinde i Kraft af mine møjsommelige Bedrifter. Men hvis Dulcinea blev befriet af den Nød, hun er stedt i, saa vilde min Skæbne arte sig mere venligt, og min Forstand opklares saa meget, at jeg maaske kunde lede mine Trin ad en bedre Vej end den, jeg nu vandrer.“ „Det høre Gud, og gid Syndernes Fader maa være dødv derfor!“ indskød Sancho. Landboerne undrede sig meget over Don Quixotes Udseende og ligeledes over hans Ytringer, hvoraft de ikke forstod Halvdelen. De afsluttede deres Maaltid, læssede Billederne op, tog Afsked med Don Quixote og fortsatte deres Vej. Sancho stod saa forbyttet

dér, som om han aldrig havde kendt sin Herre før, og undrede sig paa ny over, at han vidste saa meget; og det forekom ham, at der ikke var den Historie eller Begivenhed til i Verden, som han ikke kunde opregne paa sine Fingre og havde præget i sin Hukommelse. Han sagde til ham: „Kære, gode Herre, hvis man kan kalde det, der er mødt os i Dag, et Eventyr, saa har det sandelig været et af de allerrareste og behageligste, der er hændt os paa hele vor Pilgrimsvandring. Fra dette Eventyr er vi sluppet uden Prygl og Forfærdelse, vi har ikke lagt Haand paa Sværdet, ikke gnubbet Jorden med vore Kroppe og ikke maattet lide Sult. Priset være Gud, der har ladet mig leve den Dag, jeg skulde se sligt!“ „Vel talt, Sancho,“ svarede Don Quixote, „men du maa tage i Betragtning, at Tiderne ikke alle er ens og ikke forløber paa samme Vis. Hvad Almuen i Almindelighed kalder Forvarsler, som ikke kommer af naturlige Aarsager, maa forstandige Folk anse for lykkelige Tilfælde og bedømme dem som saadanne. Et saadant overtroisk Menneske gaar meget tidligt ud en Morgen og møder en Broder af den hellige Franciskanerorden, og straks vender han om og løber hjem, som om han havde mødt den Fugl Grif. En kommer, som en anden Mendoza, til at hælde lidt Salt ud paa Bordet, og straks føler han hele sit Hjerte som overhældt med Bedrøvelse, ganske som om Naturen havde til Opgave ved slige ubetydelige Ting at give Tegn paa kommende Ulykker. En forstandig Mand og god Kristen skal ikke gruble over og efterforske, hvad Himmelen agter at gøre. Scipio lander i Afrika; han snubler, da han springer i Land. Soldaterne anser det for et ondt Forvarsel; men han selv griber ned i Jorden og raaber: Du kan ikke undslippe mig, Afrika, thi jeg holder dig fast i mine Arme. Saaledes set, Sancho, er det for mig kun et højst lykkeligt Tilfælde, at jeg har truffet disse Billeder paa min Vej.“ „Det tror jeg med,“ svarede Sancho; „men jeg vilde gerne have, at Deres Velbyrdighed skulde sige mig, af hvilken Grund Spanierne, naar de skal leve et Feltslag, paakalder Skt. Diego, Maurerdræberen, med de Ord: Santiago og hold fast, Spanien! Staar Spanien maaske paa saa svage Fødder, at man maa holde det fast? Eller hvad er det for en mærkelig Skik?“ „Du er nu altfor enfoldig, Sancho,“ svarede Don Quixote; „du maa betænke, at Gud har givet vort

Spanien denne mægtige Ridder af det røde Kors til Skytshelgen og Beskærmer, især i de græsselige Krige, som Spanierne maatte udkæmpe med Maurerne. Og derfor paakalder de ham og anraaber ham som deres Forsvarer i hver en Strid, de bestaar, og har meget ofte med egne Øjne set, hvorledes han ned slog Hagens Sønners Skarer, traadte dem til Jorden, ødelagde dem og sendte dem i Døden. Og for at bevidne Sandheden af disse Begivenheder kunde jeg anføre utallige Eksempler, som fortælles i tilforladelige spanske Historier.“ Sancho gav nu Samtalen en anden Vending ved at sige: „Herre, jeg maa forbavses over den store Dristighed hos Altisidora, Hertuginde Hofferøken. Den Fyr, som kaldes Amor, maa have givet hende et ordentligt Saar og gennemboret hende ganske. Folk siger, at han er en lille blind Pog, og skønt han har Stær, eller rettere sagt slet ingen Øjne, saa træffer han dog, naar han sigter paa et Hjerter, selv om det er nok saa lille bitte, og skyder sine Pile tværs igennem det. Jeg har ogsaa hørt sige, at Elskovspilene brækker Spidsen og bliver stumpe imod Jomfruernes Tugtighed og Undseelse, men naar de rammer denne hersens Altisidora, synes de snarere at blive spidsere end stumpere.“ „Du maa gøre dig klart, Sancho,“ sagde Don Quixote, „at Kærligheden hverken kender til Ærbødighed eller holder sig indenfor Fornuftens Grænser, og at den er af ganske samme Art som Døden, der lige saavel trænger ind i Kongernes høje Borge som i Hyrdernes ydmyge Hytter. Saa snart den fuldstændigt har taget et Hjerter i Besiddelse, er det første, den foretager sig, at forjage al Frygt og Undseelse, og derfor har ogsaa Altisidora uden Undseelse aabenbaret sin Attraa, der snarere opvakte Mishag end smertelig Medfølelse i min Barm.“ „Det er jo aabenbar Grusomhed,“ sagde Sancho, „en Utaknemmelighed uden Lige! Jeg for min Part maa tilstaa, at jeg havde overgivet mig og underkastet mig ved det mindste Elskovsord. Hille mænd, hvilket Marmorhjerter, hvilket jernhaardt Sind, hvilken Sjæl af grov Mørtel! Men alligevel kan jeg slet ikke blive klog paa, hvad denne Frøken egentlig har set i Deres Velbyrdighed, siden hun saa fuldstændig er blevet besejret og undertvungen. Hvilken statelig Fremtræden, hvilken Ungdomsglans, hvilken vindende Elskværdighed, hvilket smukt Ansigt, hvilken af alle disse tiltrækkende Egenskaber — eller har

det mon været dem alle paa én Gang? — har vel gjort hende saa forelsket? Sandelig, sandelig, jeg staar saa ofte og betragter Deres Velbyrdighed lige fra Fodspidsen til det øverste Haar paa Issen, og altid ser jeg Ting, der snarere kunde gøre én ræd end forelsket. Og da jeg stedse har hørt, at Skønheden er den første og fornemste Egenskab, der gør andre forelskede i én, og da Deres Velbyrdighed ikke har det mindste smukke ved Dem, kan jeg ikke begribe, hvad den Stakkel egentlig har forelsket sig i.“ „Mærk dig, Sancho,“ svarede Don Quixote, „at der gives to Slags Skønhed, nemlig Sjælens og Legemets. Sjælens viser sig og raader i Skønsomhed, i Sædelighed, i ædel Optræden, i Gavnildhed og fin Aandsdannelse, lutter Egenskaber, som ogsaa kan findes og have deres Sæde hos en hæsliq Mand. Og naar Blikket rettes imod denne Skønhed og ikke imod Legemets, plejer disse Egenskaber at opflamme Kærligheden med større Vælde og Heftighed end ellers. Jeg, Sancho, indser meget vel, at jeg ikke er smuk, men jeg véd tillige, at jeg ikke er vanskabt; og naar en brav Mand blot besidder de Sjæls-gaver, som jeg har opregnet, saa er det, at han ikke er noget Uhyre, nok til, at man kan fatte Godhed for ham.“

Under saadanne Ytringer og Modytringer kom de ind i en Skov, der laa et Stykke borte fra Vejen. Og pludselig, uden at han vidste, hvorledes det var gaaet til, saå Don Quixote sig indviklet i nogle Net af grønne Traade, der var udspændte imellem Træerne. Han kunde ikke fatte, hvad det skulde betyde, og sagde til Sancho: „Det forekommer mig, at denne Hændelse med Nettene her maa være et af de mest uhørte Eventyr, jeg kan forestille mig. Jeg vil dø paa, at de Troldmænd, som følger mig, agter at hilde mig i dem for at forhindre min Rejse, til Hævn for den Haardhed, jeg har udvist imod Altisidora. Men jeg vil lade dem vide, at selv om disse Net, i Stedet for at være knyttede af grønne Traade, var af den haardeste Diamant og endnu stærkere end det, hvormed den skinsyge Smedegud omsluttede Venus og Mars, vilde jeg dog sønderrive dem, som om de var lavede af Søjgræs eller Bomuldstraade.“ Idet han nu med Magt vilde trænge igennem dem, viste der sig pludselig for hans Blikke to vidunderligt dejlige Hyrdinder, som traadte frem imellem Træerne — i hvert Fald var de klædte som Hyrd-

inder. Der var kun den Forskel, at deres Hyrdepelse og Bondeskørter var af fineste Brokade, og hele deres Dragt bestod af guldindvævet Taft. Deres Haar hang løst ned over Skuldrene og kunde i sin blonde Glans kappes med Solens Straaler. Deres Tindinger var omvundne med Kranse af grønne Laurbær og røde Amaranther. Deres Alder syntes ikke at være under femten og ikke over atten Aar. Det var et Syn, der henrykkede Sancho, forbavsede Don Quixote og nødte Solen til at standse i sit Løb for at beskue de to Jomfruer. Og alle fire stod hensunkne i forunderlig Tavshed. Den, der først tog Ordet, var en af de to Hyrdinder, som tiltalte Don Quixote paa følgende Maade: „Stands Deres Skridt, Hr. Ridder, og sønderriv ikke de Net, som ikke er udspændte her for at gøre Dem Fortræd, men kun for vor Fornøjelses Skyld; og da jeg paa Forhaand véd, at De vil spørge os, hvorfor vi har trukket disse Garn, og hvem vi er, saa vil jeg med to Ord forklare Dem det. I en Landsby, som ligger omtrent to Mil herfra, og hvor mange fornemme Familier og mange Herremænd og rige Folk har deres Bopæl, har en Del Venner og Slægtninge truffet Aftale om, at de med deres Sønner, Hustruer og Døtre, Naboer og Bekendte skal komme herud for at forlyste sig paa dette Sted, der er et af de behageligste i hele Egnen, ved alle tilsammen at fremstille et nyt Arcadien. Alle vi unge Piger klæder os ud som Hyrdinder, og de unge Mænd som Hyrder. Vi har indstuderet to Hyrdespil, ét af den vidtberømte Digter Garcilaso, et andet af den fortræffelige Camoëns paa hans eget portugisiske Sprog. Men vi har endnu ikke spillet dem. Vi kom først hertil i Gaar. Under disse Grene, ved Bredden af en vandrig Bæk, som gør alle disse Enge frugtbare, har vi opslaaet Telte af den Art, som man kalder Rejsetelte. Disse Garn har vi i Nat udspændt imellem Træerne her for at besnære de enfoldige Fulge, der, naar de hører os støje, vil flyve ind i dem. Dersom De kunde finde Behag i at være vor Gæst, Herre, saa skal De blive modtaget med Venlighed og Høflighed. Thi for Øjeblikket bør hverken Kummer eller Tung-sind finde Adgang til dette Sted.“ Dermed sluttede hun og tav. Don Quixote gav hende følgende Svar: „Dejligste Frøken, Ak-tæons Forbavselse og Beundring kunde sikkert ikke være større, da han pludselig såá Diana bade sig i Bølgerne, end min Overra-

skelse var ved at skue Deres Skønhed. Jeg maa rose Deres Forsæt: at forlyste Dem her paa den omtalte Maade, og for Deres Tilbud er jeg Dem højst taknemmelig. Kan jeg iøvrigt være Dem til nogen Tjeneste, saa har De kun at befale og kan være forvisset om, at De vil blive adlydt. Thi mit Kald er netop at vise mig taknemmelig og velgørende imod alle Slags Mennesker, men først og fremmest imod Personer af saa høj Rang, som det tydeligt fremgaar, at De er af. Hvis disse Garn, som aabenbart kun kan omhegne et ganske lidet Rum, var spændte ud om hele Jordens Kreds, saa vilde jeg opsøge nye Verdener og bane mig Vej igennem dem for ikke at nødes til at sønderrive Deres Net. Men for at De kan fæste Lid til mine højtspændte Løfter, saa læg vel Mærke til, at den, som giver dem, ikke er nogen ringere end Don Quixote af Mancha, saafremt dette Navn ellers er trængt frem til Deres Øren.“ „Aa, kære Veninde,“ sagde nu den anden Hyrdinde, „hvilken stor Lykke er ikke nu vederfaret os! Betragt den Herre, som holder her lige foran os. Nuvel, saa vid, at det er den tapreste, mest forelskede og høflige Ridder, Verden ejer, saafremt den Historie om hans Bedrifter, som er trykt, og som jeg har læst, ikke lyver og fører os bag Lyset. Jeg vil vædde paa, at den gode Mand, han har med sig, er en vis Sancho Panza, hans Vaabendrager, hvis Morsomhed er saa ganske uforlignelig.“ „Ja, det er rigtigt nok,“ sagde Sancho, „jeg er den morsomme Fyr, den Vaabendrager, som Deres Velbyrdighed tænker paa, og denne Ridder er min Herre, den selvsamme Don Quixote af Mancha, om hvem der fortælles i Historier og Beretninger.“ „Aa, Veninde,“ sagde den anden, „lad os bede ham om at blive. Vore Forældre og Brødre vil faa umaaelig megen Fornøjelse deraf. Jeg har hørt det samme om hans Tapperhed og Elskværdighed som du; og især fortæller man, at han skal være den mest trofaste og standhaftige Elsker, som nogen kender, og at hans Dame er en vis Dulcinea af Toboso, hvem man i hele Spanien tilkender Skønhedens Palme.“ „Og med Rette,“ sagde Don Quixote, „saafremt Deres egen Skønhed da ikke gør hende den stridig. Umag Dem ikke for at holde mig tilbage her, mine Damer, thi mit Kalds strenge Forskrifter tillader mig ikke at raste nogetsteds.“ Imidlertid kom en Broder til en af de to Hyrdinder hen til disse fire, me-

dens de talte sammen; han var ligeledes klædt som Hyrde, og hans Dragt svarede i Pragt og Kostbarhed til de to Hyrdinders. De fortalte ham, at den Mand, som han så i deres Selskab, var den tapre Don Quixote af Mancha og den anden hans Vaabendrager, Sancho, som han allerede havde hørt om, da han havde læst deres Historie. Den stadselige Hyrde tilbød ham sin Tjeneste i enhver Retning og bad ham følge med hen til deres Telte. Don Quixote maatte give efter og gik med. I det samme begyndte Klapperne at slaa paa Buskene, og Nettene fyldtes med mange Slags smaa Fugle, som skuffede af Traadenes Farve styrtede sig lige i den Fare, som de søgte at undgaa. Nu forsamlede der sig paa dette Sted mere end tredive Personer, der alle var klædte i prægtige Dragter som Hyrder og Hyrdinder, og i Løbet af et Øjeblik havde de alle faaet Underretning om, hvem Don Quixote og hans Vaabendrager var, og glædede sig ikke lidt derover, da de allerede kendte ham fra hans Historie. Derpaa begav alle sig til Teltene. Man fandt Bordene dækkede; Maaltidet var rigeligt, velsmagende og sirligt anrettet. Don Quixote nød den Ære at faa den øverste Plads ved Bordet anvist, alles Øjne var rettede imod ham, og alle undredes ved at se ham.

Da nu Maaltidet var endt, og der var taget af Bordet, hævdede Don Quixote rolig og alvorlig sin Røst og sagde: „Blandt de største Synder, som Menneskene begaar, anser nogle Hovmod for den værste. Men jeg siger, at det er Utaknemmelighed, og holder mig paa dette Punkt til det gængse Mundheld, at Helvede er fuldt af utaknemmelige. Denne Synd har jeg, saavidt jeg formaaede, altid søgt at undfly, lige fra det Øjeblik, da jeg begyndte at kunne bruge min Fornuft, og naar jeg ikke kan gengælde det gode, der bevises mig, i Gerning, sætter jeg i dens Sted en brændende Attraa efter at kunne gøre det, og hvor heller ikke den er tilstrækkelig, omtaler jeg offentlig min Taknemmelighedsgæld. Thi den, som offentlig forkynder og fortæller om de Velgerninger, han har modtaget, han vilde ogsaa gengælde dem med egne Velgerninger, om han blot formaaede det; thi for en stor Del staar de, som modtager, langt under dem, som giver; og derfor er Gud over alle, thi han er Giver overfor alle, og Menneskers Gaver kan aldrig komme op imod Guds, da der er en uendelig Afstand imellem dem. Men denne Afmagt og

Fattigdom erstattes paa en vis Maade med Taknemmelighed. Jeg selv, der er taknemmelig for den Gunst, man her har vist mig, og ikke kan gengælde den paa samme Maade, vil holde mig indenfor mine Evners snævre Grænser og tilbyde, hvad jeg formaar, og hvad der er vokset paa min egen Mark. Jeg erklærer altsaa herved, at jeg i to hele Dage fra Morgen til Aften vil holde midt paa denne Landevej, der fører til Zaragoza, og overfor alle og enhver hævde og forfægte, at disse Frøkener, der er forklædte som Hyrdinder og opholder sig her, er de skønneste og elskeligste Ungmøer, som Jorden ejer, alene med Undtagelse af den uforlignelige Dulcinea af Toboso, mine Tankers eneste Herskerinde. Dette siger jeg med gunstig Tilladelse af alle de Ridderne og Damer, der hører paa mig." Sancho, der med største Opmærksomhed havde lyttet til sin Herres Ord, skreg op, da han hørte dette, og sagde: „Hvor er det muligt, at nogen i hele Verden kan fordriste sig til at sige og sværge paa, at min Herre her er en Nar? Sig mig, I gunstige Herrer Hyrder, gives der vel nogen Landsbypræst, om han end var nok saa klog og studeret, der vilde kunne tale, som min Herre lige har talt? Eller gives der nogen vandrende Ridder, hans Heltery være saa stort det være vil, der kunde fremkomme med et saadant Tilbud, som min Herre lige har gjort?" Rød i Ansigtet af Vrede vendte Don Quixote sig til Sancho og sagde: „Ha, Sancho, kan noget Menneske i den vide Verden nægte, at du er et Fæhovede, foret med Dumhed og bræmmet med al Slags Ondskab og Skælnsstykker? Hvem har bedt dig om at blande dig i mine Anliggender og drøfte, hvorvidt jeg er fornuftig eller enfoldig?.... Hold din Mund, og svar ikke igen, men læg Sadelen paa Rosinante, hvis den er afsadlet. Vi vil sætte mit Tilbud i Værk, og da Retten er paa min Side, kan du paa Forhaand betragte enhver, der vover at bestride min Paastand, for besejret." Derpaa sprang han glødende af Raseri og med alle Tegn paa heftig Forbitrelse op fra sit Sæde, saa at alle de omkringstaaende undrede sig og kom i Tvivl om, hvorvidt de skulde anse ham for gal eller klog. Imidlertid vilde de overtale ham til at afstaa fra sit Forsæt og forsikrede ham, at de jo var fuldkomment overtagede om hans taknemmelige Sindelag: der behøves ingen nye Beviser for hans kække Mod, da de, der fortaltes i Historien om hans Be-

drifter, var mere end tilstrækkelige. Men til Trods for alt dette blev Don Quixote dog ved sin Beslutning. Han satte sig op paa Rosinante, tog Skjoldet paa Armen, greb sin Lanse og tog Stilling midt paa Kongevejen, som løb et lille Stykke fra Engen. Sancho fulgte ham paa sit Æsel, og tillige med ham hele Hyrdeskaren, der alle længtes efter at se Udfaldet af hans dristige og uhorste Tilbud.

Da Don Quixote altsaa, som sagt, havde taget Stilling midt paa Vejen, lod han Luften genlyde af følgende Ord: „O, I Vandringsmænd og Vejfarende, Riddere, Vaabendragere, Folk til Fods og til Hest, som kommer ad denne Vej eller i Løbet af de næste to Dage vil komme ad den, vid, at Don Quixote af Mancha, en vandrende Ridder, holder her for at forfægte sin Paastand, at Alverdens Skønhed og Elskværdighed overtræffes af den, som smykker de Nymfer, der bebor disse Enge og Skove, dog med Undtagelse af mit Hjertes Herskerinde, den skønne Dulcinea af Toboso. Derfor og desaarsag begive, hvo der er af den modsatte Mening, sig hid, hvor jeg venter ham!“ Denne Tale gentog han tvende Gange, og tvende Gange blev den ikke hørt af nogen eventyrsøgende Ridder. Men Skæbnen, som vilde lede hans Anliggender fra det gode til det bedre, ordnede det saaledes, at der straks efter lod sig se en Mængde beredne Folk paa Landevejen. Mange af dem havde Spyd i Hænderne, og alle red de afsted i en tæt Hob og havde stort Hastværk. Men neppe havde Don Quixotes Ledsagere faaet Øje paa dem, før de straks vendte om og fjernede sig et langt Stykke fra Vejen; thi de indsaa nok, at de vilde udsætte sig for en stor Fare ved at tøve længere. Kun Don Quixote holdt Stand med uforfærdet Mod, men Sancho søgte Dækning bag Rosinantes Kryds som bag et Skjold. De spydbærendes Flok kom nærmere, og den forreste af dem raabte med høj Røst til Don Quixote: „Af Vejen, dit Djævels Menne-ske, ellers træder disse Tyre dig til Mask!“ „Ej, I gemene Pak,“ raabte Don Quixote ham i Møde, „overfor mig har Tyre kun lidet at sige, om det saa var de vildeste, Xarama opdrætter ved sine Bredder. Tilstaa straks, I Skurke, tilstaa alle paa én Gang, at det, jeg har forkyndt, er Sandhed. Gør I ikke det, saa forkynnder jeg eder Fejde.“ Oksedriveren fik ikke Tid til at svare ham og Don Quixote heller ikke til at vige til Side, selv

om han havde villet; thi hele denne Flok af vilde Tyre og tamme Førerokser, samt hele Sværmen af Drivere og andre Folk, som skulde føre Dyrene til den By, hvor der næste Dag skulde afholdes en Tyrefægtning, rendte ind over Don Quixote, Rosinante, Sancho og hans Æsel og kastede dem alle til Jorden, saa at de trimlede ind over Marken. Sancho var som radbrækket, Don Quixote slagen af Rædsel, Rucio ilde tilredt og Rosinante ikke i den bedste Tilstand. Men endelig kom de dog alle paa Benene, og Don Quixote begyndte i største Hast, snart snublende og snart faldende, at løbe efter Tyredriften, idet han af fuld Hals raabte: „Hold Stand, og vent paa mig, gemene Røverpak! Det er en eneste Ridder, der udfordrer eder, og han er ikke af samme Art og heller ikke af samme Sindelag som de Folk, der siger, at man skal bygge en gylden Bro for den flygtende Fjende.“ Men alt dette standsede ikke de fremadstormende Drivere, ej heller brød de sig mere om hans Trusler end om Skyerne fra i Fjor. Endelig tvang Udmattelsen Don Quixote til at holde inde, og mødig efter sit Løb, men ikke hævnnet, satte han sig ned ved Vejen og ventede, indtil Sancho, Rosinante og Rucio naaede ham. De indfandt sig; Herren og Tjeneren sad begge op, og uden at vende tilbage for at tage Afsked med det eftergjorte eller efterabede Arcadien og mere skamfulde end fornøjede fortsatte de deres Rejse.

LIX. KAPITEL

Hvori der fortælles om den besynderlige Begivenhed, som forefaldt med DON QUIXOTE, og som man med Føje kan anse for et Eventyr.

Mod den Støvethed og Mathed, der var Følgen af den uhøflige Behandling, som Tyrene havde ladet Don Quixote og Sancho blive til Del, fandt disse Raad ved en ren og klar Kilde, som de traf paa i en kølig Lund. Ved dens Rand satte de to trætte Vejfarende, Herre og Tjener, sig ned og lod Rucio og Rosinante gaa frit omkring uden Grime og Tøjle. Sancho søgte til

Provianten i sin Tværsæk og tog ud af den „lidt Mellemmad“, som han plejede at sige. Han skyllede sin Mund, Don Quixote vaskede sit Ansigt, og ved denne Forfriskelse vandt deres udmattede Livsaander ny Kraft. Men Don Quixote kunde af lutter Græmmelse ikke spise, og Sancho turde af lutter Høflighed ikke røre Maden, som han havde for sig, og haabede paa, at hans Herre ved selv at tage for sig af Retterne skulde give ham Tegn til at spise. Men da han så, at Ridderen, fordybet i sine Drømmerier, helt glemte at føre Brødet til Munden, aabnede han selv Munden, dog ikke for at tale, men for at skyde alle Hensyn til god Levemaade til Side og skovle sit Forraad af Brød og Ost ned i Maven. „Spis, spis, Ven Sancho,“ sagde Don Quixote, „ophold Livet, som du lægger mere Vægt paa end jeg, men lad mig dø under mine Tankers Fremstormen og min Ulykkes fjendtlige Magt. Jeg, Sancho, er født til at leve døende og du til at dø ædende. Og for at du kan se, det er Sandhed, hvad jeg her siger, saa betragt mig saaledes som jeg er: trykt i Historiebøgerne, berømt ved Vaabendaad, fuld af Anstand i Omgang, æret af Fyrster, ombejlet af Jomfruer — og nu tilsidst, nu da jeg haabede at vinde Palmer, Triumfer og Sejrskranse, som jeg havde erhvervet og gjort mig fortjent til ved mine mandige Bedrifter, nu i Dag har jeg maattet se mig selv styrtet om, knust og traadt under Fødder af smudsige, uhumske Dyr. Disse Betragtninger gør mine Tænder stumpe, lammer mine Kindben, berøver mine Hænder deres Kraft og betager mig al Spiselyst, saa at jeg er sindet at sulte mig ihjel, den grummeste af alle Dødsmaader.“ „I saa Fald,“ sagde Sancho og blev ved at tygge af alle Livsens Kræfter, „handler Deres Velbyrdighed ikke i Overensstemmelse med det Ordsprog, der siger:

Skal Døden mig slaa omkuld,
vil først jeg ha' Skrutten fuld.

Jeg for min Del tænker i hvert Fald slet ikke paa at tage Livet af mig; jeg vil hellere gøre som Skomageren, der slider i Læderet med Tænderne, lige til han har faaet det saa langt, som han vil have det. Jeg vil holde Livet vedlige med Mad, indtil det er blevet saa langt, som Himmelen har bestemt, det skal være. De maa vide, Herre, at der ikke er større Daarskab til end frivil-

ligt at fortvivle, saaledes som Deres Velbyrdighed vil gøre. Tro De mig, spis først lidt, sæt Dem saa hen at sove lidt paa disse grønne Græspuder, saa skal De se, at De, naar De vaagner, vil finde Dem selv ikke lidet styrket og vederkvæget." Don Quixote fulgte hans Raad, da det forekom ham, at Sanchos Ord snarere var filosofiske end taabelige, og sagde til ham: „Hvis du, Sancho, vilde gøre det for mig, som jeg nu skal sige dig, saa vilde min Vederkvægelse være langt vissere og mine Bekymringer ikke nær saa store. Du skulde nemlig, medens jeg adlyder dit Raad og sover, forføje dig et Stykke bort herfra, blotte dit Legeme for Luften og, naar det var sket, give dig selv tre eller fire Hundrede Slag med Rosinantes Tømme som Afdrag paa de tre Tusinde og nogle, som du skal give dig selv for at løse Dulcineas Fortryllelse. Det er sandelig ikke lidet beklageligt, at denne stakkels Frue maa vedblive at være fortryllet paa Grund af din Ligegyldighed og Efterladenhed." „Der kunde siges meget om den Ting," svarede Sancho; „lad os nu sove begge to, og siden maa Gud raade for Resten. Thi Deres Velbyrdighed maa vide, at det er lige haardt nok for en stakkels Mand med koldt Blod at skulle piske sig selv, især naar Snærtene rammer en slet underholdt og endnu slettere opfodret Krop. Min Frue, Dulcinea, maa derfor slaa sig til Taals, saa skal hun, naar hun mindst venter det, opleve, at min Hud bliver til et Sold af luter Piskeslag, og saalænge man ikke er død, saalænge er det heller ikke ude med én — ja, jeg mener: jeg er jo endnu i Live og agter at holde mit Løfte." Don Quixote takkede ham og spiste lidt, Sancho derimod meget, hvorpaa de begge lagde sig til at sove og lod de to uadskillelige Staldbrødre, Rosinante og Rucio, æde af det saftige Græs paa denne Eng ganske efter eget Behag og i fuldeste Frihed. De vaagnede meget sildigt, steg atter i Sadelen, fortsatte deres Vej og skyndte sig videre for at naa en Kro, som de fik Øje paa omtrent en Mils Vej borte. Jeg siger, det var en Kro; thi saaledes kaldte Don Quixote den, stik imod sin Sædvane: at kalde alle Kroer Slotte. De kom altsaa omsider til Kroen og spurgte Værten, om han kunde give dem Herberge; de fik det Svar, at de godt kunde faa Plads dør og vilde faa saa gode Bekvemmeligheder og Beværtning, som om de havde været i selve Zaragoza. De steg af, og da Sancho hav-

de forvaret sin Proviantssæk i et Kammer, som Værten gav ham Nøglen til, førte han Dyrene ind i Stalden og gav dem deres Foder, hvorpaa han gik hen til Don Quixote, der sad paa en Stenbænk, for at høre, om han havde noget at befale; han takkede Himmelen for, at hans Herre ikke ogsaa ansaa denne Kro for et Slot. Tiden til at faa Aftensmad nærmede sig; de trak sig tilbage til deres Værelser, og Sancho spurgte Værten, hvad han kunde give dem at spise. Denne svarede, at de skulde faa alt, hvad de ønskede sig; han skulde blot kræve ind, hvad han lystede, da Kroen var forsynet med saavel Luftens Fugle som Jordens Fjerkræ og Havets Fiske. „Der behøves ikke saa meget,“ sagde Sancho; „vi har nok i et Par letbrunede Hanekyllinger; thi min Herre er lidt kræsen og spiser ikke ret meget, og jeg er heller ikke saa graadig.“ „Hanekyllinger har jeg ikke,“ svarede Værten, „Hønsegribbene vilde have bidt dem ihjel.“ „Naa, Hr. Vært,“ sagde Sancho, „steg os saa en Høne, men mørk maa den være.“ „En Høne? Ih du Almægtige,“ svarede Værten; „sandelig, sandelig, om jeg ikke i Gaar sendte mere end halvtredsindstyve til Byen for at sælges; men naar lige undtages Høns, kan Deres Velbyrdighed bestille alt, hvad De vil.“ „Altsaa kan der ingen Mangel være paa Kalve- eller Bedekød,“ sagde Sancho. „Lige for Tiden har jeg ikke noget i Huset,“ svarede Værten, „det er sluppet op; men i næste Uge faar vi rigeligt af det igen.“ „Ja, det er vi vel hjulpe med!“ svarede Sancho, „men jeg vil vædde paa, at al denne Mangel tilsidst bliver til en sand Overflod paa Skinke og Æg; for *det* maa De dog vel have.“ „Ved Gud,“ svarede Værten, „om det ikke er en god Vitighed, min Gæst dør kommer med! Jeg har sagt, at jeg hverken har Høns eller Kyllinger, og saa tror De, jeg kan skaffe Æg! Besind Dem paa andre Lækkerbiskner, men slaa Streg over dem, som Hønsene har nogen Andel i.“ „Men for Pokker,“ sagde Sancho, „lad os dog faa en Ende paa det, og sig mig kort og godt, hvad De har.“ „Hr. Gæst,“ svarede Værten, „hvad jeg i Virkeligheden har, er et Par Okseklove, der ser ud som Kalvefødder, eller vi kan ogsaa sige et Par Kalvefødder, der ser ud som Okseklove. De er kogte med alt det rigtige Tilbehør: Kiggerærter, Løg og Flæsk, og lige for Øjeblikket raaber de i ét væk: Spis mig op, spis mig op!“ „Dem lægger jeg Beslag paa lige paa

Stedet," sagde Sancho, „ingen anden maa røre dem! Jeg vil betale bedre for dem end en hvilken som helst anden; thi jeg véd ikke noget, som mine Tænder kunde løbe mere i Vand efter, og jeg vilde ikke give en Døjt for, at det var Fødder, saalænge det blot var Klove.“ „Ingen skal røre dem," sagde Værten, „thi de andre Gæster, vi har her i Kroen, er fornemme Folk og fører selv Kok, Forskærer og Spisevarer med sig.“ „Hvad Fornemheden angaar," sagde Sancho, „er der ingen, der kan maale sig med min Herre; men det Kald, han følger, tillader ham hverken at føre Køkken eller Kælder med sig. Vi lejrer os paa det grønne Græs og mætter os med Agern eller Misples.“ Saaledes lød den Samtale, Sancho førte med Kromanden, men han vilde dog ikke indlade sig videre med ham eller besvare det Spørgsmaal, Værten allerede havde gjort ham om hans Herres Embede eller Kald.

Nu var det blevet Tid til Aftensmaaltidet. Don Quixote trak sig tilbage til sit Værelse, og Værten bragte Maden ind, saaledes som han havde beskrevet den, og satte sig ned for i Ro og Mag at spise med. Men nu hændte det, at Ridderen hørte, hvorledes der i Værelset ved Siden af, som kun ved en tynd Brædevæg var skilt fra Don Quixotes, blev sagt følgende: „Deres Velbyrdighed, Hr. Don Jeronimo, jeg beder Dem for alt i Verden, lad os dog, medens Aftensmaaltidet bliver tillavet, læse endnu et Kapitel i anden Del af Don Quixote af Mancha.“ Neppe havde Don Quixote hørt sit Navn nævne, førend han sprang op og med opmærksomt Øre lyttede til, hvad der blev sagt om ham. Og han hørte den omtalte Don Jeronimo svare: „Hvorfor vil De dog have, Hr. Don Juan, at vi skal læse de Urimeligheder? Det er jo dog ganske umuligt, at nogen, der har læst første Del af Don Quixote af Manchas Historie, kan finde Fornøjelse i at læse denne Anden Del.“ „Ikke destomindre," sagde den Herre, der blev kaldt Don Juan, „kan det maaske være gavnligt at læse den; thi der er aldrig saa slet en Bog, at der ikke er noget godt i den. Det, som mishager mig allermost i denne Bog, er, at den skildrer os Don Quixote som en Mand, der allerede har opgivet sin Kærlighed til Dulcinea af Toboso.“ Da Don Quixote hørte det, hævede han fuld af Vrede og Forbitrelse sin Røst og raabte: „Hvem det end er, som vover at sige, at Don Quixote har glemt

Dulcinea af Toboso eller kan glemme hende, saa skal jeg Sværd imod Sværd bevise ham, at han afviger saare langt fra Sandheden; thi den uforlignelige Dulcinea af Toboso kan ikke forglemmes, og ej heller kan Glemsomhed finde Bolig i Don Quixotes Barm. Bestandighed er hans Valgsprog, og hans Kald er at vedligeholde den, med Glæde og uden at paalægge sig nogen Tvang.“ „Hvem er det, som svarer os?“ raabte man fra det andet Værelse. „Hvem skulde det vel være,“ svarede Sancho, „om ikke Don Quixote af Mancha selv, som er Karl for at holde, hvad han siger, og ogsaa hvad han fremtidig vil sige; thi en god Betaler bliver ikke ked af at skulle stille Pant.“ Neppe havde Sancho sagt dette, førend to Adelsmænd (thi det maatte de være efter deres Udseende at dømme) traadte ind ad Værelsets Dør, og den ene af dem slog Armene om Don Quixotes Hals og sagde til ham: „Deres Udseende kan ikke fornægte Deres Navn, og Deres Navn ikke undlade at give Deres Udseende dets rette Betydning. De, Herre, er sikkert den virkelige Don Quixote af Mancha, de vandrende Ridderes Polar- og Morgenstjerne, til Skam og Skændsel for den, som har villet tilsnige sig Deres Navn og udslette Deres Bedrifter, saaledes som Forfatteren af denne Bog, jeg her vil overrække Dem.“ Dermed rakte han ham en Bog, som hans Ledsager havde i Haanden. Don Quixote tog den, og uden at svare et Ord begyndte han at blade i den. Lidt efter gav han ham den tilbage igen med de Ord: „I det lidet, jeg har set i den, har jeg fundet tre Ting, som denne Forfatter fortjener at dadles for. Den første er nogle Ord, som jeg har læst i Fortalen, den anden, at Sproget er Aragonisk, eftersom han ofte udelader Artiklen; og den tredie, der allermest kendetegner ham som et uvidende Menneske, er, at han tager fejl paa det vigtigste Punkt i hele Historien og afviger fra Sandheden. Thi her siger han, at min Vaabendrager, Sancho Panzas Kone hedder Marí-Gutiérrez, og det hedder hun slet ikke, men derimod Teresa Panza. Og naar han tager fejl paa et saadant Hovedpunkt, maa man ogsaa befrygte, at han vil tage fejl i den øvrige Del af Historien.“ Her sagde Sancho: „Naa, det maa jeg sige, det er en køn Historieskriver! Han maa mintro være bekendt med vore Oplevelser, naar han kan kalde min Kone, Teresa Panza, for Marí-Gutiérrez! Se endnu

en Gang i Bogen, Herre, og sig mig, om jeg ogsaa er med i den, og om han har forandret mit Navn.“ „Af hvad jeg lige har hørt af min Ven,“ sagde Jeronimo, „drager jeg den Slutning, at De sikkert maa være Sancho Panza, Hr. Don Quixotes Vaabendrager.“ „Ja, det er det, jeg er,“ svarede Sancho, „og det gør jeg mig til af.“ „Da behandler denne ny Forfatter eder, paa min Ære, ikke med den Pænhed, som man kan iagttage hos eder selv,“ sagde Adelsmanden; „han skildrer eder som en Grovæder, et enfoldigt og alt andet end morsomt Menneske, ganske forskelligt fra den Sancho, der beskrives i første Del af eders Herres Historie.“ „Gud forlade ham det,“ sagde Sancho; „han kunde jo bare have ladet mig sidde i min Krog uden at bryde sig om mig; kun den, der forstaar sig paa Musik, bør spille; og Skt. Peter føler sig intetsteds bedre tilpas end i Rom.“ De to Adelsmænd bad nu Don Quixote om at komme med ind paa deres Værelse og dele deres Aftensmaaltid med dem, da de vidste, at der i denne Kro ikke fandtes noget, som det skikkede sig for ham at spise. Don Quixote, der stedse var Artigheden selv, fjøede sig i deres Begæring og spiste med dem. Sancho, som derved fik overdraget Udøvelsen af saavel den højeste som den laveste Ret over denne Ret Kalvefødde, satte sig paa Hæderspladsen ved Bordet, og ved Siden af ham Værten, der i ikke mindre Grad end Sancho var en Ynder af Kalvefødde og Oksekløve.

Under Maaltidet spurgte Don Juan Don Quixote, hvilke Efterretninger han havde fra Fru Dulcinea af Toboso, om hun var gift og allerede havde Børn, eller om hun først var i Omstændigheder, eller om hun endnu var Mø og i al Tugtighed og Ærbarhed erindrede Hr. Don Quixotes Elskovslængsel. Dertil svarede han: „Dulcinea er Mø endnu, og min Kærlighed mere trofast end nogensinde; vi udveksler ligesaa sjældent Tanker, som vi altid har gjort; men hendes Skønhed er forvandlet til en smudsig Bondepiges Skikkelse.“ Derpaa fortalte han dem Fru Dulcineas Fortryllelse Punkt for Punkt og desuden alt, hvad der var hændt ham i Montesinos' Hule, samt det Middel, som den vise Merlin havde anvist ham til at løse hendes Fortryllelse, nemlig at Sancho skulde piske sig. De to Adelsmænd fandt umaadelig megen Fornøjelse i at høre Don Quixote fortælle om

sin Histories besynderlige Tildragelser, og de var lige saa forundrede over hans Daarskaber som over den fintdannede Maade, hvorpaa han fortalte derom. Snart ansaa de ham for et forstandigt Menneske, snart sank han for deres Øjne helt ned til Forrykthed, og de kunde ikke blive enige om, hvilket Trin imellem Klogskab og Galskab de skulde henvise ham til.

Da Sancho var færdig med sit Maaltid, forlod han Værten, hvis Krop ravede om saa skæv som et X, begav sig ind i det andet Værelse til sin Herre og sagde, idet han traadte ind: „Jeg vil dø paa, mine Herrer, at Forfatteren til den Bog, som Deres Velbyrdigheder har hos sig, vil plukke en Høne med mig. Thi da han, som Deres Velbyrdighed siger, kalder mig en Fraadser, kan han lige saa godt have kaldt mig for en Fyldehund.“ „Det gør han ogsaa,“ svarede Don Jeronimo, „men jeg kan ikke huske, paa hvilken Maade han gør det, skønt jeg nøje erindrer, at hans Ytringer klinger meget daarligt og tilmed er usande, som vi tydeligt kan se af den gode Sanchos Ansigtstræk, da han jo er til Stede her.“ „Deres Velbyrdigheder kan tro mig,“ sagde Sancho, „den Sancho og den Don Quixote, som forekommer i Historien dér, maa være to ganske andre end de, som findes i den Bog, Sidi Hamet Benengeli har forfattet. De sidstnævnte er nemlig os selv: Min Herre tapper, forstandig og forelsket, og jeg enfoldig og lystig, men hverken en Fraadser eller en Drukkenbolt.“ „Ja, det er ogsaa min Mening,“ sagde Don Juan, „og hvis det blot var muligt, burde der udstedes en Forordning om, at ingen anden end Sidi Hamet Benengeli, den store Don Quixotes første Historieskriver, maatte skrive om Ridderen eller noget, der angaar ham; ganske som Alexander befalede, at ingen undtagen Apelles maatte fordriste sig til at male ham.“ „Lad hvem der vil, male mig,“ bemærkede Don Quixote, „men ingen skal mishandle mig; thi Taalmodigheden forgaar en ofte, naar man tynger den med alt for mange Krænkelser.“ „Ingen kan uhævnnet krænke Hr. Don Quixote,“ sagde Don Juan, „ifald han ikke vil afbøde Krænkelserne med sin Taalmodigheds Skjold, som synes mig at være meget stort og stærkt.“ Med disse og andre slige Samtaler forløb en stor Del af Natten, og skønt Don Juan vilde have haft Don Quixote til at læse endnu mere af Bogen for at se, hvorledes han vilde udtale sig om den, var han dog ikke

at overtale dertil, men sagde, at han havde læst nok i den, og erklærede den gentagne Gange for en ganske taabelig Bog, og han vilde ikke, at Forfatteren, hvis han tilfældigvis kom efter, at han havde haft den i Hænde, skulde svælge i Bevidstheden om, at han havde læst den, eftersom den indeholdt saa skidne og nedrige Ting, at han ikke kunde taale at tænke paa dem, endsige læse dem. De to spurgte ham, hvorhen han nu agtede at drage. Han svarede, at han red til Zaragoza for at overvære den Turnering, ved hvilken Sejrsprisen er et Harnisk, og som aarligt afholdes i denne Stad. Don Juan gjorde ham nu opmærksom paa, at denne nye Historie fortalte, hvorledes Don Quixote, han være sig nu, hvem han vilde, havde været til Stede dér ved en Ringridning, som blev beskrevet uden mindste Opfindelsesevne, naturlig i Henseende til Valgsprog, ganske ussel i Retning af Ridderdragter, men rig paa Dumheder. „I saa Fald,“ sagde Don Quixote, „vil jeg ikke sætte min Fod i Zaragoza, og derved blotstille denne nye Historieskrivers Løgne for hele Verden. Nu skal Folk dog faa at se, at jeg ikke er den Don Quixote, han taler om.“ „Deri handler De særdeles klogt,“ sagde Don Jeronimo; „der er jo ogsaa en Turnering i Barcelona, hvor Hr. Don Quixote vil kunne vise sin Tapperhed.“ „Det er just, hvad jeg har i Sindet at gøre,“ sagde Don Quixote; „og da det nu er paa Tide, beder jeg Dem om Tilladelse til at gaa i Seng og anmoder Dem om at optage mig imellem Deres bedste Venner og Tjenere.“ „Mig i lige Maade,“ sagde Sancho; „hvem véd, om ikke ogsaa jeg engang kunde være god til noget.“ Derpaa skiltes de. Don Quixote og Sancho trak sig tilbage til deres Værelse og efterlod Don Juan og Don Jeronimo højligt forundrede over den Blanding af Forstand og Daarskab, som Ridderen havde udvist. Nu troede de fuldt og fast paa, at disse to var den ægte Don Quixote og den ægte Sancho, og ikke de to, som den aragoniske Forfatter havde beskrevet. Don Quixote stod meget tidligt op, bankede paa Væggen til Værelset ved Siden af og bød de Herrer Farvel, som havde beværtet ham. Sancho betalte Værten rundeligt og raadede ham til herefter at skryde mindre med Kroens Forraad eller holde den bedre forsynet.

LX. KAPITEL

Om det, der hændte DON QUIXOTE, da han drog til Barcelona.

Det var en kølig Morgenstund, og man kunde formode, at denne Dag, paa hvilken Don Quixote drog ud af Kroen, vilde blive lige saa kølig. Han havde i Forvejen erkyndiget sig om, hvilken Vej der var den nærmeste til Barcelona, uden at man kom over Zaragoza. Saa ivrig var han for at gøre den nye Historieskriver til Løgner, der, efter hvad man havde fortalt ham, i saa høj Grad havde forringet hans Karakter. Nu vilde Tilfældet, at der i mere end seks Dage ikke hændte ham noget, som var værd at nedskrive. Men om Aftenen den sjette Dag, netop som han red afsted et Stykke fra Landevejen, overraskede Natten ham under tæt voksende Ege — eller var det Korketræer? (Thi paa dette Punkt iagttager Sidi Hamet ikke den Nøjagtighed, som han plejer at overholde i andre Ting). Herre og Tjener steg af og gjorde Træstammerne til deres Hovedpuder. Sancho, der den Dag havde taget sig en lille Vesperkost, gik uden videre ind ad Søvnens Porte, men Don Quixote, hvem snarere hans Fantasier end Sulten holdt vaagen, kunde ikke lukke et Øje for alle de tusinde Tanker, der løb om i hans Hovede. Snart forekom det ham, at han befandt sig i Montesinos' Hule, snart at han så den til en Bondepige forvandlede Dulcinea hoppe omkring og springe op paa sit Hunæsel; snart at den vise Merlins Ord lød for hans Øren og forkyndte ham de Betingelser og Anstrengelser, som man maatte opfylde og taalmodigt paatage sig for at løse Dulcineas Fortryllelse. Han var lige ved at fortvivle over sin Vaabendrager Sanchos Trevenhed og Mangel paa Kærlighed til Næsten, da han, efter hans Beregning, endnu kun havde givet sig selv fem Slag, et ganske ringe og usømmeligt Antal i Forhold til den store Mængde, som endnu manglede. Og herover blev han saa bekymret og ærgerlig, at han hengav sig til følgende Overvejelser: „Naar Alexander den Store kunde overhugge den gordiske Knude med de Ord: „At hugge den over er lige saa godt som at løse den op,“ og ligefuldt blive Herre over hele Asien, saa kunde det vel nu gaa lige saa godt med Løsningen af Dulcineas Fortryllelse, om jeg selv gav Sancho de Hug imod

hans Villie. Thi hvis Betingelsen for dette Befrielsesværk er, at Sancho skal have tre Tusinde og saa og saa mange Slag, hvilken Vægt kan der da ligge paa, om han giver sig dem selv, eller om en anden giver ham dem, da Hovedsagen jo dog er, at han faar dem, hvor de saa kommer fra." I denne Overbevisning nærmede han sig Sancho, og efter at han først havde taget Rosinantes Tøjle og lagt den saaledes til Rette, at han bekvemt kunde slaa ham med den, begyndte han at løse hans Bælteremme op, skønt det er den almindelige Mening, at Sancho kun havde én, nemlig den forreste Rem, der holdt hans Bukser oppe. Neppe var Don Quixote kommet ham nær, førend Sancho vaagnede til fuld Bevidsthed og raabte: „Hvad er det? Hvem er det, der rører ved mig og løser mine Remme?" „Det er mig," svarede Don Quixote; „jeg vil gøre din Efterladenhedssynd god igen og raade Bod paa min Græmmelse; jeg vil piske dig og i hvert Fald til Dels befri dig for den Gæld, du har taget paa dig. Dulcinea omkommer i Elendighed, du lever ubekymret, jeg dør af Længsel. Løs altsaa frivilligt din Bukserem; thi det er min faste Beslutning paa dette ensomme Sted at give dig i det mindste to Tusinde Svøbeslag." „Det bliver der ikke noget af, Deres Velbyrdighed," sagde Sancho; „vær derfor rolig, ellers laver jeg ved den levende Gud en saadan Larm, at selv de døde skal kunne høre os. De Pisk, jeg har forpligtet mig til, skal være frivillige og ikke tvungne, og i Øjeblikket har jeg slet ingen Lyst til at blive pisket. Det maa være nok, naar jeg giver Deres Velbyrdighed mit Ord paa, at jeg skal piske mig selv og garve mit Skind, saa snart jeg faar Lyst dertil." „Det gaar ikke an at overlade det til din Tjenstvillighed, Sancho," sagde Don Quixote; „thi du er haardhjertet, og skønt du er Bonde, er du ogsaa tyndskindet." Nu brødes han med ham og anstrengte sig for at faa hans Bukseremme spændte op. Men da Sancho mærkede hans Hensigt, sprang han op, kastede sig over sin Herre, greb ham om Livet, spændte Ben for ham og kastede ham til Jorden, saa at han gabede mod Himmelen. Han satte sit højre Knæ paa hans Bryst og holdt hans Hænder med sine, saa at han hverken kunde vende sig om eller faa Vejret. Don Quixote sagde til ham: „Hvordan, Forræder, sætter du dig op imod din Husbond og fødte Herre? Lægger du Haand paa den, som giver dig sit

Brød?" „Jeg hverken afsætter nogen Konge eller indsætter nogen Konge," svarede Sancho, „jeg værger kun mit Skind; for det er jeg jo dog født Herre over. Lov mig, at De vil forholde Dem rolig og for Øjeblikket ikke stræbe efter at piske mig, saa skal jeg straks slippe Dem og sætte Dem i Frihed; men hvis ikke, saa

Skal du dø som en Forræder,
Fjende, du af Donna Sancha!"

Don Quixote lovede det og svor ved sin Herskerindes Liv, at han ikke vilde røre saa meget som en Traad af hans Dragt, men ganske overlade det til hans frie Villie og eget Behag at piske sig, naar han havde Lyst. Sancho rejste sig, gik et godt Stykke bort fra Stedet og vilde lægge sig op ad et andet Træ. Men da følte han, at der var noget, der berørte hans Hovede; han strakte Hænderne op og fik fat paa to Menneskefødder med Sko og Strømper paa. Han begyndte at ryste af Skræk og løb hen til et andet Træ, men dør mødte der ham det samme; saa gav han sig med høj Røst til at raabe paa Don Quixote, for at han skulde komme ham til Hjælp. Don Quixote kom, og da han spurgte, hvad der var hændt ham, og hvorfor han var saa bange, svarede Sancho, at alle Træerne hang fulde af Fødder og Ben af Mennesker. Don Quixote følte paa dem, forstod straks, hvad det maatte være, og sagde til Sancho: „Der er intet at være bange for; thi disse Fødder og Ben, som du føler, men ikke ser, tilhører sikkert nogle Røvere og Stimænd, der er blevet hængte i disse Træer. Her ude i Skoven plejer Øvrigheden at lade en tyvetredive Stykker klynge op ad Gangen, naar de bliver paagrebne, og deraf slutter jeg, at vi maa være nær ved Barcelona." Saaledes forholdt det sig i Virkeligheden ogsaa; Ridderens Slutning havde været rigtig. Da Morgenrøden viste sig, hævdede deres Blikke og saá, at hine Træers Frugter virkelig bestod i Røverkroppe.

Imidlertid blev det lys Dag, og havde de døde før sat Skræk i dem, saa blev de nu ikke mindre ængstelige ved Synet af mere end fyrretyve levende Røvere, som pludselig omringede dem og paa Katalonsk raabte til dem, at de skulde holde stille og vente, til deres Høvding kom. Don Quixote var til Fods og hans Hest

uden Tømme, hans Lanse stod lænet til et Træ, kort sagt, han var værgeløs. Derfor fandt han det raadeligt at lægge Armene over Kors og bøje Hovedet for at skaane sig til en bedre Tid og Lejlighed. Imidlertid plyndrede Røverne Rucio og lod ikke det mindste blive tilbage af alt, hvad der var i dens Tværsæk og Vadsæk, og det var en stor Lykke for Sancho, at han bar Hertugens Guld-dukater saavel som dem, han havde taget med hjemmefra, i en Pengekat paa den bare Krop; men desuagtet vilde den nette Bande sikkert have undersøgt ham endnu grundigere og ogsaa nok have faaet opsnuset, hvad han bar imellem Hud og Kød, om ikke Høvdingen var kommet til i det samme. Denne Mand kunde efter sit Udseende at dømme vel være omtrent fireogtredive Aar gammel. Han var stærktbygget, middelhøj, brun i Ansigtet og havde et alvorligt Aasyn. Han red paa en mægtig Hest, var iført en Panserskjorte af Staal og havde et Par Pistoler paa hver Side af Hesten; de var af den Slags, som man paa denne Egn kalder „Puffert med Stenlaas“. Han saå, at hans Væbnere, thi saaledes kalder man de Folk, som driver denne Haandtering, var i Begreb med at udplyndre Sancho Panza. Han befalede dem at lade det fare, man adlød ham øjeblikkelig, og saaledes undslap Pengekatten den Skæbne, som havde ventet den. Han undrede sig over at se en Lanse staa lænet mod et Træ, et Skjold ligge paa Jorden og Don Quixote staa iført fuld Rustning og hensunken i dyb Eftertanke, med saa bedrøvet og tungsindigt et Ansigt, som kun Græmmelsen selv vilde kunne male det. Han nærmede sig til ham og sagde: „Vær ikke saa bekymret, min gode Ven; I er ikke faldet i Hænderne paa en grusom Busiris, men i Roque Guinarts, som snarere er medlidende end streng.“ „Jeg er ikke saa kummerfuld, fordi jeg er faldet i dine Hænder, tapre Roque, hvis Rygte ikke indkredsnes af nogen Grænser paa Jorden,“ svarede Don Quixote, „men fordi jeg har været saa skødesløs, at dine Soldater har kunnet overraske mig, uden at min Hest var optømmet, skønt jeg dog ifølge Lovene for det vandrende Ridderskab, som jeg tilhører, er forpligtet til stedse at være aarvaagen og til enhver Tid være min egen Skildvagt. Thi du maa vide, heltemodige Roque, at hvis de havde fundet mig til Hest med Skjold og Lanse, saa vilde det ikke være blevet helt let at sejre over mig, saasom jeg er Don Quixote af Mancha, hvis Be-

drifter har fyldt hele Jordens Kreds.“ Roque Guinart forstod straks, at Don Quixotes svage Side langt snarere var Galskab end Tapperhed, og skønt han ofte havde hørt tale om ham, havde han dog aldrig anset hans Bedrifter for sande eller kunnet overtale sig til at tro, at en saa forrykt Passion virkelig kunde beherske det menneskelige Hjerte. Han glædede sig altsaa meget over at have mødt ham for nu selv at kunne være Vidne til, hvad han hidtil kun havde hørt om ham fra det fjerne. Han sagde derfor til ham: „Tapre Ridder, vær ikke mismodig, og anse ikke denne Tilskikkelse for en Ulykke. Thi det kan være, at just naar Deres Fod snubler her, vil Deres Skæbnes krumme Sti atter rette sig, saasom Himmelen ofte ad Omveje, der er saare sælsomme og aldrig sete eller anede af Mennesker, plejer at oprejse de faldne og berige de fattige.“ Don Quixote vilde allerede til at bevidne ham sin Taknemmelighed, da de bag ved sig hørte en Stampen som af en hel Flok Heste; men det var dog kun en eneste, paa hvilken et ungt Menneske kom ridende i rasende Galop. Han så ud til at være nogle og tyve Aar gammel, var klædt i grønt Damask med gyldne Tresser, havde snævre Benklæder paa og en Skipperkappe, paa Hovedet en Hat af vallonsk Art med opkrattet Skygge, og snævre blanke Støvler paa Benene; Sporerne, Dolken og Kaarden var forgyldte, i Haanden havde han en kortløbet Bøsse og i Bæltet et Par Pistoler. Ved denne Hestetrampen drejede Roque Hovedet og så den dejlige Skikkelse, som, saa snart den kom hen til ham, tiltalte ham paa følgende Maade: „Jeg kommer hid for at søge dig, tapre Roque, om ikke for at finde Hjælp mod mit Onde, saa dog Husvælelse. Og for ikke længere at lade dig i Uvished, (thi jeg er sikker paa, at du ikke har kendt mig) vil jeg sige dig, hvem jeg er. Jeg er Claudia Jeronima, en Datter af Simon Forte, som stedse har været din gode Ven og samtidig en dødelig Fjende af Clauquel Torrellas, som ogsaa er din Fjende, da han hører til Modpartiet. Du véd ogsaa, at denne Torrellas har en Søn, som hedder Don Vicente Torrellas, eller i det mindste for endnu ikke to Timer siden hed saaledes, og han. . . . Men for at gøre Fortællingen om min Ulykke kort, vil jeg i faa Ord sige dig, hvilken Krænkelse han har tilføjet mig. Han så mig, gjorde Kur til mig, jeg hørte paa ham, forelskede mig bag min Faders Ryg, thi der gives ikke

nogen Kvinde, hvor forsigtig og tilbageholdende hun end er, som ikke vilde finde mere end Tid nok til at virkeliggøre sine liden-skabelige Ønsker. Kort sagt, han lovede mig Ægteskab, jeg gav ham mit Ord paa at ville tilhøre ham, uden at vi dog gik videre. I Gaar fik jeg at vide, at han havde forglemt, hvad han skyldte mig, formælet sig med en anden og i Morgen agtede at holde Bryllup, en Efterretning, som næsten bragte mig fra Sans og Samling og gjorde Ende paa min Taalmodighed. Og da min Fader ikke var til Stede, saa var jeg paa Stedet og trak denne Dragt paa, som du her ser, steg til Hest og drev den frem i rasende Hast, indhentede Don Vicente en Mils Vej herfra, og uden at sinke mig med at udstøde Klager eller høre paa hans Undskyldninger afskød jeg denne Bøsse imod ham og desuden disse to Pistoler, og jeg tror, at jeg har jaget ham mere end Kugler nok i Livet og i hans Bryst aabnet Porte, ad hvilke min Ære, omflydt af hans Blod, hævnnet skred frem. Jeg efterlod ham dør i Hænderne paa hans Tjenere, som hverken turde eller kunde forsvare ham. Jeg har opsøgt dig, for at du skal bringe mig til Frankrig, hvor jeg har Slægtninge, hos hvem jeg kan opholde mig, og tillige for at bede dig om at beskytte min Fader, for at Don Vicentes mange Venner ikke skal driste sig til at tage en forbryderisk Hævn over ham." Roque, der var fuld af Forundring over den dejlige Claudias straalende Dragt, smukke Skikkelse og dristige Handling, sagde til hende: „Følg mig, Frue, lad os først se, om din Fjende er død, saa vil vi siden overveje, hvad der vil være bedst for dig at gøre." Don Quixote, som opmærksomt havde lyttet til, hvad Claudia sagde og Roque Guinart svarede, tog nu Ordet: „Ingen behøver at umage sig med denne Frues Forsvar, det vil jeg paatage mig. Lad mig faa min Hest og mine Vaaben, og vent paa mig her. Jeg vil opsøge denne Ridder og, hvad enten han er død eller levende, tvinge ham til at opfylde det Løfte, han har givet saa stor en Skønhed." „Det er sikkert og vist," sagde Sancho, „thi min Herre har en ypperlig Haand til at bringe Giftermaal i Stand; det er kun ganske faa Dage siden, han tvang en, der heller ikke vilde holde sit Løfte, til at gifte sig med en anden Jomfru. Og dersom de slemme Troldmænd, som forfølger ham, ikke var kommet og havde forvandlet hans virkelige Skikkelse til en Lakajs, saa

vilde den Time allerede nu være kommet, da den omtalte Jomfru ikke mere var Jomfru.“ Roque, hvis Tanker beskæftigede sig mere med den skønne Claudias Skæbne end med Herrens og Tjenerens Snak, hørte ikke engang, hvad de sagde, men befalede sine Væbnere at give Sancho alt det igen, som de havde taget af Rucio, og efter at have givet dem Anvisning paa, at de skulde vende tilbage til det Sted, hvor de havde haft Herberge den foregaaende Nat, red han i største Hast bort med Claudia for at opsøge den saarede eller døde Don Vicente. De kom til det Sted, hvor Claudia havde truffet ham, men fandt der ikke andet end frisk udgydt Blod; da de så sig om til alle Sider, opdagede de imidlertid oppe paa en Høj nogle Mennesker og sluttede sig til, saaledes som det virkelig ogsaa forholdt sig, at det maatte være Don Vicente, der blev ført afsted af sine Folk, enten levende eller død, for at blive forbundet eller lagt i Graven. De skyndte sig at indhente dem, og da de andre kun gik Fod for Fod, lod det sig let gøre. De fandt Don Vicente i hans Tjeneres Arme, hvem han med mat og svag Stemme bad om, at de skulde lade ham dø her, eftersom Smerterne i hans Saar ikke tillod ham at komme videre. Claudia og Roque sprang af Hesten og ilede hen til ham. Tjenerne blev forskrækkede ved Synet af Roque, og Claudia var forfærdet ved Synet af Don Vicente. Ømhed og Forbitrelse kæmpede i hendes Hjerte; hun traadte hen til ham, greb hans Haand og sagde: „Havde du rakt mig denne, saaledes som Aftalen var, saa vilde du aldrig være kommet i en saadan Tilstand.“ Den saarede Adelsmand aabnede sine halvt brystne Øjne, og da han genkendte Claudia, sagde han: „Jeg ser vel, min skønne, bedragne Elskede, at det er dig, der har dræbt mig. Du har lønnet mig paa en Maade, som mine kærlige Tanker aldrig har fortjent, og som aldrig tilkom dem; thi hverken i Tanke eller i Gerning har jeg nogensinde fornærmet eller kunnet fornærme dig.“ „Er det da ikke sandt,“ sagde Claudia, „at du i Morges vilde holde Bryllup med Leonora, den rige Balbastros Datter?“ „Nej, visselig ikke,“ svarede Don Vicente; „min onde Skæbne maa have ført dig dette Rygte for Øre, for at du af Skinsyge skulde berøve mig Livet, som jeg dog vil anse for lykkeligt, da jeg ender det for din Haand og i dine Arme. Og vil du overtøge dig om, hvor alvorlige og sande mine Ord er, saa

tryk min Haand og gør mig til din Gemal, ifald du ønsker det. En større Opbrejsning kan jeg ikke give dig for den Fornærmelse, som du mener, jeg har tilføjet dig." Claudia klemte hans Haand, og saa beklemmt blev hun derved selv om Hjertet, at hun afmægtig sank om paa Don Vicentes blødende Bryst, og han selv fik et Anfald af Dødskrampe. Roque var bestyrtet og vidste ikke, hvad han skulde gribe til. Tjenerne ilede afsted for at hente Vand til at stænke dem i Ansigtet med. De kom med det og overgøste dem dermed. Claudia kom til sig selv igen efter sin Besvimelse, men Don Vicente kom sig ikke efter sit Anfald. Hans Liv var til Ende. Da Claudia så det, da hun havde overtydet sig om, at hendes Gemal ikke mere levede, fik hun Luften til at skælve ved sine Suk, lod Himmelen genlyde af sin Jammer, rev Haaret af sit Hovede og gav det til Pris for Vindene, flængede sit Ansigt med egne Hænder og viste alle de Tegn paa Smerte og Kval, som man kan tænke sig vil udspringe af et forpint Hjerte. „O, du grusomme, ubesindige Kvinde,“ raabte hun, „hvor let lod du dig ikke henrive til at sætte et saa afskyeligt Forsæt i Værk! O, hvilken vanvittig Magt har du ikke, Skinsyge, til hvilket fortvivlet Maal fører du ikke den, som giver dig Rum i sin Barm! O, min elskede Brudgom, maatte din Vanskæbne, fordi du var mit Hjerter Udkaarne, føre dig fra Brudesengen til Graven!“ Saa heftig var Claudias Sorg, saa smertelig hendes Jamren, at den lokkede Taarer af Roques Øjne, som ellers ikke ved nogen Lejlighed var vante til at udgyde dem. Ogsaa Tjenerne græd, Claudia besvimede hvert Øjeblik, hele Egnen syntes at være en Kummerens Mark og et Vanheldets Opholdssted. Endelig befalede Roque Guinart Don Vicentes Tjenere at bære hans Lig til hans Faders Bopæl, som ikke laa langt derfra, for at han kunde blive lagt i Graven. Claudia sagde til Roque, at hun nu vilde begive sig til et Kloster, hvor hendes Moster var Abbedisse, og agtede at ende sit Liv dør ved en bedre Brudgoms Haand, til hvem Dødens Herredømme ikke strakte sig. Roque berømmede hendes fromme Forsæt og tilbød at ville ledsage hende, til hvad Sted hun vilde, og at forsvare hendes Fader imod Don Vicentes Paarørende, ja, imod hele Verden, hvis man vilde antaste ham. Claudia vilde imidlertid ikke paa nogen Betingelse tillade ham at ledsage hende, takkede ham med de hjerteligste Ord for hans Tilbud og tog

græde
Lig b
fik C
det g
spund
Ro
han h
Don C
Tale
saa f
var C
intet
til, sp
givet
Værd
men
get v
en af
Reale
naar
han v
befal
lod h
alle d
alt d
det k
nede
Kam
ikke
Lov
var s
havd
„Der
umul
cho:
tigt,
en a
have

grædende Afsked med ham. Don Vicentes Tjenere førte hans Lig bort, og Roque vendte tilbage til sine Folk. En saadan Ende fik Claudia Jeronimas Kærlighedseventyr. Men hvorledes kunde det gaa anderledes, naar Traadene i hendes sørgelige Historie var spundne af Skinsygens uovervindelige og grusomme Magt!

Roque Guinart fandt sine Væbnere paa det Sted, hvorhen han havde befalet dem at drage, og sammen med dem Ridder Don Quixote. Denne sad paa sin Rosinante og holdt en fyndig Tale til dem for at formaa dem til at forlade en Levevis, der var saa farlig baade for Sjæl og Legeme. Men da de fleste af dem var Gascognere, raa, vilde Folk, saa gjorde Don Quixotes Tale intet synderligt Indtryk paa dem. Saa snart Roque var kommet til, spurgte han Vaabendrageren Sancho, om hans Folk havde givet ham de Ting tilbage og erstattet ham de Kostbarheder og Værdisager, som de havde taget af Æselet. Sancho svarede Ja, men han manglede rigtignok tre Natkapper, der var lige saa meget værd som tre store Stæder. „Hvad siger du, Mand?“ sagde en af de tilstedeværende; „jeg har dem her, og de er ikke tre Realer værd.“ „Det er sandt nok,“ sagde Don Quixote; „men naar min Vaabendrager sætter saa stor Pris paa dem, er det, fordi han véd, af hvilken Haand jeg har faaet dem.“ Roque Guinart befalede, at man paa Stedet skulde give ham dem tilbage. Derpaa lod han sine Folk stille sig op paa Række og komme frem med alle de Klædningsstykker, Kostbarheder og rede Penge, kort sagt, alt det Bytte, de havde gjort siden sidste Deling. Han vurderede det kort og godt, gav *det* tilbage, som ikke lod sig dele, beregnede det i Penge og fordelte hele Udbyttet imellem alle sine Kammerater paa en saa retfærdig og forstandig Maade, at han ikke paa noget Punkt overtraadte den uddelende Retfærdigheds Lov eller gjorde sig skyldig i Indgreb overfor den. Efter at dette var sket, og alle havde billiget det, var blevet tilfredsstillede og havde faaet deres Andel udbetalt, sagde Roque til Don Quixote: „Dersom man ikke tog det meget nøje med disse Folk, var det umuligt at komme ud af det med dem.“ Hertil bemærkede Sancho: „Efter det, jeg her har set, er Retfærdighed noget saa nyttigt, at det maa udøves selv blandt Tyve og Røvere.“ Dette hørte en af Væbnerne, løftede Skæftet af sin Flint og vilde sikkert have knust Hovedet paa Sancho, saafremt Roque Guinart ikke

havde raabt til ham, at han skulde holde inde. Sancho var lige ved at besvime af Skræk og lovede helligt sig selv, at han ikke vilde aabne Munden mere, saa længe han opholdt sig blandt disse Folk.

I dette Øjeblik kom der en enkelt eller nogle Stykker af de Væbnere, der som Skildvagter var opstillede paa Vejene for at holde Øje med, hvem der kom forbi, og bringe deres Høvding Efterretning om alt, hvad der foregik. Spejderen sagde: „Herre, ikke langt herfra paa Vejen til Barcelona kommer der en stor Flok Folk.“ Roque svarede: „Er du blevet klar over, om de hører til de Folk, der søger os, eller til dem, vi søger?“ „Kun til dem, vi søger,“ svarede Væbneren. „Saa drag ud alle til Hobe,“ sagde Roque, „og bring dem straks hid til mig uden at lade en eneste undkomme.“ De gjorde, som det blev dem befalet. Don Quixote, Sancho og Roque var de eneste, der blev tilbage og ventede for at se, hvilke Fanger Væbnerne vilde bringe med sig. I Mellemtiden sagde Roque til Don Quixote: „Vor Levevis, Hr. Don Quixote, maa forekomme Dem meget fremmedartet, vore Eventyr og Oplevelser fremmedartede, men alle farefulde, og det undrer mig ikke, at de forekommer Dem saaledes; thi jeg maa virkelig tilstaa, at der ikke findes noget mere uroligt eller bevæget Liv. En vis Trang til Hævn har engang forlokket mig til at vælge dette Liv, en Trang, hvis Vælde kan bringe selv det roligste Sind i Oprør. Af Naturen er jeg medlidende og veltænkende; men Hævntørst som Følge af en eller anden Krænkelser er i Stand til saa fuldstændigt at træde mine gode Tilbøjeligheder under Fødder, at jeg til Trods for mit bedre Vidende vedbliver at føre dette Liv; og ligesom én Afgrund fører til en anden, og én Synd drager den anden efter sig, saaledes har Ringene i mine hævnssyge Gerningers Kæde føjet sig saaledes til hinanden, at jeg ikke alene tager Hævn for mig selv, men ogsaa paa andres Vegne. Dog, skønt jeg befinder mig midt i mine Vildfarelsers Labyrint, er Gud saa naadig, at jeg ikke opgiver Haabet om engang tryk og velbeholden at naa ud af den.“ Don Quixote var højlig forundret over at høre Roque føre saa from og forstandig Tale; thi ved sig selv havde han tænkt, at der blandt dem, som gjorde sig et Haandværk af at stjæle, myrde og røve, ikke kunde findes nogen, som vilde lytte til forstandige og velover-

vejede Ord. Han svarede ham: „Hr. Roque, Begyndelsen til Helbredelsen bestaar i at erkende Sygdommens Art og deri, at den syge villigt tager de Lægemidler, som Lægen foreskriver ham. De er syg, De kender Deres egen Lidelse, og Himmelen eller rettere sagt Gud, der er Læge for os alle, vil sikkert overfor Dem anvende Lægemidler, som vil helbrede Dem, men som i Regelen kun langsomt bringer Helbredelsen, ikke paa én Gang ved et Jærtegn. Dertil kommer, at Syndere, som besidder Indsigt i deres eget Onde, meget hurtigere kan bringes til Bedring end de, som er enfoldige. Da Deres Velbyrdighed nu har vist Klogskab i Deres Tale, saa kan De haabe paa, hurtigt at finde Lindring for Deres Samvittigheds Sygdom. Men vil De korte Deres Vej og uden Møje søge den rette til Deres Sjæls Frelse, saa følg med mig! Jeg skal lære Dem at blive en vandrende Ridder, et Kald, der hjem søges af saa mange Trængsler og Ulykker, at disse, hvis De gennemgaar dem som Bodsøvelser, sikkert i en Haandevending vil bringe Dem op i Himmelen.“ Roque lo højt af Don Quixotes gode Raad, og for at give Samtalen en anden Vending fortalte han ham det sørgelige Udfald af Claudia Jeronimas Eventyr, hvorover Sancho blev inderlig bedrøvet; thi den unge Piges Skønhed, Beslutsomhed og Dristighed havde behaget ham helt godt. Imidlertid kom de to Væbnere tilbage, som var blevne sendte ud paa Fangst. De medførte to Adelsmænd til Hest, to Pilgrimme til Fods og en Vogn med Kvinder, foruden et halvt Dusin Tjenere, som dels til Fods, dels til Hest ledsagede Damerne; endelig to Mølæseldrivere, som Adelsmændene havde med sig. Væbnerne havde taget dem imellem sig, og Sejrherren og Besejrede stod i dyb Tavshed og ventede paa, at den store Roque Guinart skulde tage Ordet. Han spurgte først Adelsmændene, hvem de var, hvor de vilde hen, og hvor mange Penge de havde hos sig. En af dem svarede: „Herre, vi er Kaptajner af det spanske Fodfolk, vore Kompagnier ligger i Neapel, og vi agter at indskibe os paa en af de fire Galejer, som, efter hvad vi hører, ligger i Barcelona og har Ordre til at sejle til Sicilien. Vi har vel en to-tre Hundrede Gulddalere paa os, som efter vor Anskuelse er en stor Rigdom, da Soldatens knappe Sold ikke tillader, at han samler større Skatte.“ Derefter rettede Roque det samme Spørgsmaal til Pilgrimmene, som han havde rettet til Kaptajnerne; han

fik til Svar, at de stod i Begreb med at indskibe sig til Rom, og at begge tilsammen maaske havde en tresindstyve Realer. Nu vilde han ogsaa høre, hvem der befandt sig i Vognen, hvor de skulde hen, og hvor mange Penge de havde hos sig. En af de beredne Ledsagere svarede: „Min naadige Frue, Doña Guiomar de Quiñones, gift med Præsidenten for Domstolen i Neapel, med sin lille Datter, en Pige og en Hovmesterinde befinder sig i Vognen; vi seks Tjenere ledsager dem, og vore Penge beløber sig til seks Hundrede Gulddalere.“ „Paa den Maade,“ sagde Roque Guinart, „har vi nu allerede bragt det til ni Hundrede Gulddalere og tresindstyve Realer; mine Soldater er vel omtrent tresindstyve i Tal; regn ud, hvor meget det bliver til hver, thi jeg er en daarlig Regnemester.“ Da Røverne hørte dette, opløftede de deres Røst og raabte: „Leve Roque Guinart i tusinde Aar, til Trods for de Skælime, som arbejder paa hans Undergang!“ De to Kaptajner viste sig meget bedrøvede, Præsidentens Frue var overmaade nedslaaet, og heller ikke Pilgrimmene var synderligt glade, da de saå, at deres Formue skulde beslaglægges. Et Øjeblik lod Roque dem saaledes staa i Angst og Spænding. Men derefter vilde han ikke lade deres Bedrøvelse, som man kunde læse paa et Bøsse-skuds Afstand, vare længere og sagde henvendt til de to Kaptajner: „Mine Herrer, vil Deres Velbyrdigheder ikke være saa venlige at laane mig tresindstyve Gulddalere, og Fru Præsidentinden firsindstyve, for at jeg kan tilfredsstille de Folk, som følger mig, thi

Præsten vist af Hunger døde,
om ikke Messen gav ham Føde.

Og derefter kan De frit og uhindret fortsætte Deres Rejse. Jeg skal forsyne Dem med et Lejdebrev, for at man ikke skal tilføje Dem nogen Skade, ifald De skulde støde paa nogle andre af mine Folk, som jeg har fordelt rundt om paa Egnen. Thi det er langt fra min Hensigt at forurette Soldater eller Kvinder, tilmed af fornem Stand.“ Med mange og veltalende Ord takkede Kaptajnerne Roque for hans Venlighed og Gavnildhed; thi som saadan betragtede de det, at han lod dem beholde de fleste af deres Penge. Fru Doña Guiomar de Quiñones vilde styrte ud af Vognen for

SANCHO har trukket sig tilbage under Kampen.

at
ing
for
hv
Ha
sin
va
re
fa
de
„N
til
til
Mi
ha
fø
og
dig
so
do
sa
Hø
ve
gø
lig
qu
Ho
og
sig
De
Ve
dig
mo
Da
de
He
Sa
mi
r

at kysse den store Roques Fødder og Hænder, men han vilde paa ingen Maade tillade det, bad hende tværtimod om Forladelse, fordi han havde maattet tilføje hende en saadan Forurettelse, hvilket han kun nødtes til at gøre paa Grund af sin slemme Haandterings strenge Vilkaar. Præsidentinden befalede en af sine Tjenere straks at udbetale de firsindstyve Gulddalere, som var hendes Part, og Kaptajnerne var allerede rykket ud med deres tresindstyve. Pilgrimmene vilde just til at udlevere alle deres fattige Skillinger, men Roque sagde til dem, at de nu kunde lade det være godt. Derpaa vendte han sig til sine Folk og sagde: „Naar hver af eder faar to af disse Gulddalere, bliver der tyve tilovers; ti af dem vil vi give til disse Pilgrimme, og de andre ti til denne brave Vaabendrager, for at han kan have et fornøjeligt Minde om dette Eventyr.“ Man bragte ham Skrivesager, som han altid førte med sig, og han skrev dem et Lejdebrev til Anførerne for sine Røverbander. Derpaa tog han Afsked med dem og lod dem fortsætte deres Rejse, forundrede over hans Ædelmodighed, utvungne Anstand og besynderlige Fremgangsmaade, som i deres Øjne snarere gjorde ham til en Alexander af Macedonien end til en erklæret Landevejsrøver. Men en af Væbnerne sagde i sin halvt gascogniske, halvt katalonske Mundart: „Vor Høvding der passer bedre til at være Munk end til at være Røver. Dersom han for Fremtiden vil vise sig gavmild, maa han gøre det med sine egne Penge og ikke med vore.“ Den ulykkelige havde ikke ytret dette saa sagte, at det var undgaaet Roques Øren. Han drog straks sit Sværd og kløvede næsten hans Hovede i to Dele, idet han sagde: „Saaledes straffer jeg Frækhed og Misfornøjelse.“ De øvrige blev slagne af Skræk og turde ikke sige et Ord; til saa streng Lydighed havde han vænnet dem. Derpaa gik Roque lidt til Side og skrev et Brev til en af sine Venner i Barcelona, hvori han meddelte ham, at den navnkundige Don Quixote af Mancha befandt sig hos ham; han var det morsomste og forstandigste Menneske af Verden, og om fire Dage, til Skt. Hansdag, vilde han bringe ham midt ned paa Stranden udenfor Byen, bevæbnet fra Top til Taa, siddende paa sin Hest Rosinante, og sammen med ham tillige hans Vaabendrager Sancho Panza paa sit Æsel. Han skulde gøre sine Venner, Familien Niarros, bekendte hermed, for at de kunde have deres Mor-

skab af ham. Ganske vist vilde han ønske, at hans Fjender, Familien Cadell, ikke maatte faa Del i denne Forlystelse, men det var ganske umuligt, fordi Don Quixotes Daarskaber og Visdom og hans Vaabendrager, Sancho Panzas vittige Indfald i ethvert Tilfælde maatte fornøje hele Verden. Dette Brev sendte han afsted med en af sine Væbnere, der ombyttede sin Røverdragt med Bondeklæder, gik ind til Barcelona og lykkeligt afleverede Brevet til den Mand, som det var bestemt for.

LXI. KAPITEL

Om det, der hændte DON QUIXOTE, da han drog ind i Barcelona, samt mange andre Ting, som er mere sandfærdige end fornuftige.

Tre Dage og tre Nætter blev Don Quixote hos Roque, og selv om han var blevet hos ham i tre Hundrede Aar, saa vilde han ikke have manglet Anledning til Betragtninger over og Beundring for det Liv, han førte. Paa ét Sted afventede man Solens Opgang, paa et andet spiste man til Middag, én Gang flygtede man uden at vide hvorfor, en anden Gang ventede man længe ude at vide hvorpaa. De sov staaende, og derefter blev deres Søvn afbrudt, for at de kunde drage fra ét Sted til et andet. Beständig maatte man udsende Spejdere, afhøre Skildvagter, blæse paa Lunterne til Bøsserne, skønt de ikke besad mange af den Slags, da de alle benyttede sig af Geværer med Flintelaase. Roque tilbragte stedse Natten paa et Sted, hvor hans egne Folk ikke kunde finde ham, thi de mange Fredløshedserklæringer, som Vicekongen i Barcelona havde udstedt imod ham, holdt ham i stadig Uro og Bekymring. Han vovede ikke at slaa Lid til nogen og frygtede for, at hans egne Folk enten skulde berøve ham Livet eller overgive ham i Retfærdighedens Hænder: Sikkerlig et elendigt og kvalfuldt Liv. Endelig drog Roque, Don Quixote og Sancho sammen med seks af Væbnerne ad ubetraadte Veje, Sidedier og skjulte Smutveje til Barcelona. Natten før Skt. Hansfesten kom de til Stranden, Roque omfavnede Don Quixote og

Sancho, gav denne sidste de ti Gulddaler, han havde lovet ham, men endnu ikke overrakt ham, og forlod dem med tusinde gen-sidige Tilbud og Venskabsforsikringer.

Roque vendte om; til Hest, som han var kommet, afventede Don Quixote Dagens Frembrud. Ej heller varede det længe, før den klare Morgenrøde afslørede sit Aasyn fra Østens Balkoner, til Glæde for Urter og Blomster, men ganske vist ikke for Meneskets Hørelse. Imidlertid fik Ørene dog i samme Øjeblik tilstrækkelig Nydelse ved Lyden af talrige Skalmeyer og Maurer-trommer; man hørte Bjælder klinge, Hestetrampen og Rytternes: „Af Vejen! Af Vejen!“ Kavalkaden kom fra Byen, saa vidt man kunde dømme. Morgenrøden veg for Solen, som med et Aasyn, der var større end et Skjolds Runding, efterhaanden steg op fra den dybeste Horisont. Don Quixote og Sancho vendte deres Blikke til alle Sider, de så Havet, et Skue, som endnu aldrig havde frembudt sig for dem, og det syntes dem at være stort og vidt af Omfang, langt større end Ruidera-Dammene, som de havde set i la Mancha. De fik Øje paa Galejerne, som laa for Anker ved Stranden, nu nedtog deres Overdækninger og viste sig behængte med Vimpler og smaa Faner, der slog i Vinden og strejfede og kyssede Bølgerne; fra deres Indre lød Klangen af Oboer, Trompeter og Skalmeyer, som fyldte Luften fjernt og nær med søde og krigeriske Toner. Skibene begyndte at sætte sig i Bevægelse og fremstille en Slags Træfning paa de rolige Vande, og næsten et Sidestykke hertil opførte de talløse Ryttere, som kom ridende ud fra Byen paa smukke Heste og i straalende Dragter. Soldaterne paa Galejerne affyrede talrige Kanoner; denne Skydning besvaredes af Mandskaberne paa Byens Volde og Skanser. Det svære Skyts bragede med frygtelig Torden gennem Luften og blev besvaret af Kanonerne paa Galejernes Skansebatterier. Det roligt smilende Hav, det muntre Liv paa Strandbredden, den rene Luft, som kun undertiden formørkedes af Krudtdampen fra Skytset, syntes pludselig at udbrede og genopvække en glad Stemning hos Alverden. Sancho kunde ikke begribe, hvorledes disse mægtige Legemer, som bevægede sig paa Havet, kunde have saa mange Ben. Imidlertid kom Mændene i Ridderdragt med vilde Raab, Kampskrig og Jublen sprængende henimod det Sted, hvor Don Quixote fuld af Undren og Forbavselse holdt stille,

og en af dem, den Mand, hvem Roque havde sendt Underretning til, raabte med høj Røst til Don Quixote: „Velkommen til vor By, du Spejl, Fyrtaarn, Sol og Ledestjerne for hele det vandrede Ridderskab, saaledes som det mere udførligt staar beskrevet andetsteds! Velkommen, siger jeg, du tapre Don Quixote af Mancha! Ikke den uægte, den falske, den apokryfe, som man just i disse Dage har fremført i løgnagtige Historier; men den sande, virkelige og ægte, han, som er beskrevet af Sidi Hamet Benengeli, Mønsteret for alle Historieskrivere.“ Don Quixote svarede ikke et Ord. Heller ikke ventede Rytterne paa noget Svar, men red sammen med de øvrige, som var i deres Følge, frem og tilbage i allehaande Vendinger og tumlede deres Heste i Kreds rundt om Don Quixote. Denne vendte sig til Sancho og sagde: „Disse Herrer har sikkert nok kendt os; jeg vil vædde paa, at de har læst vor Historie, ja, endog den, som Aragonieren for kort Tid siden har ladet trykke.“ Den Rytter, som havde talt til Don Quixote, vendte atter tilbage til ham og sagde: „Hr. Don Quixote, bevis os den Ære at følge med os. Vi er alle Deres Tjenere, og nære Venner af Roque Guinart.“ Don Quixote svarede: „Hvis Belevenhed atter avler Belevenhed, saa er Deres, Hr. Ridder, en Datter eller en nær Slægtning til den store Roques. Før mig hen, hvor De behager, jeg har ikke nogen anden Villie end Deres, især hvis De vil gøre Anvendelse af den i Deres Tjeneste.“ Adelsmanden svarede ham med ikke mindre høflige Ord, og derpaa tog de Don Quixote midt imellem sig og red ved Skalmøjernes og Trommernes Klang tilbage til Byen med ham. Men under deres Indtog drev den Onde, fra hvem alt ondt kommer, sit Spil, i Forbindelse med Gadedrengene, som er endnu værre end den Onde. To af dem, et Par frække og kaade Knægte, trængte sig igennem Folkemængden; den ene af dem løftede Æselets, den anden Rosinantes Hale, og derpaa skød de et Par Duske Krageklo ind under dem og gjorde dem fast. De stakkels Dyr mærkede de uvante Spor, og da de trak Halen ind, forøgede de selv deres Smerte, saa at de stejlede og gjorde tusinde Side-spring, hvorved de kastede deres Ryttere af. Don Quixote skyndte sig opirret og fornærmet at rive Dusken frem under sin Gangers Hale, og det samme gjorde Sancho. Don Quixotes Ledsagere vilde straffe Drengene for deres Frækhed, men det var ikke mu-

ligt, da det med Lethed lykkedes dem at skjule sig for de Folk, der forfulgte dem, imellem mere end tusinde af deres Lige. Don Quixote og Sancho sad atter op, og under jublende Tilraab og klingende Musik som før naaede de til deres Førers Hus, der var stort og af et ret fornemt Udseende, med ét Ord, som en rig og fornem Herres. Og her vil vi nu lade dem slaa sig til Ro, da Sidi Hamet vil have det saaledes.

LXII. KAPITEL

Der handler om Eventyret med det forunderlige Hovede og om andre Barnagtigheder, som man ikke kan undlade at fortælle.

Don Quixotes gæstfri Vært hed Don Antonio Moreno og var en rig og aandfuld Adelsmand, en Ven af anstændig og harmløs Fornøjelse. Da han nu havde faaet Don Quixote i sit Hus, gav han sig til at pønse paa en Maade til at bringe hans Galskab for Dagen uden at skade ham derved. Thi Skæmt, som gør Fortræd, er ikke mere Skæmt, og det, der gør Trediemand Skade, er ingen Tidsfordriv. Det første, han foretog sig, var at lade Don Quixote afføre hans Harnisk og føre ham ud paa en Altan, klædt i den snævre Gemselæders Dragt, som vi allerede ofte har beskrevet og skildret; Altanen vendte ud til en af Byens Hovedgader, saa at han dør stod til Skue for alle de forbipasserende og for Gadedrengene, der gloede paa ham som paa en Abe. De i Ridderdragter klædte Herrer gjorde paa ny nogle Ridekunster for ham, som om de alene for hans Skyld havde pyntet sig saaledes, og ikke for at fejre Festdagen. Sancho var umaadelig vel tilfreds; thi det forekom ham, at han, uden at vide hvorledes, atter havde indfundet sig til Camachos Bryllup, atter opholdt sig i et Hus som Don Diego de Mirandas og atter havde fundet et Slot som Hertugens.

En Del af Don Antonios Venner spiste hos ham den Dag, og de ærede alle Don Quixote som en vandrende Ridder, saa at

han var nær ved at gaa ud af sig selv af lutter Forfængelighed og Opblæsthed over denne Hyldest. Sanchos lystige Indfald flød saa rigeligt, at Husets Tjenere og alle, som hørte ham, hang ved hans Læber. Under Maaltidet sagde Don Antonio til Sancho: „Vi her i Staden har ladet os sige, min brave Sancho, at I er saa stor en Elsker af hakket Hønsebryst og Kødboller, at naar I har mere, end I kan spise, gemmer I det øvrige i Barmen til næste Dag.“ „Nej, Herre, det er ikke sandt,“ svarede Sancho, „thi jeg holder mere af Renlighed end af god Mad, og min Herre Don Quixote, som er til Stede her, véd meget vel, at vi ofte i otte Dage har maattet hjælpe os med en Haandfuld Agern eller Nødder. Men ganske vist, naar det stundom træffer sig, at

nogen en Ko mig skænke vil,
saa løber jeg straks med Strikken til —

jeg mener: jeg spiser, hvad man giver mig, og benytter Tid og Lejlighed, som de falder. Men hvem der end kan have fortalt, at jeg var en Fraaser og dertil svinsk, ham siger jeg, at han løber med Limstangen; og jeg havde sagt det, som værre er, dersom det ikke var for de agtværdige, skæggede Herrers Skyld, som sidder her ved Bordet.“ „Det er sikkert nok,“ sagde Don Quixote, „at den Nøjsomhed og Renlighed, hvormed Sancho spiser, fortjener at optegnes og indgraves i Metal for at blive i evig Erindring hos de kommende Slægter. Ganske vist ser det, naar han er sulten, maaske undertiden ud, som om han sluger store Bidder, for saa spiser han hurtigt og tygger med begge Kæber. Men han tager stedse Renligheden i Agt, og i den Tid, da han var Statholder, vænnede han sig endog til at spise saa overdrevent pænt, at han ikke alene spiste Druer, men selv Granatkærner med Gaffel.“ „Hvordan,“ sagde Don Antonio, „har Sancho været Statholder?“ „Javist,“ svarede Sancho, „og det over en Ø, som hed Barataria. I ti Dage regerede jeg den saa fortræffeligt, at det var en Lyst! Men jeg mistede min Sindsro i den Tid og lærte at foragte Alverdens Statholderskaber. Jeg flygtede derfra, faldt ned i en Hule og ansaa allerede mig selv for død, men kom dog levende derfra ved et Vidunder.“ Don Quixote fortalte dem derpaa hele Tildragelsen med Sanchos Statholderskab i

alle Enkeltheder, hvorved han gjorde Tilhørerne en stor Fornøjelse.

Efter at der var dækket af, tog Don Antonio Ridder Don Quixote ved Haanden og begav sig med ham ind i et afsides liggende Værelse, som ikke var udstyret med andet end et Bord, der syntes at være af Jaspis og hvilede paa en Fod af samme Stenart; paa det stod der en Buste, mindende om Brystbillederne af de romerske Kejsere; efter sit Udseende at dømmes var den af Metal. Don Antonio gik flere Gange sammen med Don Quixote frem og tilbage gennem hele Værelset og rundt om Bordet, hvorpaa han sagde: „Hr. Don Quixote, nu da jeg er sikker paa, at ingen kan høre og belure os, eftersom Døren er lukket, vil jeg fortælle Deres Velbyrdighed et af de sælsomste Eventyr, eller rettere vise Dem et af de mest uhørte Vidundere, som man kan forestille sig, men paa den Betingelse, at De vil gemme det, jeg siger Dem, i Hemmelighedens dybeste Grav.“ „Det sværger jeg,“ sagde Don Quixote, „og til des større Tryghed vil jeg endogsaa lægge en Stenplade over denne Grav; thi jeg maa sige Dem, Hr. Don Antonio, (hans Navn havde han allerede hørt) at De taler med en Mand, som nok har Øren at høre med, men ingen Tunge at tale med, og følgelig kan Deres Velbyrdighed ganske trygt betro det, De bærer i Deres Bryst, til mit og være vis paa, at De har sænket det i Tavshedens Afgrund.“ „I Tillid til dette Løfte,“ svarede Don Antonio, „vil jeg lade Deres Velbyrdighed se og høre Ting, som vil sætte Dem i Forundring, og samtidig lindre den ubehagelige Følelse, at jeg ikke har nogen, til hvem jeg kan meddele min Hemmelighed, da den ikke er af en saadan Art, at den kan betros til enhver.“ Don Quixote var meget spændt paa at se, hvad der vilde følge paa disse mange indledende Ytringer. I det samme greb Don Antonio hans Haand, førte den hen over Metalhovedet, over hele Bordet og den Jaspisfod, det hvilede paa, hvorefter han sagde: „Dette Hovede, Hr. Don Quixote, er udført og sammensat af en af de største TrolDMænd og Heksemestre, som Verden har ejet. Jeg tror, han af Fødsel var Polak og Elev af den berømte Escotillo (Michael Scotus), om hvem der bliver fortalt saa mange Vidundere. Han opholdt sig i nogen Tid her hos mig i mit Hus, og for en Pris af tusinde Gulddalere, som jeg gav ham, forfærdigede han dette

Hovede, som besidder den Dyd og Egenskab at svare paa alle de Spørgsmaal, man hviker det i Øret. Kunstneren iagttog Vindretningerne, tegnede Trylletegn, studerede Stjernernes Løb, punkterede og fuldbagte langt om længe sit Værk i den Fuldkommenhed, som vi vil faa at se i Morgen; thi om Fredagen er det stumt, og i Dag, da det er Fredag, vil det lade os vente til i Morgen. I Mellemtiden kan Deres Velbyrdighed forberede de Spørgsmaal, De vil rette til det; thi jeg véd af Erfaring, at alt, hvad det svarer, er sandt.“ Don Quixote stod meget forbavset over Hovedets Tryllekraft og Egenskaber og var i Beraad med sig selv om, hvorvidt han skulde tro Don Antonio. Men da han betænkte, hvor kort Tid der var, til Forsøget vilde afgøre det ad Erfaringens Vej, fremkom han kun med en Taksigelse for den Tillid, han havde vist ham ved at betro ham en saa stor Hemmelighed. Derpaa forlod de Værelset, Don Antonio laasede Døren med sin Nøgle, og de begav sig ind i den Sal, hvor de andre Adelsmænd opholdt sig. Dem havde Sancho imidlertid underholdt ved at fortælle mange af de Eventyr og Tildragelser, der var hændt hans Herre.

Om Eftermiddagen tog de Don Quixote med ud paa en Ridetur, iført ikke Rustning, men almindelig Dragt, og derover en vid Kappe af lysebrunt Stof, som paa denne Aarstid kunde have faaet Frosten selv til at svede. De gav deres Tjenere Anvisning paa at holde Sancho i Aande og ikke lade ham slippe ud af Huset. Don Quixote red ikke paa Rosinante, men paa et højbenet, mageligt og prægtigt udstafferet Mulæsel. Da de hjalp ham i Kappen, heftede de, uden at han mærkede det, paa hans Ryg et Stykke Pergament, hvorpaa der med store Bogstaver stod skrevet: *Dette er Don Quixote af Mancha*. Straks ved Begyndelsen af Rideturen tiltrak denne Seddel sig alle forbigaaendes Opmærksomhed, og da de læste: Dette er Don Quixote af Mancha, var Don Quixote stadig forbavset over, at alle de, der saå paa ham, kendte ham og nævnede ham ved Navn. Han vendte sig til Don Antonio, der red ved hans Side, og sagde: „Fortrinet ved at tilhøre det vandrede Ridderskab er dog overordentlig stort, siden det formaar at gøre den, som udøver det, bekendt og berømt i alle Jordens Lande. Se blot, Hr. Don Antonio, selv Gadedrengene i denne By kender mig uden nogensinde at have set mig.“ „Saaledes er det, Hr. Don Quixote,“ svarede Don Antonio; „ligesom Ilden

ikke kan forblive skjult og indelukket, saaledes kan det heller ikke undgaas, at Dyden bliver bekendt overalt, og den Dyd, som er udvist ved Vaabenbrug, straalere og troner højt over alle andre.“

Nu tildrog det sig, at just som Don Quixote kom med det omtalte begejstrede Udraab, mødte de en Kastillaner, som efter at have læst Seddelen opløftede sin Røst og raabte: „Ej, Fanden tage dig, hvis du er Don Quixote af Mancha! Hvordan har du dog kunnet naa helt hertil uden at dø af de talløse Prygl, du har faaet? Du er en stor Nar, og var du det for dig selv alene og blev hjemme i din Naragtigheds Bolig, saa vilde det ikke være saa slemt. Men du besidder den Ejendommelighed, at du gør alle andre, som omgaas dig eller giver sig i Færd med dig, til Narre og Forrykte. Man behøver jo blot at se paa de Herrer, som drager afsted sammen med dig! Vend hjem, du Daare, tag Vare paa dit Hus, din Kone og dine Børn, og lad dette tomme Legeværk fare, som angriber din Hjerne og skummer Fløden af din Forstand.“ „Gaa eders Vej, gode Ven,“ sagde Don Antonio, „og giv ikke Raad, hvor ingen beder eder om dem. Hr. Don Quixote af Mancha er meget forstandig, og vi, som ledsager ham, er heller ikke Taaber. Man bør ære Dyden, hvor den findes. Og gaa nu Fanden i Vold! Hold eders Næse for eder selv, naar man ikke har Bud efter eder.“ „Gud hjælpe mig, om ikke Deres Velbyrdighed har Ret,“ svarede Kastillaneren; „at give denne gode Mand et Raad er at stampe imod Brodden. Men trods alt skærer det mig dog i Sjælen, at den klare Forstand, som denne Gæk, efter hvad man siger, viser i alle andre Retninger, skal flyde hen og sive bort igennem hans vandrende Ridderskabs Rende, og jeg og alle mine Efterkommere skal efter Deres Velbyrdigheds Ønske gaa Fanden i Vold, om jeg nogensinde mere, skal jeg end blive ældre end Methusalem, giver noget Menneske et Raad, selv om han beder mig derom.“ Derpaa drev Raadgiveren af, og Rideturen fortsattes. Men Tilløbet af Gadedrenge og andre Folk, der vilde læse, hvad der stod paa Seddelen, blev saa stort, at Don Antonio saa sig nødsaget til ubemærket at tage den af igen, som om det var noget, der havde hængt sig fast.

Mørket faldt paa, de vendte hjem igen. Dér var der Bal; thi Don Antonios Frue, som var en fintdannet, munter, smuk og

klog Dame, havde indbudt sine Veninder for at vise sin Gæst Ære og tillige fornøje sig over hans uhørte Narrestreger. En stor Del havde indfundet sig; der serveredes et prægtigt Aftensmaaltid, og ved Titiden om Aftenen begyndte Ballet. Blandt Damerne var der to, som holdt meget af Spøg og Skæmt og uden at overskride den strengeste Velanstændigheds Grænser undertiden tillod sig visse Friheder for at give Plads for vittig Spøg og fremkalde en munter Stemning uden at fornærme nogen. Disse Damer sørgede for at tage Don Quixote op til Dans saa uafsladeligt, at han til sidst følte sig ganske kraftesløs, ikke alene legemligt, men ogsaa aandeligt. Det var nok Ulejligheden værd at se Don Quixotes Skikkelse: lang, smal, slatten, bleggul, klemmt ind i en for snæver Dragt, kejtet og frem for alt intet mindre end letfodet. De smaa Damer tilkastede ham stjaalne Elskovsblikke, og han viste dem, ligeledes i Smug, at han forsmaaede dem. Men da han nu så sig truet af deres altfor paatrængende Elskværdighed, opløftede han sin Stemme og raabte: „*Fugite, partes adversæ!* Lad mig i Ro, I slemme Tanker, vig bort, I skønne Damer, med eders Begær! Thi hun, som er mine Begærs Herskerinde, den uforlignelige Dulcinea af Toboso, tilsteder ikke, at andre end hun knægter mig og bringer mig under Aaget.“ Med disse Ord satte han sig paa Gulvet midt i Salen, mør, træt og udmattet af en saa endeløs Dansen og Springen. Don Antonio bød, at man skulde løfte ham op og bære ham ind i Seng, og den første, som tog fat i ham, var Sancho, der sagde til ham: „Naa, i Pokkers Skind og Ben, kære Herre, nu kan De sige, at De har faaet danset! Tror De, at alle Helte er Dansere og alle vandrende Riddere Badutspringere? Jeg kan sige Dem, at hvis De tror det, saa har De taget fejl. Der er mange, som langt hellere vil fordriste sig til at dræbe en Kæmpe end gøre en Kapriol. Havde det drejet sig om en Dans, hvor man tramper Takten med hele Foden, saa havde jeg kunnet træde i Deres Sted, for den danser jeg som et Gedekid, men Baldans, den indlader jeg mig ikke paa.“ Med disse og andre slige Ytringer fik Sancho hele Forsamlingen til at le; derpaa bragte han sin Herre til Sengs og dækkede ham godt til, for at han kunde svede Forkølelsen efter Dansen ud igen.

Næste Dag mente Don Antonio, at han passende kunde an-

stille Forsøget med det fortryllede Hovede. Sammen med Don Quixote, Sancho og to af sine Venner, samt de to Damer, som havde danset Ridderen saa træt og var blevet Natten over hos Don Antonios Frue, lukkede han sig inde i det Værelse, hvor det fortryllede Hovede stod. Han fortalte dem, hvilke Egenskaber Hovedet besad, paalagde dem Tavshed og forsikrede, at dette var første Gang, det fortryllede Hovedes Evner skulde prøves. Naar undtages Don Antonios to Venner, kendte ingen Hemmeligheden ved denne Tryllekunst; og hvis Don Antonio ikke paa Forhaand havde aabenbaret den for dem, saa vilde de uomgængeligt være faldne i lige saa stor Forbavselse som de andre, med saa megen Kunst og Dygtighed var Hovedet indrettet.

Den første, der nærmede sig til Malmhovedets Øre, var Don Antonio selv; han spurgte det med dæmpet Stemme, men dog saaledes, at de andre kunde høre det: „Sig mig, Hovede, ved den Kraft, der er skjult i dig: Hvad tænker jeg nu?“ Og Hovedet svarede, uden at bevæge Læberne, men med klar og tydelig Stemme, saa at alle kunde høre dets Ord: „Om Tanker har jeg ikke nogen Mening.“ Alle Tilhørerne blev højligt forundrede, saa meget mere som de saå, at der hverken i Værelset eller rundt om Bordet fandtes noget menneskeligt Væsen, som kunde have svaret. „Hvor mange er vi her?“ spurgte Don Antonio paa ny. Og ligesaa dæmpet kom Svaret: „Her er du og din Frue, to af dine Venner og to af hendes Veninder samt en verdensberømt Ridder ved Navn Don Quixote af Mancha og hans Vaabendrager, der bærer Navnet Sancho Panza.“ Nu steg Forundringen paa ny; Haaret rejste sig paa alles Hoveder af Skræk. Don Antonio traadte tilbage fra Hovedet og sagde: „Dette er nok til at overtyde mig om, at jeg ikke er blevet bedraget af den Mand, som solgte mig dig, du vise Hovede, talekyndige, orakelgivende, beundringsværdige Hovede! Vil nu ikke en anden komme her hen og spørge det om, hvad han lyster?“ Da Kvinder i Almindelighed gerne saa hurtigt som muligt vil vide alting, var den, der først traadte hen til Hovedet, en af de to Veninder af Don Antonios Frue, og hun spurgte: „Sig mig, Hovede, hvad skal jeg gøre for at være rigtig smuk?“ Svaret lød: „Vær rigtig dydig.“ „Dig spørger jeg ikke mere,“ sagde den spørgende. Straks traadte hendes Ledsagerske hen til Bordet og sagde: „Jeg vil

gerne vide, Hovede, om min Mand virkelig elsker mig.“ Og hun fik det Svar: „Giv Agt paa, hvorledes han opfører sig imod dig, saa faar du det at vide.“ Den unge Kone traadte tilbage og sagde: „For at faa et saadant Svar havde jeg ikke behøvet at spørge, thi det forholder sig jo i Virkeligheden saaledes, at vi af et Menneskes Opførsel imod os slutter os til dets Sindelag.“ Derpaa traadte en af Don Antonios to Venner frem og spurgte: „Hvem er jeg?“ Svaret lød: „Det véd du bedst.“ „Det var ikke Meningen med mit Spørgsmaal,“ svarede Adelsmanden, „jeg vilde vide, om du kendte mig.“ „Vist kender jeg dig,“ sagde Hovedet, „du er Don Pedro Noriz.“ „Mere vil jeg ikke vide, Hovede, thi allerede dette er nok til at vise mig, at du véd alt.“ Han traadte tilbage. Den anden Ven nærmede sig og spurgte: „Sig mig, Hovede, hvad har min Søn, Majoratsarvingen, mest Lyst til.“ „Jeg har allerede sagt,“ fik han at høre, „at jeg ikke har nogen Mening om Ønsker. Men derfor kan jeg godt sige dig, at din Søn har mest Lyst til at lægge dig i Graven.“ „Det er noget,“ sagde Adelsmanden, „som jeg tydeligt ser hver Dag; jeg har intet mere at spørge om.“ Nu traadte Don Antonios Frue nærmere og sagde: „Jeg véd ikke, hvad jeg skal spørge dig om, Hovede, det skulde da være, om du vilde sige mig, hvorvidt jeg skal nyde den Lykke at beholde min Mand i mange Aar endnu.“ Og hun fik det Svar: „Ja, det skal du, thi hans Sundhed og ordentlige Levevis lover ham et langt Liv, medens saa mange forkorter deres ved Umaadeholdenhed.“ Nu nærmede Don Quixote sig og sagde: „Sig mig, du, som svarer, var det, jeg har fortalt om mine Oplevelser i Montesinos' Hule, Sandhed eller Drøm? Bliver der noget af min Vaabendrager, Sanchos Svøbeslag? Vil Dulcinea blive løst af sin Fortryllelse?“ „Om Historien med Hulen,“ var Svaret, „kan der siges meget baade for og imod, den er lidt af hvert; med Sanchos Pisk vil det gaa langsomt; Dulcineas Fortryllelse vil virkelig til Slut blive løst paa tilbørlig Vis.“ „Mere vil jeg ikke vide,“ sagde Don Quixote; „naar jeg blot ser Dulcinea løst af Fortryllelsen, saa staar det for mig, som om al den Lykke, jeg paa nogen Maade kan ønske mig, vil komme paa én Gang.“ Den sidste af de spørgende var Sancho, og det, han spurgte om, var følgende: „Hovede, jeg skulde vel ikke tilfældigvis faa et andet Statholder-

skab at regere? Slipper jeg nogensinde ud af Væbnerstandens daarlige Kaar? Skal jeg gense min Kone og mine Børn?" Hertil blev der svaret: „Du skal komme til at regere i dit Hus; naar du vender hjem, skal du gense din Kone og dine Børn, og hvis du forlader din Tjeneste, slipper du ud af Væbnerstanden.“ „Storartet, ved Gud,“ sagde Sancho Panza; „det havde jeg kunnet sige mig selv. Det vilde Profeten Perogrullo ikke kunne have sagt bedre.“ „Dumme Dyr,“ sagde Don Quixote, „hvad vilde du vel, det skulde svare dig? Er det ikke nok, at de Svar, dette Hovede har givet, passer til de Spørgsmaal, man stiller det?“ „Jovist er det nok,“ sagde Sancho; „men jeg vilde dog gerne have haft lidt tydeligere Besked om det, jeg vilde vide.“

Dermed var Spørgsmaalene og Svarene til Ende, men ikke den Beundring, som havde grebet alle undtagen Don Antonios to Venner, der kendte Sagens Sammenhæng. Denne har ogsaa Sidi Hamet Benengeli straks villet forklare for ikke at holde Verden i Spænding og lade den tro, at Hovedet skjulte en eller anden trolddomsagtig og besynderlig Hemmelighed. Han siger derfor, at Don Antonio Moreno for at more sig dermed og sætte de uindviede i Forbavselse havde ladet dette Hovede lave i sit Hus efter et andet, han havde set i Madrid, og som var forfærdiget af en Træskærer. Indretningen var denne: Bordpladen var af Træ, malet som Jaspis og ferniseret, og ligesaa Foden, der løb ud i fire Ørnekløer, for at de bedre kunne bære dens Vægt. Hovedet, der mindede om en Skuemønt, eller snarere om en Buste af en romersk Kejser, og var bronceret, var indvendig ganske hult ligesom Bordpladen, i hvilken Hovedet var saa fast indfældet, at man ikke så det mindste Spor af nogen Fuge. Foden var ligeledes hul og hang sammen med Hovede, Bryst og Hals, og det hele stod i Forbindelse med et andet Kammer, som laa lige neden under Værelset med Hovedet. Igennem hele denne Hulning, gennem Fod og Bord, Bryst og Hals af den omtalte Buste løb et Blikrør, der var saa nøjagtigt indsat, at ingen kunde faa Øje paa det. I Værelset nedenunder, som stod i Forbindelse med det ovenfor, befandt sig den, som skulde besvare Spørgsmaalene, og vedkommende holdt Munden tæt til Røret, saa at Stemmen som igennem et Talerør trængte ovenfra ned og nedefra op og frembragte Ord, som tydeligt kunde høres; paa denne Maade var det umuligt at

komme efter Bedrageriet. En Nevø af Don Antonio, en kløgtig og vittig Student, gav Svarene, og da hans Onkel i Forvejen havde sagt ham, hvem han i Dag vilde føre ind i Værelset med Hovedet, havde han ikke svært ved hurtigt og rigtigt at besvare det første Spørgsmaal. De øvrige besvarede han ved at gætte sig frem, og som en forstandig Mand paa forstandig Maade. Endvidere siger Sidi Hamet, at dette vidunderlige Kunstværk blev adspurgt i en ti-tolv Dage; men da der i Byen begyndte at gaa Rygter om, at Don Antonio i sit Hus havde et fortryllet Hovede, som svarede paa alt, hvad det blev spurgt om, blev han ængstelig for, at det skulde komme vor Tros aarvaagne Vogtere for Øre. Og efter at han derpaa havde forklaret de Herrer Inkvisitorer Sammenhængen, paalagde disse ham at ødelægge Hovedet og ikke mere befatte sig med det, for at den uvidende Mængde ikke skulde tage Forargelse deraf. Men i Don Quixotes og Sanchos Mening var og blev dette Hovede et Trolddomsværk og en Orakelforkynder. Blot var Don Quixote meget bedre tilfreds med det end Sancho Panza.

For at fornøje Don Antonio og vise Don Quixote en Venlighed, men ogsaa for at give denne sidste Lejlighed til at lægge sin Daarskab for Dagen besluttede Byens Adelsmænd at anordne et Ridderspil, der skulde afholdes om seks Dage. Det blev dog ikke til Virkelighed af en Aarsag, som vi senere skal fortælle. Don Quixote fik Lyst til at vandre rundt i Staden iført en simpel Klædning og til Fods, da han var bange for, at Gadedrengene vilde følge efter ham, hvis han kom til Hest. Altsaa gik han ud at spadserere sammen med Sancho og to Tjenere, som Don Antonio gav ham med. Nu hændte det sig, at han, da han gik igennem en Gade, tilfældigvis hævdede Blikket og saå, at der over en Dør med meget store Bogstaver stod skrevet: *Her trykkes Bøger*. Derover blev han meget glad, thi han havde endnu aldrig set et Trykkeri og vilde gerne vide, hvorledes det gik til dér. Han begav sig derind med hele sit Følge, saå dem paa ét Sted lægge i og tage af Pressen, paa et andet Sted læse Korrektur, paa et tredje sætte, paa et fjerde forbedre Satsen, kort sagt, hele Indretningen af et saadant stort Trykkeri. Don Quixote traadte hen til en Skriftkasse og spurgte, hvad der egentlig blev foretaget her. Svenden oplyste ham derom; han var fuld af Be-

undring og gik videre. Nu kom han til en anden Svend og spurgte ham, hvad han foretog sig. Han svarede: „Señor, den Herre dør (dermed pegede han paa en Mand af smuk Skikkelse og nobelt Udseende og tillige med værdig Holdning) har oversat en italiensk Bog til vort kastillanske Sprog, og jeg sætter den for ham for at befordre den i Pressen.“ „Hvad er Bogens Titel?“ spurgte Don Quixote. Forfatteren svarede: „Herre, paa Italiensk hedder Bogen *Le bagatelle*.“ „Og hvad betyder *Le bagatelle* paa vort Sprog?“ spurgte Don Quixote. „*Le bagatelle*,“ sagde Forfatteren, „er det samme, som om vi paa vort Sprog vilde sige: Smaa ting eller Legeværk; og skønt denne Bog har saa beskeden en Titel, indeholder og byder den dog overmaade gode Ting af virkelig Værdi.“ „Jeg forstaar lidt Italiensk,“ sagde Don Quixote, „og gør mig til af at kunne synge nogle Stanzer af Ariost. Men sig mig dog, Deres Velbyrdighed (og dette Spørgsmaal retter jeg ikke til Dem for at sætte Deres Talent paa Prøve, men kun af Nysgerrighed): Har De ikke af og til i Deres Bog fundet Ordet *pignata*?“ „Jo, flere Gange,“ svarede Forfatteren. „Og hvorledes gengiver De det paa vort Sprog?“ spurgte Don Quixote. „Hvorledes skulde jeg vel gengive det,“ svarede Forfatteren, „om ikke ved Gryde?“ „Ej, ved Himmelen,“ sagde Don Quixote, „hvor har Deres Velbyrdighed dog bragt det vidt i Italiensk! Saa vil jeg vædde ikke saa lidt paa, at naar der paa Italiensk staar *piace*, siger Deres Velbyrdighed paa vort Sprog: det behager, naar der staar *più*, siger De: mere, *sù* oversætter De ved op og *giù* ved ned.“ „Ja, sandelig oversætter jeg det saadan,“ sagde Forfatteren, „det er nemlig de tilsvarende Ord.“ „Jeg tør gøre min Ed paa,“ sagde Don Quixote, „at Deres Velbyrdighed er ganske ukendt for Verden, som stedse viser Modvillie imod at belønne talentfulde Mennesker og rosværdige Arbejder. Hvor mange Talenter gaar der dog ikke spildt rundt omkring! Hvor mange gode Hoveder maa ikke forblive skjulte i deres Afkroge! Hvor mange skønne Evner bliver ikke miskendte! Men hvorom alting er, synes det mig, at det med Oversættelser fra ét Sprog til et andet — saafremt det ikke drejer sig om Sprogenes Dronninger, Græsk og Latin — forholder sig, som naar man ser et flamsk Tapet paa Vranken. Man ser ganske vist Figurene, men de

bliver ganske ukendelige paa Grund af de mange Traade, og man ser dem ikke glatte og med friske Farver som paa Retten. At kunne oversætte fra nærbeslægtede Sprog er hverken noget Bevis paa Kløgt eller Sprogfærdighed, saa lidt som at kunne overføre eller afskrive fra ét Stykke Papir til et andet. Men af hvad jeg her har sagt, vil jeg dog ikke drage den Slutning, at det at oversætte ikke er noget rosværdigt; thi der er mange værre Ting, et Menneske kunde foretage sig, og dem, der bringer endnu mindre Nytte. Herunder bør dog de to berømte Oversættere ikke medregnes: Doktor Christóval de Figueroa med hans *Pastor Fido* og Don Juan de Xauregi med hans *Aminta*, hvis udmærket vellykkede Arbejder lader en i Tvivl om, hvad der er Oversættelse, og hvad der er Original. Men sig mig, Deres Velbyrdighed, bliver denne Bog trykt for Deres egen Regning, eller har De allerede solgt Rettigheden til en Boghandler?" „Jeg lader den trykke for egen Regning," svarede Forfatteren, „og haaber at fortjene i det mindste tusinde Dukater ved dette første Oplag; det bliver paa to Tusinde Eksemplarer, der sikkert sikkert vil gaa af som varmt Brød for seks Realer Stykket." „Hvilket fortræffeligt Begreb De dog har om denne Forretning!" sagde Don Quixote; „man ser nok, at De ikke véd, hvordan disse Bogtrykere stiller deres Regnskab op, og i hvilken Forbindelse de staar med hinanden. Jeg kan paa Forhaand sige Dem, at naar De har Deres to Tusinde paa Halsen, vil det sammensnøre Halsen paa Dem, saa at De er ved at gaa fra Forstanden, navnlig hvis Bogen er lidt tør og ikke rummer noget, der kan pirre Nysgerigheden." „Men hvorledes vil Deres Velbyrdighed da have, at jeg skal bære mig ad?" sagde Forfatteren; „vil De, at jeg skal overlade den til en Boghandler, for at han kan betale mig tre Maravedís for Rettigheden og endda mene, at han derved har vist mig en stor Naade? Jeg lader ikke mine Bøger trykke for at erhverve Berømmelse i Verden, da den allerede kender mig paa Grund af mine Værker. Det er Vinding, jeg søger; thi uden den er Berømmelsen ikke en Døjt værd." „Gud give, at De maa have en lykkelig Haand," sagde Don Quixote og gik videre til en anden Skriftkasse, hvor han saá, at der rettedes paa en anden Bog, som havde Titelen: *Sjælens Lys*. „Det er Bøger," sagde han, „som man gør vel i at trykke, skønt der allerede gives mange af

Tvekampen mellem DON QUIXOTE og Maaneridderen.

den
og d
i Mø
rette
svar
man
Tord
Quix
det t
en M
Svin
for s
de s
forlo
Dage
ham
cho
havy
for C
den
vel
havy
skal

Om
L

A
xote
han
ved
blive
tede,
Dor

denne Art; thi der er i vore Dage ogsaa saare mange Syndere, og der behøves uendelig meget Lys til saa mange, der vandrer i Mørke.“ Han gik videre og saá, at man just var i Færd med at rette paa endnu en anden Bog. Da han spurgte om dens Titel, svarede man ham, at den hed: „Anden Del af den sindrige Herremand Don Quixote af Mancha, forfattet af en vis Indbygger i Tordesillas.“ „Om denne Bog har jeg allerede hørt,“ sagde Don Quixote, „og paa Ære og Samvittighed, om jeg ikke troede, at det taabelige Stads forlængst var brændt og malet til Støv. Men en Mortens- eller Slagtedag vil komme for den, som for ethvert Svin. Opdigtede Historier kan anses for gode og behagelige, for saa vidt de nærmer sig Sandheden eller Sandsynligheden, og de sande er jo bedre, des mere sande de er.“ Med disse Ord forlod han Trykkeriet, ikke uden at lægge nogen Ærgrelse for Dagen. Endnu samme Dag traf Don Antonio Anstalter til at føre ham ud til Galejerne, som laa for Anker ved Stranden, og Sancho glædede sig meget dertil, fordi han endnu aldrig i sit Liv havde set nogen. Don Antonio lod altsaa den Øverstbefalende for Galejerne vide, at han om Eftermiddagen vilde føre sin Gæst, den berømte Don Quixote af Mancha, ud til ham, om hvem saavel den Øverstbefalende som alle Byens Indbyggere allerede havde hørt saa meget. Hvad der hændte ham paa Galejerne, skal fortælles i næste Kapitel.

LXIII. KAPITEL

Om den Ubehagelighed, SANCHE PANZA var udsat for ved Besøget paa Galejerne, og om det besynderlige Eventyr med den skønne Moriskinde.

Angaaende det fortryllede Hovedes Svar anstillede Don Quixote allehaande Betragtninger, men ingen af dem førte til, at han opdagede Bedrageriet. Og alle fandt de deres Afslutning ved det Løfte, som han ansaa for usvigeligt: at Dulcinea vilde blive løst af sin Fortryllelse. Herimod var alle hans Tanker rettede, og herover glædede han sig i sit Hjerte, fordi han haabede

at se det gaa i Opfyldelse meget snart. Men skønt Sancho, som vi har fortalt, nærrede stor Afsky for at være Statholder, ønskede han dog atter at befale og blive adlydt — denne Ulykke medfører det altid at have hersket, selv om det kun har været for Spøg.

Imidlertid begav hans Vært, Don Antonio Moreno, og hans to Venner sig samme Eftermiddag ud til Galejerne sammen med Don Quixote og Sancho. Den Øverstbefalende, der havde faaet Efterretning om deres Ankomst, glædede sig meget til at lære de to berømte Mænd, Don Quixote og Sancho, at kende. Neppe var de komne ned til Havnen, førend alle Galejerne tog deres Solsejl ind, og Musiken om Bord stemte i. Chaluppen blev sat i Vandet; den var belagt med kostbare Tæpper og Puder af karmoisinrødt Fløjl. Saa snart Don Quixote havde sat sin Fod i den, affyrede Admiralsgalejen sine Stavnkanoner, og de andre Galejer gjorde det samme. Da han steg op ad Styrbords Faldreb, hilstes han af alle Rorkarlene med et tredobbelt Raab: Hu! Hu! Hu! som det er Brug, naar der kommer en fornem Person om Bord paa en Galej. Generalen (saaledes vil vi kalde ham), en fornem valenciansk Adelsmand, omfavnede Don Quixote og sagde: „Denne Dag skal antegnes med forgyldte Bogstaver, som en af de lykkeligste, jeg rimeligvis vil opleve, eftersom jeg i Dag har set Don Quixote af Mancha, den Mand, som er Indbegrebet af hele det vandrende Ridderskabs Fortræffelighed.“ Don Quixote besvarede denne Tale med ikke mindre høflige Udtryk, ganske henrykt over at se sig behandlet saa fuldkommen som en stor Herre. Nu begav de sig alle til Galejens Bagkastel, som var udsmykket paa det herligste, og tog Plads paa Sidebænkene. Galejens Slavefoged gik ned ad Midtergangen til Skansen og gav med Piben Rorskarlene Tegn til, at de skulde trække af Klæderne, hvilket var gjort paa et Øjeblik. Sancho var helt ude af sig selv af Forbavselse over at se saa mange splitternøgne Karle, og endnu mere forbavset blev han, da han saå Solsejlene blive hejsede op med en saadan Hurtighed, at han troede, alle Djævlene havde haft deres Fingre med i Spillet. Men alt dette var Sukkerbrød imod de andre Ting, som jeg nu skal fortælle.

Sancho sad ganske stille paa Løbebrættet ved Siden af den første Roer paa Styrbordssiden, da denne, der allerede havde

faaet Underretning om, hvad han skulde gøre, pludselig greb Sancho om Livet og svang ham i Vejret med Armene. Alle Rorsknægtene var paa Benene og passede paa, svang og kastede ham fra Rorbænk til Rorbænk, begyndende paa styrbords Side og med en saadan Hastighed, at baade Syn og Hørelse forgik den arme Sancho, der troede, det var Djævlene selv, der fo'r af med ham; og Rorskarlene standsede ikke, førend de havde slynget ham tilbage langs hele bagbords Side og nok saa nydeligt anbragt ham paa Bagkastellet igen. Den arme Djævel var ganske forstødt, stønnede og svedte og havde slet ikke noget klart Begreb om, hvad der egentlig var sket med ham. Da Don Quixote saå sin Sancho flyve saaledes uden Vinger, spurgte han Generalen, om det var den Hilsen, man gav enhver, som første Gang besøgte Galejerne; for hvis det var Tilfældet, vilde han, da han ingenlunde var til Sinds at lægge sig efter Søværnet, paa ingen Maade være med til en saadan Øvelse og svor ved Gud, at dersom nogen tog fat paa ham for at bruge ham til Kastebold, skulde han sparke Sjælen ud af Livet paa ham. Med disse Ord rejste han sig og lagde Haanden paa sit Sværd. I samme Øjeblik trak man atter Solsejlene ind og lod Storraaen falde ned højt oppe fra med en uhyre Larm. Sancho troede, at Himmelen havde revet sig løs og faldt ned over Hovedet paa ham, dukkede sig og søgte at stikke Hovedet ind mellem Benene af lutter Rædsel. Heller ikke Don Quixote bevarede ganske sin Fatning: ogsaa i ham gav det et Ryk, han trak Hovedet ned mellem Skuldrene og blev helt hvid i Ansigtet. Med lige saa stor Hast og Larm hejsede Mandskabet nu Skibsraaen op igen, og det under saa dyb Tavshed, som om Folkene hverken havde Maal eller Mæle. Fogeden gav nu Tegn til at lette Ankeret, sprang derpaa midt ud i Gangen mellem Bænkene med sin Tamp eller Slavesvøbe og begyndte at smøre Rorsknægtenes Skuldre med den; Galejen stak langsomt i Søen. Da Sancho saå saa mange rødmalede Fødder (thi det ansaa han Aarerne for) sætte sig i Bevægelse paa én Gang, sagde han til sig selv: „Dette er virkelig Trolderi, men ikke af den Slags, som min Herre udgiver for at være det. Hvad har disse ulykkelige dog gjort, siden man pisker dem saaledes? Og hvorledes kan en eneste Mand, der gaar frem og tilbage og piber, være forvoven nok til at piske løs paa saa

mange Folk? Nu siger jeg for vist og sandt, at dette maa være Helvede eller i det mindste Skærsilden." Don Quixote, der saå, med hvilken Opmærksomhed Sancho betragtede alt det, som gik for sig her, sagde til ham: „Ha, Ven Sancho, hvor hurtigt og med hvor ringe Møje kunde du ikke, hvis du vilde blotte din Overkrop, sætte dig ned imellem disse Herrer og paa den Vis fuldende Opløsningen af Dulcineas Fortryllelse! Thi sammen med saa mange andres Pine og Smerte vilde du ikke mærke syndeligt til din egen; og tilmed kunde det jo være, at den vise Merlín i Betragtning af, at disse Slag bliver uddelt med saa kraftig Haand, vilde regne hvert af dem for ligt med ti af dem, som du jo dog til syvende og sidst maa give dig selv." Generalen vilde just til at spørge, hvad det var for Slag, og hvorledes det hang sammen med denne Opløsning af Dulcineas Fortryllelse, da Udkiggen raabte: „Fæstningen Monjuich signaliserer, at der er et Rofartøj i Sigte nær ved Kysten mod Vest." Ved disse Ord sprang Generalen op paa Løbebrættet og raabte: „Hæng i, Børn, for at hun ikke skal slippe fra os! Det maa være en Brigantine af de algerske Korsarer, som Vagttaarnet giver os Melding om." Straks styrede de andre tre Galejer hen til Admiralskibet for at modtage deres Ordre. Generalen befalede, at to af dem skulde stikke i rum Sø, mens han selv sammen med den tredie vilde sejle langs Kysten, da Skibet paa denne Maade ikke kunde undslippe. Rorskarlene trak paa Aarerne af al Kraft og drev Galejerne frem med et saadant Eftertryk, at de syntes at flyve. De to, der var stukket ud i rum Sø, opdagede i omtrent to Miles Afstand et Skib, som de efter Øjemaal anslog til at være et Fartøj paa fjorten eller femten Rorbænke, saaledes som det virkelig ogsaa var Tilfældet; saa snart man fra Skibet fik Øje paa Galejerne, satte man alle Aarer til i den Hensigt og det Haab at undkomme ved dets hurtige Sejlads. Men dette mislykkedes, thi Admiralsgalejen var et af de letteste Fartøjer paa Havet og kom Brigantinen saa nær, at Folkene om Bord indsaå, at de ikke kunde løbe fra den. Skibsøverstens vilde derfor, at de skulde slippe Aarerne og overgive sig for ikke at ægge Befalingsmanden paa vor Galej til Vrede. Men Skæbnen magede det anderledes, og da Admiralsgalejen allerede var saa nær, at Folkene paa Skibet kunde høre, at man raabte til dem om at overgive sig, skete det, at to

Torakis, hvilket omtrent betyder saa meget som to berusede Tyrker, der tillige med tolv andre udgjorde Brigantinens Besætning, affyrede deres Musketter og ved deres Skud dræbte to Soldater, som stod paa hver sin Side af vor Skanse. Da Generalen saå dette, svor han, at han ikke vilde skaane en eneste af alle dem, han tog til Fange paa Brigantinen, og angreb den med det største Raseri, men Skibet smuttede bort under Aarerne paa ham. Imidlertid indhentede Galejen det snart og løb et godt Stykke forbi det, saa at Folkene om Bord indsaa, at de var fortabte. Vel satte de alle Sejl til, mens Galejen vendte, og anstrengte sig atter af alle Livsens Kræfter saavel med Sejl som med Aarer, men al deres Møje var forgæves, den hjalp dem ikke saa meget, som deres Forvovenhed skadede dem, thi Admiralsgalejen indhentede dem paa ny en halv Mil derfra, kastede Entrehager ud og tog hele Besætningen levende til Fange. Imidlertid var de to andre Galejer stødt til, og alle fire vendte tilbage til Rheden med det opbragte Skib. Inde paa Strandbredden stod der en utallig Menneskemængde og ventede i Spænding for at se, hvad det var, de førte med sig. Generalen kastede Anker tæt inde ved Land, hvor han bragte i Erfaring, at Vicekongen af Barcelona var til Stede paa Havnepladsen. Han lod Chaluppen ro i Land for at hente ham om Bord og befalede, at Raaen skulde fires ned, for at Skibsøverstens og de øvrige Tyrker, som var blevet tagne til Fange paa Brigantinen, straks kunde blive hængte; det var vel ialt henimod en seksogtrediv Mand, lutter kraftige Folk, og for Størstedelen tyrkiske Musketskytter. Generalen spurgte, hvem der var Patronen paa Brigantinen, og en af Fangerne, der senere viste sig at være en spansk Renegat, svarede paa Kastilansk: „Herre, den unge Mand her er vor Arráez.“ Og hermed pegede han paa en Yngling, saa smuk og statelig en ung Mand, som et Menneskes Indbildningskraft vel kunde udmale sig. Hans Alder syntes neppe at være tyve Aar. Generalen spurgte ham: „Sig mig, din frække Hund, hvad fik dig til at dræbe mine to Soldater, skønt du saå, det var umuligt at undslippe? Er det den Agtelse, man skylder en Admiralsgalej? Véd du ikke, at Dumdristighed ikke er Tapperhed? Naar der kun er ringe Sandsynlighed for et lykkeligt Udfald, bør en Mand vise sig dristig, men ikke dumdristig.“ Arráez'en vilde til at svare, men Generalen

havde i Øjeblikket ikke Stunder til at høre paa ham, fordi han maatte tage imod Vicekongen, som netop med adskillige Tjenere og en Del Personer fra Byen var steget om Bord. „Jagthyttet var godt, Hr. General,“ sagde Vicekongen. „Hvor godt det var,“ svarede Generalen, „vil Deres Excellence snart kunne se, naar det hænger ved denne Raa.“ „Hvorfor det,“ spurgte Vicekongen. „Fordi de,“ svarede Generalen, „imod al god Skik, Fornuft og Krigsbrug har dræbt mig to af de bedste Soldater, jeg havde paa disse Galejer, og derfor har jeg svoret at hænge alle Fangerne, men først og fremmest denne Knøs, som er Patron paa Brigantinen.“ Derpaa pegede han paa den unge Mand, der allerede med bagbundne Hænder og Strikken om Halsen ventede paa Døden. Vicekongen betragtede ham, og da han fandt ham saa smuk, statelig og beskeden, og hans Skønhed i denne Dødsfarens Stund gav ham en mægtig Anbefalingsskrivelse, saa fik Vicekongen Lyst til at fri ham for Døden. Han spurgte ham altsaa: „Sig mig, Arráez, er du af Fødsel Tyrk, Maurer eller Renegat?“ Hertil svarede Knøsen, ligeledes paa Kastillansk: „Jeg er hverken Tyrk, Maurer eller Renegat.“ „Hvad er du da?“ spurgte Vicekongen. „En Kvinde og Kristen,“ svarede Knøsen. „En Kvinde, Kristen og i en saadan Dragt og Forfatning? Sligt kan man snarere undre sig over end fæste Tillid til.“ „Mine Herrer,“ sagde Knøsen, „opsæt Fuldbyrdsen af min Dom en Stund. Der kan ikke gaa meget tabt ved, at Deres Hævn venter, indtil jeg har fortalt Dem mit Livs Historie.“ Hvem kunde vel være saa haardhjertet, at han ikke lod sig blødgøre af disse Ord, eller i det mindste var villig til at høre, hvad den bedrøvede og kummerfulde Yngling vilde sige. Generalen gav ham Tilladelse til at fortælle, hvad han havde at fremføre, men han maatte ikke gøre sig noget Haab om at opnaa Tilgivelse for den Forbrydelse, han var blevet overbevist om. Ynglingen benyttede sig af denne Tilladelse til at berette følgende Historie:

„Jeg stammer fra hint Folk, hvis Ulykke er større end dets Besindighed, og over hvilket der i disse Dage er væltet et sandt Hav af Vanheld: Mine Forældre er Morisker. Medens Uvejret rasede allerheftigst imod os, blev jeg af to Morbrødre bragt til Berberiet, uden at det nyttede mig det mindste, at jeg overfor dem beraabte mig paa, at jeg var Kristen, hvilket jeg virkelig er,

og det ikke nogen af de foregivne eller forstilte, men en sand og rettroende. Det hjalp mig heller ikke noget at aflægge denne sandfærdige Bekendelse for de Embedsmænd, som skulde overvaage, at vi elendige blev fordrevne, og ligesaa lidt vilde mine Morbrødre skænke mig Tiltro. Tværtimod ansaa de det for en Løgn, jeg havde fundet paa for at kunne blive i mit Fødeland, og slæbte mig altsaa mere med Magt end med min gode Villie bort med sig. Min Moder var Kristen og min Fader en forstandig Mand og ligesaa ivrig Tilhænger af Kristendommen. Jeg indsgede den katolske Tro med Modernælken og blev opdraget til rene og gode Sæder, og saavidt jeg véd, har jeg hverken paa dette Omraade eller ved mit Sprog nogensinde forraadt, at jeg er Morisk. Med disse Dyder, thi det tror jeg, de er, holdt min Skønhed Skridt, om jeg ellers har nogen, og voksede i samme Forhold som de, og skønt jeg førte et meget ærbart og tilbagetrunkent Liv, kunde jeg dog ikke derved undgaa, at en ung Adelsmand ved Navn Don Gaspar Gregorio fik mig at se. Han var Majoratsarving og Søn af en Herremand, hvis Stamgods laa i Nærheden af vor Landsby. Hvorledes han skaffede sig Lejlighed til at se mig og tale med mig, hvorledes han forelskede sig dødeligt i mig, medens jeg dog ikke helt lod mig vinde af ham, vilde det blive for vidtløftigt at fortælle, tilmed i et Øjeblik, hvor jeg kan befrygte, at den grusomme Strikke, som truer mig, vil snøre sig sammen mellem min Tunge og min Strube. Jeg vil altsaa indskrænke mig til at sige, at Don Gaspar vilde ledsage mig i min Landflygtighed. Han blandede sig imellem de Moriskere, som drog bort fra andre Byer, da han talte vort Sprog flydende, og paa Rejsen sluttede han Venskab med begge mine Morbrødre, som førte mig bort. Thi min Fader, der var en klog og forsigtig Mand, havde allerede efter den første Offentliggørelse af Udvisningsdekretet forladt vor Landsby og søgte nu i fremmede Lande efter et Sted, hvor vi kunde opholde os. Han efterlod en stor Skat af Perler og yderst kostbare Stene samt en rund Sum i Guldcruzados og -dubloner, som han havde nedgravet paa et Sted, som jeg alene kendte. Han befalede mig, at jeg under alle Omstændigheder skulde lade denne Skat ligge urørt, saafremt jeg skulde blive tvungen til at drage bort, førend han kom igen. Jeg adlød og drog, som sagt, med mine Morbrødre og an-

dre Slægtninge og Bekendte til Berberiet; det blev i Algier, vi slog os ned, og det var, som om vi havde taget Ophold i selve Helvede. Man berettede ufortøvet Kongen om min Skønhed, og Rygtet om mine Rigdomme naaede ham ligeledes, hvilket til Dels blev en Lykke for mig. Han lod mig kalde til sig, spurgte mig, fra hvilken Egn af Spanien jeg var, og hvor mange Penge og Klenodier jeg førte med mig. Jeg sagde ham Navnet paa min Landsby og tilføjede, at Pengene og Smykkerne var nedgravede dér, men at de uden Vanskelighed kunde komme i hans Besiddelse, hvis jeg selv vendte tilbage for at hente dem. Alt dette sagde jeg, for at ikke min Skønhed, men min Rigdom skulde forblinde ham. Medens vi var midt i denne Samtale, kom man og meddelte ham, at der sammen med mig var ankommet en af de stateligste og smukkeste Ynglinge man kunde tænke sig. Jeg forstod straks, at han hermed mente Don Gaspar Gregorio, hvis Skønhed virkelig var saa stor, at den overgik selv den herligste og mest loypriste. Jeg blev forskrækket, da jeg overvejede, hvilken Fare Don Gaspar nu var udsat for. Thi mellem disse tyrkiske Barbarer bliver en skøn Dreng eller Yngling skattet højere end selv den mest henrivende Kvinde. Kongen befalede straks, at man skulde føre Ynglingen ind, for at han kunde se ham, og spurgte mig, om det var sandt, hvad man fortalte om den unge Mand. Næsten som om jeg havde faaet en Indskydelse fra Himmelen, sagde jeg nu, at det ikke var nogen Mand, men en Kvinde som jeg, og bønfuldt ham om, at han vilde tillade mig at iføre den unge Mand hans Køns Klæder, for at hans Skønhed kunde vise sig i sin fulde Glans, og han kunde træde frem for ham uden Forlegenhed. Han sagde, at jeg kunde gaa hen og gøre det, og næste Dag vilde vi saa tale om, hvorledes man skulde gribe Sagen an, for at jeg kunde vende tilbage til Spanien og hæve den skjulte Skat. Jeg talte med Don Gaspar, fortalte ham om den Fare, der truede ham, hvis han lod sig mærke med, at han var Mand, klædte ham i en Maurerindes Dragt og førte ham endnu samme Eftermiddag ind til Kongen, som med Beundring betragtede den foregivne unge Pige og fattede det Forsæt at opbevare ham som Gave til Storherren. Da han ikke vilde udsætte hende for den Fare, hun kunde løbe i Seraillet mellem hans Hustruer, og ogsaa frygtede for sig selv, befalede han, at hun skulde

bringes hen til nogle fornemme mauriske Damer, som skulde vogte og betjene hende, og dette skete ogsaa ufortøvet. Hvad vi to følte derved — thi jeg vil ikke nægte, at jeg elsker ham — vil jeg overlade dem at dømme om, som elsker hinanden og maa skilles. Derpaa traf Kongen straks Anstalter til, at jeg paa denne Brigantine kunde vende tilbage til Spanien, ledsaget af to af hans tyrkiske Soldater, de samme, som skød Deres to Soldater. Jeg fik ligeledes denne spanske Renegat med mig (hermed pegede hun paa den Mand, der først havde talt). Jeg kender ham og véd, at han hemmeligt er Kristen og langt hellere vilde blive i Spanien end vende tilbage til Berberiet. Det øvrige Mandskab paa Brigantinen bestaar af Maurer og Tyrker, der kun kan bruges til at ro. De to Tyrker vilde i deres havesyge Frækhed ikke adlyde den Befaling, de havde faaet, nemlig at de, saa snart vi naaede den spanske Kyst, skulde landsætte mig og denne Renegat, iførte kristen Dragt, hvormed vi er forsynede, men vilde først krydse rundt paa Kaperi langs Kysten her og saa vidt muligt opbringe et eller andet Skib. De frygtede for, at vi to, hvis de først satte os i Land, ved et eller andet Tilfælde skulde komme til at forraade, at Brigantinen endnu sejlede paa Havet, og hvis der krydsede Galejer ved Kysten, kunde disse opbringe Skibet. Sidste Nat fik vi Kysten i Sigte, og uden at have erfaret noget om disse fire Galejer blev vi opsporede, og hvad der nu er mødt os, har De selv set. Sagen har altsaa faaet det Udfald, at Don Gaspar Gregorio i Kvindeklæder opholder sig mellem Kvinder, i den yderste Fare for at gaa sin Undergang i Møde, og at jeg staar her med bundne Hænder og venter paa, eller rettere frygter for at miste Livet, som jeg alligevel er træt og ked af. Dette, mine Herrer, er Slutningen paa min sørgelige Historie, der er ligesaa sand, som den er sørgelig. Det eneste, jeg vil bede Dem om, er, at De vil lade mig dø som en Kristen; thi jeg er, som sagt, ikke paa noget Punkt medskyldig i den Brøde, som mit Folkefærd har begaaet.“ Her tav hun, hendes Øjne fyldtes med Smertenstaarer, og mange af de Tilstedeværende græd sammen med hende. Rørt og fuld af Medlidenhed gik Vicekongen hen til hende og løste uden at sige et Ord med egne Hænder det Reb, der bandt Maurerindens skønne Hænder. Men medens den kristne Moriskinde fortalte sin mærkværdige Historie, holdt en

gammel Pilgrim, der sammen med Vicekongen var kommet om Bord paa Galejen, Øjnene stift rettet imod hende, og neppe havde Moriskinden endt sin Tale, før han kastede sig paa Knæ for hende, omfavnede hendes Fødder og med en af Suk og Hulken tusinde Gange afbrudt Stemme sagde: „O, Ana Félix, min ulykkelige Datter, jeg er din Fader Ricote, der er vendt tilbage for at opsøge dig, fordi jeg ikke kan leve uden dig, du min Sjæl og mit Alt!“ Ved disse Ord spærrede Sancho sine Øjne op og løftede Hovedet, som han hidtil havde holdt sænket, fordybet i Grublerier over sin ulykkelige Luftfart, saå opmærksomt paa Pilgrimen, genkendte i ham den samme Ricote, som han havde truffet den Dag, da han forlod sit Statholderskab, og overbeviste sig om, at dette var hans Datter, der nu efter at være blevet løst af sine Baand omfavnede sin Fader og blandede sine Taarer med hans.

Ricote vendte sig til Generalen og Vicekongen og sagde: „Dette, mine Herrer, er min Datter, der er langt mindre lykkelig i sin Skæbne end i sit Navn. Hun hedder Ana Félix med Familienavnet Ricote og var vidt bekendt for sin Skønhed, saavel som paa Grund af min Rigdom. Jeg forlod mit Fædreland og drog til fremmede Riger for at søge os et Tilflugtssted, og da jeg havde fundet det i Tyskland, vendte jeg iført denne Pilgrimsdragt tilbage i Selskab med nogle andre Tyskere for at søge min Datter og opgrave de store Rigdomme, som jeg havde skjult og ladet blive her. Min Datter fandt jeg ikke, men derimod Skatten, som jeg har her hos mig, og nu har jeg ad den sælsomme Omvej, som De har set, fundet den Skat, der gør mig allermest rig: min elskede Datter. Hvis vor Uskyldighed og hendes og mine Taarer kan aabne Barmhertigheden en Dør i Deres strenge Retfærdighed, saa lad den staa aaben for os, der aldrig har haft til Hensigt at fornærme Dem og aldrig haft nogen Andel i de hemmelige Planer, som næredes af vort Folk, der med Rette er blevet forvist fra Landet.“ Her indskød Sancho: „Jeg kender meget godt Ricote og véd, at han taler Sandhed, naar han siger, at Ana Félix er hans Datter. Men hvad det andet Visvas om hans Bortrejse og Tilbagekomst, om gode og onde Hensigter angaar, saa vil jeg ikke blande mig deri.“ Alle de Tilstedeværende var overmaade forbavsede over denne mærkelige Hændelse, og Generalen sagde: „Nej sandelig, Deres Taarer vil ikke tillade mig at holde

min Ed. Lev, skønne Ana Félix, lev saa mange Dage i Lykke og Glæde, som Himmelen har beskikket Dem. Men de to frække og ryggesløse Karle skal lide Straffen for den Forbrydelse, de har begaaet." Og straks befalede han, at de to Tyrker, som havde skudt hans Soldater, skulde hænges op i den højeste Raa. Men Vicekongen bad ham indtrængende om ikke at lade dem hænge, da deres Gerning snarere tydede paa Forrykthed end paa Trættelyst. Generalen opfyldte Vicekongens Ønske; thi man tager sjældent Hævn, naar Vreden først er kølnet.

Nu raadslog man om, hvorledes Don Gaspar Gregorio kunde reddes ud af den Fare, han svævede i. Ricote tilbød at udbetale en Sum paa over to Tusinde Dukater, som han havde paa sig i Perler og Klenodier. Man udkastede mange Planer, men ingen forekom dem saa formaalstjenlig som den, hvormed hin tidligere omtalte spanske Renegat fremkom. Han tilbød nemlig at vende tilbage til Algier paa et lille Fartøj med seks Rorbænke besat med kristne Rorskarle; thi han vidste, hvor, naar og paa hvilken Maade man hemmeligt kunde lande, og var tillige kendt i det Hus, hvor Don Gaspar opholdt sig. Generalen og Vicekongen nærede Tvivl om, hvorvidt man kunde have Tillid til Renegaten og betro ham de Kristne, som skulde føre Aarerne; men Ana Félix sagde god for ham, og hendes Fader Ricote erklærede, at han vilde betale Løsepengene for de Kristne, hvis der skulde tilstøde dem en Ulykke. Efter at de var kommet overens om, at man skulde vælge denne Plan, begav Vicekongen sig fra Borge, og Don Antonio Moreno tog Moriskinden og hendes Fader med sig hjem; Vicekongen paalagde ham at beværte dem paa bedste Maade og give dem kærlig Pleje, samtidig med at han selv tilbød ham alt, hvad der kunde findes i hans eget Hus til dette Formaal. Saa stor var den Velvillie og Medfølelse, som Ana Félix' Skønhed havde vakt i hans Bryst.

LXIV. KAPITEL

Der handler om det Eventyr, som voldte DON QUIXOTE mest Græmmelse af alle dem, han hidtil havde oplevet.

Historien fortæller, at Don Antonio Morenos Frue var inderlig glad over at se Ana Félix som sin Gæst. Hun modtog hende med stor Venlighed og var lige saa indtaget i hendes Skønhed som i hendes Forstandighed; thi med begge Dele var Moriskinden usædvanlig begunstiget fra Naturens Haand, og alle Folk i Byen kom for at se hende, som om de var ringet sammen med Klokker. Don Quixote ytrede overfor Don Antonio, at det Middel, man havde valgt til at befri Don Gregorio, ikke var det rette, thi det var snarere farefuldt end formaalstjenligt. Det bedste vilde have været, om man kunde have bragt ham selv med samt hans Vaaben over til Berberiet højt til Hest, saa vilde han til Trods for hele Maurerfolket have befriet ham af hans Fangenskab, ligesom Don Gaiferos havde gjort med sin Hustru Melisendra. „Jeg maa minde Deres Velbyrdighed om,“ sagde Sancho, da han hørte dette, „at Hr. Don Gaiferos befriede sin Hustru paa fast Land og paa fast Land bragte hende til Frankrig. Men i dette Tilfælde har vi, selv om vi maaske befrier Don Gaspar Gregorio, ikke noget Middel til at bringe ham til Spanien, da Havet ligger imellem.“ „Der findes Raad for alle Ting undtagen Døden,“ svarede Don Quixote; „thi dersom et Fartøj blot naar ind til Stranden, kan vi gaa om Bord i det, selv om hele Verden vilde sætte sig derimod.“ „Deres Velbyrdighed udmaler sig dette saa let og mageligt,“ sagde Sancho, „men

Mellem sige og gøre
er lang Vej at køre,

og jeg holder mig til Renegaten, som forekommer mig at være en overmaade redelig Mand med et ejegodt Hjerte.“ Don Antonio bemærkede, at hvis Sagen ikke skulde lykkes for Renegaten, kunde man jo gribe til det Middel at sende den store Don Quixote over til Berberiet. To Dage senere stak Renegaten i Søen

med et meget let Fartøj, der havde seks Rorbænke paa hver Side og var forsynet med et kækt og tappert Mandskab. Og endnu to Dage derefter gik Galejerne paa Togt til Levanten, efter at Generalen havde anmodet Vicekongen om venligst at ville holde ham underrettet om, hvorledes det gik med Don Gaspar Gregorios Befrielse og Ana Félix' Anliggender. Vicekongen lovede at opfylde hans Ønske.

En Morgen red Don Quixote sig en Tur ved Stranden i fuld Rustning, thi som han hyppigt sagde:

Al min Pryd er mine Vaaben,
og i Kampen er min Hvil;

og derfor lod han sig aldrig nogensinde finde uden Rustning. Da saa han en anden Ridder komme hen imod sig, ligeledes bevæbnet fra Top til Taa og førende en klart skinnende Maane i sit Skjold; og da denne anden var ham nær nok til, at de kunde høre hinanden, raabte han med høj Røst, idet han henvendte sine Ord til Don Quixote: „Højædle Ridder, aldrig noksom berømmede Don Quixote af Mancha, jeg er Ridderen af den hvide Maane, hvis uhørte Bedrifter maaske kan kalde ham tilbage i din Erindring. Jeg kommer for at kæmpe med dig og prøve dine Armes Kraft, i den Hensigt at tvinge dig til at erkende og tilstaa, at min Dame, hvem hun end er, uden al Sammenligning er skønnere end din Dulcinea af Toboso. Hvis du uden videre Omsvøb straks bekender denne uomtvistelige Sandhed, vil du skaane dig selv for Døden og mig for den Møje at tilføje dig Døden; men hvis du vil kæmpe med mig, kræver jeg, saafremt jeg overvin-der dig, ikke nogen anden Fyldestgørelse, end at du i et helt Aar skal afklæde dig dine Vaaben og undlade at drage ud for at søge Eventyr, begive dig hjem til din Landsby og leve tilbage-trukket der, uden at tage Sværd i Haand, i stille Fred og gavnlig Ro; thi saaledes vil det være dig til Baade, saavel ved at øge dit Gods og din Ejendom som ved at tjene din Sjæls Frelse. Men hvis du derimod besejrer mig, saa skal mit Hovede være i din Vold, mine Vaaben og min Hest skal tilfalde dig som Bytte, og den Berømmelse, jeg har vundet ved mine Bedrifter, overgaa til dig og øge din Berømmelse. Overvej nu, hvad der er dig tjen-

ligst, og svar mig straks! Hele denne Dag har jeg givet dig som Frist til at afgøre denne Sag.“

Don Quixote var overrasket og højlig forbavset, saavel over Ridderen af den hvide Maanes Formastelse som over Aarsagen til hans Udfordring, og med Sindighed og strenge Miner svarede han ham: „Ridder af den hvide Maane, hvis Bedrifter endnu ikke er naaet til min Kundskab, jeg skal visselig tvinge eder til at aflægge Ed paa, at I aldrig har set den ophøjede Dulcinea. Thi hvis I havde set hende, véd jeg, at I ikke vilde bestræbe eder for at paabegynde en Fejde af denne Art; Synet af hende vilde have befriet eder for eders Vildfarelse og belært eder om, at der aldrig har været eller kan findes nogen Skønhed, der kan maale sig med hendes. Og idet jeg altsaa siger eder, ikke at I lyver, men at I indlader eder paa et misforstaaet Forehavende, modtager jeg eders Udfordring paa de Betingelser, som I har forebragt, og det her paa Stedet, for at ikke den Dag, som I har bestemt til eders Kamp, skal gaa til Ende. Af eders Betingelser forskyder jeg kun en, nemlig den, at Berømmelsen for eders Bedrifter skal overgaa til mig; thi jeg véd ikke, hvilke og hvorledes de er. Jeg er tilfreds med mine, hvorledes de nu end kan være. Rid altsaa tilbage for at tage saa stort et Tilløb, som I ønsker; jeg vil gøre det samme, og den Gud giver Prisen, ham give ogsaa Skt. Peter sin Velsignelse.“

Inde fra Byen havde man bemærket Ridderen af den hvide Maane og meddelt Vicekongen, at han havde en Samtale med Don Quixote af Mancha. Vicekongen, der troede, det drejede sig om et eller andet Eventyr, som Don Antonio Moreno eller en anden Adelsmand fra Byen havde planlagt, begav sig straks sammen med Don Antonio og mange andre Adelsmænd af sit Følge ned til Stranden og ankom netop, som Don Quixote ved Tøjlen vendte Rosinante for at faa den fornødne Plads til sit Løb. Da Vicekongen nu saå, at de begge gjorde Mine til at vende om og rende løs paa hinanden, stillede han sig imellem dem og spurgte dem, hvilken Aarsag der fik dem til saa uventet at indlade sig paa Kamp. Ridderen af den hvide Maane svarede, at det drejede sig om Fortrinet i Skønhed, og gentog med faa Ord, hvad han havde sagt til Don Quixote, idet han tillige meddelte, at begge Parter var gaaet ind paa Udfordringens Be-

tingelser. Vicekongen nærmede sig til Don Antonio og spurgte ham sagte, om han vidste, hvem denne Ridder af den hvide Maane var, eller om det var et Puds, man vilde spille Don Quixote. Don Antonio svarede, at han hverken vidste, hvem han var, eller om Udfordringen skulde tages for Spøg eller for Alvor. Dette Svar satte Vicekongen i Forlegenhed. Han vidste ikke, om han skulde tillade dem at gaa videre med Kampen eller ikke. Men da han umuligt kunde forestille sig, at det var andet end Spøg, trak han sig tilbage med de Ord: „Mine Herrer Riddere, hvis dette ikke kan afgøres paa anden Maade end ved at bekende eller dø, og Hr. Don Quixote holder fast ved sin Mening, og I, Ridder af den hvide Maane, ved eders Meningsløshed, saa i Herrens Navn, læg Haand paa Værket!“ Han af den hvide Maane takkede med høflige og forstandige Ord Vicekongen for den givne Tilladelse, og ligesaa gjorde Don Quixote. Denne sidste anbefalede sig af ganske Hjerter til Himlens og sin Dulcineas Varetægt, saaledes som det var hans Skik ved Begyndelsen af hver forestaaende Kamp, begav sig derpaa endnu noget længere ud i Marken, eftersom han saá, at hans Modstander gjorde det samme, og uden at nogen Trompet eller noget andet krigerisk Instrument havde givet Tegn til Angreb, vendte de dernæst i samme Øjeblik deres Heste. Men da Maaneridderens Hest var mere letfodet, saa vandt han over en Trediedel af Banen og mødte dør Don Quixote med saa vældig Kraft, at han uden at berøre ham med Lansen, som han øjensynlig med Forsæt holdt i Vejret, styrtede Rosinante og med den Don Quixote til Jorden i et farligt Fald. Derpaa kastede han sig straks over ham, satte ham Lansen paa Visiret og sagde: „I er besejret, Ridder, ja, Døden er eder vis, hvis I ikke bekender i Overensstemmelse med Betingelserne for vor Kamp.“ Forstødt og forstumlet svarede Don Quixote med svag og afmægtig Røst, der, eftersom han ikke hævede Visiret, lød, som om den kom fra en Grav: „Dulcinea af Toboso er den skønneste Kvinde i Verden og jeg den ulykkeligste Ridder paa Jorden, og det vilde ikke være rigtigt, om min Svaghed skulde gøre Skaar i denne Sandhed. Stød til med Lansen, Ridder, og berøv mig Livet, da du har berøvet mig Æren.“ „Det vil jeg visselig ikke gøre,“ sagde han af den hvide Maane, „Rygtet om Fru Dulcinea af Tobosos Skønhed skal

leve, leve med usvækket Glans! Jeg er tilfreds med, at den store Don Quixote nu trækker sig tilbage til sin Landsby i et Aar eller indenfor den Frist, jeg vil angive ham, saaledes som vi blev enige om, før vi indlod os i Kamp.“ Vicekongen og Don Antonio foruden mange andre, som var til Stede, hørte paa alt dette, og de hørte ogsaa Don Quixote svare, at naar han ikke begærede noget af ham, som kunde være fornærmende for Dulcinea, saa vilde han opfylde alt det andet som en ægte, samvittighedsfuld Ridder.

Saa snart denne Indrømmelse var gjort, vendte han af den hvide Maane sin Hest, bøjede Hovedet for Vicekongen og red i kort Galop ind til Byen. Vicekongen befalede Don Antonio at ile efter ham og for enhver Pris skaffe sig at vide, hvem han var. Man løftede Don Quixote op, skød Visiret fra hans Ansigt og fandt ham bleg og drivende af Sved. Rosinante var saa ilde tilredt, at den foreløbig slet ikke kunde røre sig, Sancho saa inderlig bedrøvet og nedtrykt af Kummer, at han ikke vidste, hvad han skulde sige eller gøre. Det forekom ham, at hele denne Tildragsel var gledet ham forbi som en Drøm, og at hele dette Skuespil var nedrig Trolddom. Han saå sin Herre forpligtet til ikke at føre Vaaben i et Aar; Glansen af hans Bedrifter forekom ham formørket og Haabet om, at hans nye Løfter vilde blive opfyldte, tilintetgjort som Røg, der spredes for Vinden. Han frygtede tillige for, at enten Rosinante skulde blive lam for Livstid, eller hans Herres forvredne Lemmer aldrig kunde sættes i Lave igen. Endelig blev Don Quixote baaret til Byen i en Bærestol, som Vicekongen lod bringe, og Vicekongen vendte ligeledes tilbage til Staden, med det levende Ønske: at faa at vide, hvem Ridderen af den hvide Maane, som havde bragt Don Quixote i en saa ynkelig Forfatning, vel kunde være.

LXV. KAPITEL

Hvori der fortælles, hvem Ridderen af den hvide Maane var, og ligeledes om DON GASPAR GREGORIOS Befrielse, samt andre Tildragelser.

Don Antonio Moreno fulgte efter Ridderen af den hvide Maane, og denne fulgtes, ja, forfulgtes desuden af en hel Flok Gadedrenge, indtil han gik ind i et Værtshus i Byen, hvor de derefter ligefrem belejrede ham. Don Antonio traadte ind med det Forsæt at lære ham at kende. En Vaabendrager kom ud for at tage imod Ridderen og hjælpe ham af Rustningen. Ridderen trak sig tilbage til et Værelse i Stueetagen, og Don Antonio gik bagefter, da han ikke kunde styre sin Lyst til at faa at vide, hvem han var. Da nu han af den hvide Maane saá, at Adelsmanden ikke vilde vige fra ham, sagde han til ham: „Jeg indser meget vel, min Herre, at Deres Ærinde er at erfare, hvem jeg er; og da der ikke er nogen Grund til, at jeg skulde nægte at opfylde Deres Ønske, vil jeg, medens min Tjener affører mig min Rustning, forklare Dem hele Sammenhængen uden at udelade saa meget som en Tøddel. De maa altsaa vide, min Herre, at jeg er Baccalaureus'en Sansón Carrasco. Jeg har hjemme i samme Landsby som Hr. Don Quixote af Mancha, hvis Forrykthed og Taabelighed vækker dyb Bekymring hos alle os, der kender ham; og til dem, hvem det er gaaet mest til Hjerter, hører jeg. Da jeg nu stedse har troet, at han vilde faa sit Helbred igen, om han kunde forholde sig rolig og blive paa sin Hjemegn og i sit Hus, har jeg fundet paa en Plan for at nøde ham til at blive hjemme. Det kan saaledes være omtrent tre Maaneder siden, at jeg kom ham i Møde paa Vejen som vandrende Ridder, under det paa-tagne Navn: Spejlridderen, og med det Forsæt at give mig i Kamp med ham og overvinde ham uden at tilføje ham nogen Skade, idet jeg opstillede det Vilkaar for vor Kamp, at den overvundne i ét og alt skulde rette sig efter den sejrendes Villie. Og det, jeg agtede at paalægge ham — thi jeg ansaa ham allerede for overvunden — var, at han skulde vende tilbage til sin Landsby og forpligte sig til ikke at forlade den i et helt Aar, i hvilken Tid

Don Quixote. II.

33

han da kunde blive helbredet. Dog, Skæbnen vilde det anderledes; thi han overvandt mig og kastede mig af Hesten, og dermed blev ogsaa min Plan kuldkastet. Han fortsatte sin Vej, og jeg vendte hjem, overvunden, beskæmmet og forslaaet efter mit Fald, som var meget farligt. Men derfor forgik Lysten mig dog ikke til at opsøge ham og besejre ham, saaledes som det er lykkedes mig i Dag. Og da han saa samvittighedsfuldt overholder alle det vandrende Ridderskabs Forskrifter, vil han uden mindste Tvivl ogsaa følge dem, jeg har givet ham, for saaledes at holde sit Ord. Dette er Sagens rette Sammenhæng, og til det, jeg her har fortalt Dem, har jeg ikke noget at tilføje. Jeg vil paa det indstændigste bede Dem om ikke at forraade mig, ikke at sige Don Quixote, hvem jeg er, for at jeg kan gøre mit gode Forsæt til Virkelighed, og en Mand, der er begavet med saa ypperlig Skønsomhed — saa snart Ridderskabets Taabelighed viger fra ham — saaledes atter kan komme i Besiddelse af sin fulde Forstand.“ „O, Herre,“ sagde Don Antonio, „Gud forlade Dem den Uret, De har tilføjet hele Verden ved at gøre den morsomste Nar, den ejede, klog igen! Kan De ikke se, min Herre, at al den Gavn, Don Quixotes Forstand kunde gøre, aldrig kan veje op imod den Fornøjelse, som Verden har af hans Narrestreger? Men jeg tror, at Deres Kunst og Møje vil være spildt, Hr. Baccalaureus, og at det ikke vil lykkes Dem at helbrede en Mand, hos hvem Galskaben har slaaet saa dybe Rødder; og hvis det ikke stred imod Kristenkærlighed, vilde jeg endog sige: Gid Don Quixote aldrig maatte blive helbredet! Thi hvis han atter bliver rask, mister vi ikke alene alle hans lystige Tassestreger, men ogsaa hans Vaabendrager, Sancho Panzas, der vel undertiden kunde opmuntre Tungsindigheden selv. Trods alt dette skal jeg imidlertid tie og ikke sige noget, for at se, om ikke min Slutning træffer ind, at det Middel, Hr. Carrasco har benyttet sig af, vil forfejle sin Virkning.“ Denne svarede, at Sagen sikkert allerede gik sin Gang, og at han haabede, den vilde faa et lykkeligt Udfald. Efter at Don Antonio havde tilbudt ham sin Tjeneste i enhver Retning, tog Carrasco Afsked med ham, lod sine Vaaben binde paa et Mulæsel, satte sig ufortøvet paa den Hest, han havde redet under Kampen, forlod endnu samme Dag Byen og vendte tilbage til sit Hjem, uden at der mødte ham no-

get, som kunde foranledige, at vi berettede derom i denne sandfærdige Historie.

Don Antonio fortalte Vicekongen alt, hvad Carrasco havde meddelt ham. Det glædede ikke Vicekongen synderligt; thi naar Don Quixote trak sig tilbage fra Verden, gik denne ogsaa tabt af al den Fornøjelse, som enhver, der hørte om hans Tosserier, for Øjeblikket kunde faa Del i.

Don Quixote holdt Sengen i seks Dage, nedslaaet, bedrøvet, grublende og ilde til Mode, og lod bestandig sine Tanker svæve frem og tilbage i Betragtning af sit ulyksalige Nederlag. Sancho trøstede ham, og blandt meget andet sagde han: „Nu frisk, Herre! Deres Velbyrdighed maa stikke Næsen i Vejret igen og om muligt blive munter paany. Tak i det mindste Gud, for selv om han har kastet Dem til Jorden, er De dog sluppet uden at have brækket nogle af Deres Ribben, og da De véd, at den, der lægger ud, ogsaa faar Penge ind, og at

hvor der er Kroge at hænge Kødet paa,
er der ofte ingen Sul i Huset at faa,

saa giv Lægen en god Dag, da De ikke behøver ham til at kurere Dem for denne Sygdom. Nu vil vi smukt vende tilbage til Hus og Hjem og holde op med at søge Eventyr i Egne og Landskaber, som vi ikke kender. Ret beset er det mig, der taber mest, skønt Deres Velbyrdighed er den, der er blevet værst tilredt. Jeg, der efter at have været Statholder, opgav Ønsket om nogensinde at blive Statholder igen, havde ikke derfor tabt Smagen for at blive Greve. Men denne Smag vil aldrig blive tilfredsstillet, naar Deres Velbyrdighed, samtidig med at De opgiver Deres ridderlige Kald, ogsaa opgiver at blive Konge; og paa den Vis gaar mine Forhaabninger nu op i bare Røg.“ „Ti stille, Sancho,“ sagde Don Quixote; „du véd jo, at min tilbagetrukne Tilværelse og min Uvirksomhed kun skal vare et Aar. Derefter vil jeg straks vende tilbage til mit ærefulde Kald igen, og saa vil det ikke kunne slaa fejl, at jeg erobrer et Kongerige og vinder et Grevskab, som jeg kan give dig.“ „Det høre Gud,“ sagde Sancho, „og gid Syndens Fader maa være døv derfor! Jeg har stedse hørt sige, at et godt Haab er bedre end en daarlig Besiddelse.“

Saa vidt var de komne i deres Samtale, da Don Antonio

traadte ind og med meget fornøjet Mine sagde: „Hvad giver De for mit gode Budskab, Hr. Don Quixote? Don Gaspar Gregorio og Renegaten, som blev sendt ud for hente ham, er allerede løbet ind i Havnen. Ja, hvad siger jeg: i Havnen? De befinder sig allerede i Vicekongens Hus, og om et Øjeblik vil de være her.“ Det lysnede lidt i Don Quixotes Ansigt, og han sagde: „Sandelig, jeg kunde næsten fristes til at sige, at det vilde have glædet mig, om det altsammen var faldet uheldigt ud, fordi jeg saa vilde have set mig tvungen til at drage til Berberiet, hvor jeg ved min Arms Kraft ikke alene vilde have skaffet Don Gaspar Gregorio, men alle Kristenslaver i Berberiet Friheden tilbage. Dog, hvad er det, jeg siger, jeg ulyksalige? Er jeg ikke overvunden? Er jeg ikke den, som i et helt Aar ikke maa bære Vaaben? Hvad kan jeg da love? Hvad tør jeg bryste mig af, naar det nu snarere sømmer sig for mig at gaa rundt med Tenen end med Sværdet?“ „Lad dog de Griller fare, Herre,“ sagde Sancho; „Hønen skal leve, selv om den har Pip; i Dag mig, i Morgen dig. Naar det gælder den Slags Fægterier og Slagsmaal, er det aldrig til at forudse, hvordan det vil ende; den, der er faldet i Dag, kan rejse sig i Morgen, saafremt han ikke vil blive liggende i Sengen, jeg mener: giver efter for sin Svaghed og helt lader være med at skyde Hjertet op i Livet for at indlade sig paa nye Kampe. Men nu maa Deres Velbyrdighed staa op for at tage imod Don Caspar Gregorio; thi jeg synes, jeg hører stor Tummel af Mennesker, han maa sikkert allerede være her i Huset.“

Saaledes forholdt det sig virkelig ogsaa, thi Don Gaspar og Renegaten havde allerede givet Vicekongen Beretning om deres Hen- og Hjemrejse, og da Gregorio længtes inderlig efter at se Ana Félix, var han sammen med Renegaten ilet til Don Antonios Hus. Skønt Gregorio endnu ved sin Bortrejse fra Algier var iført Kvindeklæder, havde han dog paa Skibet ombyttet dem med en Dragt, som tilhørte en Slave, der var flygtet sammen med ham. Men hvilken Dragt han end bar, vilde man straks kunne se paa ham, at han var et Menneske, der var født til at møde Kærlighed, Venlighed og Højagtelse hos alle og enhver; thi han var overmaade smuk, og hans Alder syntes ikke at overstige sytten eller atten Aar. Ricote og hans Datter ilede

ud for at modtage ham, Faderen med Taarer og Datteren med blufærdig Ærbarhed. De omfavnede ikke hinanden; thi hvor Kærligheden er heftigst, er Tilbageholdenheden størst. Da man nu så disse tvende skønne Væsener, Gregorio og Ana Félix, sammen, vakte dette Syn en sand Henrykkelse hos alle de Tilstedeværende. Her var det kun Tavshed, der førte Ordet hos de tvende Elskende, og Øjet var den Tunge, der udtrykte deres glade og ædle Følelser. Renegaten fortalte, hvilke listige Midler han havde bragt i Anvendelse for at befri Gregorio. Gregorio fortalte om de Farer og Trængsler, som han havde udstaaet iblandt de Kvinder, han havde maattet opholde sig imellem; ikke med mange og vidtløftige Talemaader, men med faa og velvalgte Ord, der viste, at hans Forstand var langt forud for hans Aar. Sluttelig betalte og belønnede Ricote gavmildt saavel Renegaten som dem, der havde siddet paa Rorbænkene og ført Aarerne. Renegaten blev paa ny optaget og indlemmet i Kirken og fra et besmittet og fordærvet Lem forvandlet til et rent og sundt.

To Dage efter raadslog Vicekongen og Don Antonio om, hvorledes de skulde gribe Sagen an, for at Ana Félix og hendes Fader kunde blive i Spanien, da det efter deres Mening ingen Skade kunde gøre, om en saa god, kristen Jomfru med sin øjensynligt lige saa veltænkende Fader fik Lov til at opholde sig i Landet. Don Antonio tilbød at ville rejse til Residensen for at indlede Forhandlinger om dette Spørgsmaal, da han alligevel skulde dertil i Forretninger, og antydede, at man derinde ved Hjælp af Protektion og Gaver kunde udvirke adskilligt i saadanne vanskelige Anliggender. „Nej,“ sagde Ricote, som var til Stede under denne Samtale, „ved Gunst og Foræringer er der intet at udrette; thi hos den store Don Bernardino de Velasco, Greve af Salazar, hvem Hans Majestæt har paalagt at vaage over vor Uddrivelse, hjælper hverken Bønner eller Løfter, hverken Gaver eller Klager. Thi selv om han ganske vist forener Barmhertighed med Retfærdighed, ser han dog meget vel, at Fordærvelsen er indgroet hos hele vort Folk, og han vil hellere behandle den med glødende Jern, som brænder Betændelsen ud, end med Salve, som opløder og lindrer. Saaledes har han med Klogskab, med Indsigt, med Virksomhed, med Frygt, som han véd

at indgyde de slette, baaret dette store Foretagendes Byrde paa sine stærke Skuldre, indtil han paa rette Vis har fuldført sit Hverv, uden at vore listige Planer, Kunstgreb, Bønner og Bedragerier har kunnet blænde hans Argusøjne, som altid vaager, saa at ingen af vort Folk har kunnet blive tilbage her eller gemme sig for ham for engang i Fremtiden at opsende nye Skud fra den skjulte Rod og frembringe giftige Frugter her i Spanien, der nu er rensset og befriet for den Frygt, hvori vort store Antal saa længe har holdt det. En helttemodig Beslutning af den store Philip den Tredie! Og en sjælden Visdom, at han har overdraget Don Bernardino de Velasco dette Hverv!" „I hvert Fald vil jeg," sagde Don Antonio, „naar jeg først er i Residensen, hverken spare Flid eller Møje, og saa maa Himmelen for øvrigt gøre, hvad der synes den at være det bedste. Don Gaspar skal følge med mig for at lindre den Smerte, som hans Forældre maa føle paa Grund af hans lange Fravær. Ana Félix skal opholde sig i mit Hus hos min Hustru eller i et Kloster, og jeg er overbevist om, at Hr. Vicekongen gerne vil beholde den brave Ricote i sit Hus, til vi ser, om jeg har Lykken med mig under mine Forhandlinger." Vicekongen gav sit Samtykke til alle disse Forslag; men da Don Gaspar Gregorio fik at vide, hvad man havde aftalt, erklærede han, at han paa ingen Maade kunde eller vilde forlade Doña Ana Félix. Da han imidlertid havde til Hensigt at besøge sine Forældre og dernæst tage Forholdsregler til at faa Ana afhentet, gik han sluttelig ind paa den Plan, man var blevet enig om. Ana Félix blev hos Don Antonios Hustru, og Ricote i Vicekongens Hus. Nu nærmede Dagen for Don Antonios Afrejse sig, og det blev bestemt, at Don Quixote og Sancho skulde drage bort to Dage senere. Faldet med Hesten tillod ikke Ridderen at begive sig paa Vej tidligere. Det manglede ikke paa Taarer, Sukke, Besvimelser og Hulken, da Don Gaspar tog Afsked med Ana Félix. Ricote tilbød ham tusinde Gulddalere, hvis han havde Brug for dem; men han vilde ikke tage imod mere end fem, som han laante af Don Antonio med Løfte om, at han vilde give ham dem igen i Residensen. Derpaa drog de deres Vej, og kort efter ogsaa Don Quixote og Sancho, som alt sagt; Don Quixote ubevæbnet og iført Rejseklæder, Sancho til Fods, fordi Æselet var belæsset med Rustningen og Vaabnene.

LXVI. KAPITEL

Der handler om det, som den, der læser det, vil faa at se, og den, for hvem det oplæses, at høre.

Da Don Quixote forlod Barcelona, betragtede han endnu en Gang det Sted, hvor han var faldet, og sagde: „Her var Troja; her berøvede min Ulykke og ikke min Fejghed mig den Berømmelse, jeg havde vundet, her øvede Fortuna sin Ustadighed imod mig; her formørkedes mine Heltebedrifter; kort sagt, her sank min Lykke i Grus for aldrig at rejse sig mere.“ Da Sancho hørte denne Véklage, sagde han: „Herre, tapre Hjerter viser sig lige saa taalmodige i Modgang som glade i Medgang, og det slutter jeg ud fra mig selv. Selv om jeg var fornøjet, da jeg var Statholder, er jeg dog derfor ikke bedrøvet nu, da jeg er Vaabendrager til Fods; thi jeg har hørt sige, at hun, som man kalder Fortuna, er et beskænket, lunefuldt og oven i Købet blindt Kvindfolk, som derfor ikke kan se, hvad hun gør, og ikke véd, hvem hun nedstyrtter, og hvem hun ophøjer.“ „Du er jo en hel Filosof, Sancho,“ svarede Don Quixote, „du taler ganske som fornuftige Mennesker; jeg véd ikke, hvem der kan have lært dig det. Men jeg maa dog sige dig, at der ikke gives nogen Fortuna her i Verden, og alt, hvad der møder os her paa Jorden, hvad enten det er ondt eller godt, sker ikke tilfældigt, men ved Himmels særlige Styrelse; derfor plejer man ogsaa at sige, at enhver er sin egen Lykkes Smed. Jeg har ogsaa smedet min, men ikke med den fornødne Forsigtighed, og derfor kom min Selvgodhed mig dyrt at staa; thi jeg burde have forudset, at Rosinantes Kraftløshed ikke vilde kunne modstaa den mægtigt store Hest, som Ridderen af den hvide Maane red paa. Dog fordristede jeg mig til Kampen; jeg gjorde, hvad jeg kunde. Jeg blev kastet til Jorden; og selv om jeg har mistet min Ære, saa har jeg dog ikke mistet den Dyd at være ordholden, ej heller kan jeg miste den. Da jeg var en vandrende Ridder, uforfærdet og tapper, beviste jeg ved mine Gerninger og mine Hænders Kraft mine Bedrifiers Værd. Og nu, da jeg er en Væbner, der maa vandre til Fods, vil jeg bevise mit Ords Værd ved at opfylde det Løfte, jeg har givet. Lad os derfor vandre videre, Ven Sancho; vi vil til-

bringe det ørkesløse Aar i vort Hjem og ved vort tilbagetrukne Liv samle ny Kræfter, for derpaa atter at vende tilbage til Vaabnenes Haandværk, som jeg aldrig kan glemme.“ „Herre,“ sagde Sancho, „at vandre til Fods er slet ikke saa fornøjeligt, at det skulde bevæge eller lokke mig til at gøre lange Dagsrejser. Skal vi ikke lade disse Vaaben blive hængende i et Træ i Stedet for en, der er dømt til Strikken; og naar jeg da atter sidder overskrævs paa min Rucio og har faaet Benene fra Jorden, saa kan vi gøre lange Dagsrejser, lige saa lange, som Deres Velbyrdighed ønsker og indretter dem. Men at tro, at jeg vil gøre lange Dagsrejser, naar jeg skal gaa til Fods, er at tro det utrolige.“ „Vel talt, Sancho,“ svarede Don Quixote; „mine Vaaben skal ophænges som en Sejrstrofæ, og under og rundt om dem vil vi i Træernes Bark indgrave, hvad der stod skrevet ved Rolands Vaabentrofæ:

Disse aldrig røres maa
af den, som ikke prøver paa
i Kamp mod Roland at bestaa.“

„Det er altsammen meget dejligt,“ svarede Sancho, „og hvis det ikke netop var, fordi vi saa maatte savne Rosinante paa Rejsen, kunde vi jo hænge den op med det samme.“ „Nej,“ svarede Don Quixote, „hverken den eller mine Vaaben vil jeg lade hænge op, for at man ikke skal sige: For god Tjeneste slet Løn.“ „Det var vise Ord, Deres Velbyrdighed,“ sagde Sancho; „thi efter forstandige Folks Mening bør man ikke lade Sadelen undgælde for Æselets Fejl. Og da Deres Velbyrdighed selv er Skyld i, at det gik galt, saa faar De ogsaa at straffe Dem selv og maa ikke lade Deres Harme gaa ud over disse i Forvejen sønderbrudte og blodige Vaabenstykker, over den sagtmødige Rosinante eller over mine ømme Fødder ved at forlange, at de skal traske mere, end billigt er.“

Med disse og andre lignende Samtaler hengik den Dag og hele fire andre, uden at der hændte dem noget, som forhaalede deres Rejse. Men paa den femte Dag kom de ind i en Landsby og fandt udenfor Værtshuset en hel Hob Folk, som fordrev Tiden dør, fordi det var Helligdag. Da Don Quixote nærmede sig til dem, sagde en Bonde med høj Røst: „En af de to Herrer, som kommer dør og ikke kender nogen af Parterne, skal

sige os, hvordan vi skal bære os ad med vort Væddemaal.“ „Det skal jeg sandelig gerne,“ svarede Don Quixote, „og det ganske nøjagtigt, saafremt jeg blot er i Stand til at forstaa eders Væddemaal.“ „Tingen er den, gode Herre,“ sagde Bonden, „at en Mand her af Byen, saa tyk, at han vejer hele tre Centner, har opfordret en anden Mand, som ikke vejer mere end hundrede og tyve Pund, til at løbe om Kap med sig. Betingelsen var den, at de skulde løbe hundrede Skridt med lige Vægt; og da man spurgte Udfordrerens om, hvorledes Vægten skulde udlignes, sagde han, at den udfordrede, som kun vejede hundrede og tyve Pund, skulde belæsses med hundrede og firsindstyve Pund Jern, saa at paa denne Maade saavel den magre som den tykke kom til at veje tre Centner.“ „Nej, hov!“ indskød Sancho her, før Don Quixote kunde faa Tid at svare; „jeg, der, som hele Verden véd, for faa Dage siden har opgivet mit Statholderskab og Dommerembede, er just den rette Mand til at løse slige tvivlsomme Spørgsmaal og afgive min Dom i alle Slags Kæremaal.“ „Naa, i Guds Navn, saa svar da, Ven Sancho,“ sagde Don Quixote; „for Øjeblikket er jeg neppe i Stand til at skelne Sort fra Hvidt, saa forstyrret og forlumlet er jeg i mit Hoved.“ Da Sancho havde faaet denne Tilladelse, sagde han til Bønderne, som med aaben Mund stod rundt om ham og ventede Dommen af hans Mund: „Mine Venner, hvad den tykke forlanger, er ganske meningsløst, og han har ikke Skygge af Ret til at kræve noget saadant. Thi selv om det er sandt, hvad der siges, at den udfordrede har Ret til at vælge Vaabnene, saa vilde det dog ikke være rigtigt, om han valgte saadanne, som blev til en Hindring for den anden og aldeles affholdt ham fra at blive Sejrrherre i Kampen. Derfor lyder min Afgørelse saaledes: Den tykke Udfordrer skal pudse, rense, rive, strigle og skrabe sig selv og paa den Vis fjerne hundrede og firsindstyve Pund Kød hist og her paa sin Krop, hvor det synes ham selv bedst og bekvemmest. Og da han paa den Vis kun faar hundrede og tyve Pund tilbage, saa svarer hans Vægt nu nøjagtigt til hans Modstanders hundrede og tyve Pund, og saaledes kan de i alle Maader løbe med lige Fordel.“ „Nu sværger jeg højt og dyrt,“ sagde en af Bønderne, som havde hørt Sanchos Dom, „at den Herre har talt som en Helgen og dømt som en Domherre. Men den tykke vil sikkert ikke

lade sig berøve to Lod af sit Kød, endsige da hundrede og fir-sindstve Pund.“ „Saa bliver det vel bedst, at de helt lader være med at løbe,“ sagde en anden, „for at den magre ikke skal forslæbe sig paa Byrden og den tykke ikke være nødt til at miste sit Kød. Lad os anvende det halve af Indskuddet til Vin, saa tager vi disse to Herrer med ind i Kroen, hvor man faar af den gode, og skulde I blive lidt fugtige ved den Lejlighed, saa lad det komme paa min Kappe.“ „Jeg, mine Herrer, er Dem meget forbunden,“ sagde Don Quixote, „men jeg kan ikke opholde mig et Øjeblik; thi fortrædelige Tanker og Hændelser tvinger mig til at vise mig uhøflig og rejse hurtigere end sædvanligt.“ Hermed gav han Rosinante af Sporerne og red videre, og de blev alle staaende, forundrede over hans sælsomme Udseende og over hans Tjeners Forstand, thi for en saadan antog de Sancho. En anden af Bønderne udbrød: „Naar Tjeneren er saa forstandig, hvordan maa saa ikke Herren være? Jeg vil vædde paa, at hvis de drager til Salamanca for at studere, saa vil de i en Haandevending blive Overretsdommere. For alting er Narrestreger undtagen netop at studere og studere og have Protektion og Lykken med sig, for saa kan man, før man véd et Ord af det, staa med Dommerstaven i Haanden eller Bonetten paa Hovedet.“

Herren og Tjeneren tilbragte denne Nat midt paa Marken, under aaben, stjerneklar Himmel. Da de Dagen efter fortsatte deres Vej, saá de en Mand til Fods komme dem i Møde med en Tværsæk hængende om Halsen og en beslagen Stok eller et lille Spyd i Haanden, saaledes som alle Kurerer til Fods gerne har det. Da denne paa lang Afstand fik Øje paa Don Quixote, paa-skyndede han sine Skridt, ilede halvt løbende hen imod ham, slog Armen om hans højre Laar, thi højere kunde han ikke naa, og sagde med alle Tegn paa den største Glæde: „Aa, Hr. Don Quixote af Mancha, hvor glad i Sinde vil ikke min Herre, Hertugen, blive, naar han erfarer, at Deres Velbyrdighed vender tilbage til hans Slot; thi dér opholder han sig endnu stadig med den naadige Fru Hertuginde.“ „Jeg kender eder ikke, min Ven,“ svarede Don Quixote, „og véd ikke, hvem I er, hvis I ikke selv siger mig det.“ „Hr. Don Quixote,“ svarede Kureren, „jeg er Tosilos, den naadige Hertugs Lakaj, han, som ikke vilde kæmpe med Deres Velbyrdighed i Anledning af Doña Rodriguez' Datters Gifter-

maal.“ „Gud sig forbarme!“ sagde Don Quixote, „er det muligt, at I er den, som de onde Troldmænd havde forvandlet til den Lakaj, I nævner, for skammeligt at berøve mig Æren af denne Sejr?“ „Ti blot stille, kære Herre,“ svarede Brevdrageren; „der var slet ingen Fortryllelse, slet ingen Ansigtsforvandling med i Spillet. Som Lakajen Tosilos red jeg ind for Skrankerne, og som Lakajen Tosilos red jeg ud igen. Jeg mente, jeg kunde gifte mig uden at kæmpe, fordi Pigen anstod mig, men det gik ganske anderledes, end jeg havde tænkt; thi saa snart Deres Velbyrdighed havde forladt Slottet, lod Hertugen, min Herre, mig tildele hundrede Stokkeslag, fordi jeg havde handlet imod de Anvisninger, han havde givet mig, førend jeg traadte ind i Kampen. Og Enden paa det hele blev, at Pigebarnet er Nonne, medens Doña Rodriguez er vendt tilbage til Kastilien. Nu skal jeg til Barcelona med en Pakke Breve, som min Herre sender til Vicekongen. Hvis Deres Velbyrdighed vil skylle Halsen, saa har jeg her i min Græskarflaske en Slurk Vin af den bedste, maaske nok lidt varm, men ren, og en Del Snitter Tronchóner-Ost, som er udmærkede til at pirre og vække Tørsten, hvis den tilfældigvis endnu skulde sove.“ „Den Invitation passer mig,“ sagde Sancho; „sæt nu alt ind, hvad I har tilbage af Høflighed, gode Tosilos, og skænk i til Skam og Trods for alle de Troldmænd, der gives i hele Indien.“ „Kort og godt,“ sagde Don Quixote, „du er nu engang den største Fraadser i Verden og det største Fæhovede paa Jorden, Sancho, siden du ikke kan indse, at denne Kurer er fortryllet og denne Tosilos eftergjort. Bliv du her hos ham, og mæt dig; jeg vil sakte ride i Forvejen og vente, til du kommer efter.“ Lakajen lo, trak Proppen af sin Græskarflaske, tog Ostesnitterne op af sin Tværsæk, langede et lille Brød frem og satte sig sammen med Sancho i det grønne Græs, hvor de begge fredeligt og samdrægtigt fortærede hele Tværsækkens Forraad og tømte den til Bunds. Det gjorde de med saa god Appetit, at de endda slikkede Pakken med Brevene, fordi den lugtede af Ost. Tosilos sagde til Sancho: „Din Herre, Ven Sancho, gør sig nu ligegodt skyldig i en Masse Tossesstreger.“ „Skyldig?“ spurgte Sancho, „hvad mener du med det? Han er ikke nogen noget skyldig; han betaler for alting, især naar han kan betale med Narrestreger. Det indser jeg meget godt, og jeg har skam ogsaa sagt

ham det — men hvad nytter det? Særlig nu, da det er helt ude med ham, fordi han er blevet overvundet af Ridderen af den hvide Maane.“ Tosilos bad ham fortælle, hvad der var foregaaet med Ridderen. Men Sancho svarede, at det vilde være uhøfligt, om han lod sin Herre vente; hvis de traf hinanden igen, kunde der maaske blive bedre Lejlighed dertil. Han rejste sig, rystede sin Frakke, strøg Krummerne af Skægget, drev Æselet hen foran sig, sagde Farvel, forlod Tosilos og indhentede sin Herre, der holdt i Skyggen af et Træ og ventede paa ham.

LXVII. KAPITEL

Om den Beslutning, DON QUIXOTE fattede: at blive Hyrde og føre et landligt Liv i det Aar, hans Løfte gjaldt, tillige med andre virkelige muntre og behagelige Tildragelser.

Bestormedes Don Quixote af mange Tanker, førend han styrtede med Hesten, saa plagedes han af endnu mange flere efter sit Fald. Han holdt, som allerede fortalt, i Skyggen af et Træ, og der blev han overfaldet og stukket af alle disse Tankers Brod, som om de var Fluier, der kastede sig over en Krukke Honning. Nogle af dem gjaldt Løsningen af Dulcineas Fortryllelse, andre Spørgsmaalet om, hvilken Levevis han skulde vælge under sin tvungne Tilbagetrukkenhed. Sancho kom til og berømmede i høje Toner Lakajen Tosilos' gavmilde Sind. „Er det muligt, kære Sancho,“ sagde Don Quixote til ham, „at du endnu tror, det var den virkelige Lakaj? Det synes at være gaaet dig rent af Minde, at du har set Dulcinea forvandlet og omskabt til en Bondedpige og Spejlridderen til Baccalaureus'en Carrasco — hvilket altsammen var de Troldmænds Værk, der forfølger mig. Men sig mig nu: spurgte du denne Tosilos, som du taler om, hvilken Bestemmelse Himmelen har taget med Altsidora? Om hun har begrædt min Fraværelse eller allerede overgivet de Elskovstanker, der pinte hende i mit Nærvær, til Glemsel?“ „Mine Tanker,“ svarede Sancho, „var ikke af den Art, at de lod mig Stunder til at spørge om den Slags dumme Barnestreger. For en

Ufærd, Herre, er Deres Velbyrdighed nu i en Forfatning til at erkyndige Dem om andres Tanker, især da om forelskedes?" „Du maa betænke, Sancho," sagde Don Quixote, „at der er stor Forskel paa de Ting, der bliver gjorte af Kærlighed, og de, man foretager sig af Taknemmelighed. Det lod til, at Altisidora elskede mig. Hun gav mig de tre Natkapper, du nok véd. Hun græd, da jeg rejste, forbandede mig, skældte og smældte over mig uden at tage Hensyn til Blufærdigheden — altsammen tydelige Tegn paa, at hun tilbød mig; thi forelskedes Vrede gaar altid til sidst over til Forbandelser. Jeg kunde ikke give hende noget Haab, ikke tilbyde hende nogen Skatte, thi alt mit Haab har jeg sat til Dulcinea, og de vandrende Ridderes Skatte er ligesom Troldenes kun Skin og Bedrag. Jeg kan ikke give hende noget andet end min Erindring, dog uden derved at træde Erindringen om Dulcinea for nær, den, du saa skammeligt krænker ved din Trevenhed i at piske dig selv og spæge dit Kød — gid jeg dog skulde se Ulvene æde det! — som du hellere vil spare til Ormene end ofre for at redde den arme Frue." „Herre," svarede Sancho, „naar jeg skal snakke rent ud af Posen, maa jeg sige, at jeg ikke kan faa mig til at tro, at Piskningen af min Bagdel kan hjælpe til at løse fortryllede Personers Fortryllelse. Det er ganske, som man vilde sige: Hvis du har ondt i Hovedet, saa smør Salve paa Knæene. I det mindste vil jeg sværge paa, at Deres Velbyrdighed i alle de Bøger, De har læst om vandrende Riddere, aldrig har fundet en Fortryllelse, som er blevet løst ved Svøbeslag. Men det maa nu forholde sig, som det vil, jeg skal nok piske mig, naar jeg faar Lyst, og paa en Tid, hvor det passer mig at hudflette mig selv." „Gud give det," sagde Don Quixote, „og Himmelen staa dig bi, saa at du kan komme til Klarhed over den Pligt og Skyldighed, som paahviler dig til at hjælpe min Herskerinde, der ogsaa er din, eftersom du hører mig til." Under disse Samtaler fortsatte de stadig deres Vej, lige til de kom til den Egn og det Sted, hvor de var blevet rendt overende af Tyrene. Don Quixote genkendte Stedet og sagde til Sancho: „Her har vi den Mark, hvor vi fandt de henrivende Hyrdinder og de stadselige Hyrder, som vilde efterligne og forny det arcaiske Hyrdeliv, en lige saa ny som forstandig Tanke. Som en Efterligning deraf kunde jeg, hvis du, Sancho, er enig med mig

deri, ønske, at vi skulde tilbringe vort Ensomheds Aar forvandlede til saadanne Hyrder. Jeg vil købe nogle Faar og alle de øvrige Ting, som kræves for at føre et Hyrdeliv. Saa vil jeg kalde mig Hyrden Quixotis og dig Hyrden Panzino, og vi vil drage igennem Bjergskovene, Lundene og Engene, klage hist og synge her og drikke af Kildernes flydende Krystal, af de klare Smaabække eller af de vandrige Floder. Med rund Haand vil da Egen tilbyde os sine søde Frugter, den haarde Korkeg sin Stamme til Sæde, Pilene ved Bækken deres Skygge, Roserne deres Velugt og de vidtstrakte Enge deres i tusinde Farver straalende Tæpper; Luften sin rene og klare Aande, Maane og Stjerner deres Lys, selv om Nattens Mørke helst vilde hindre dem deri. Sangen vil berede os Nydelse og Glæde, af vore Taarer vil der flyde en mere fortrøstningsfuld Stemning, Apollo vil indgive os Vers og Kærligheden aandrige Tanker, hvorved vi vil skabe os en uddødelig Berømmelse, ikke blot i de nærværende, men ogsaa i alle tilkommende Tider.“ „Hillemænd,“ sagde Sancho, „saadan et Liv kommer mig lige tilpas; det er netop Vand paa min Mølle; saa meget mere som jeg tror, at Baccalaureus'en Carrasco og Barberen, Mester Nicolas, saa snart de har set os i Lag med det, straks vil gøre os Selskab og blive Hyrder som vi. Gud give kun, at ikke Præsten ogsaa faar i Sinde at være med og møder op i Faarefolden, eftersom han er saa munter af Sind og holder saa meget af at fornøje sig.“ „Overmaade vel talt,“ sagde Don Quixote, „og hvis Baccalaureus'en slaar sig paa Hyrdelivet, som jeg sikkert tror han gør, kan han kalde sig Hyrden Sansonino eller Hyrden Carrascón; Mester Nicolas kan hedde Niculoso, ganske som den gamle Boscán kaldte sig Nemoroso. Jeg véd ikke, hvad Navn vi skal give Præsten, medmindre man kunde aflede det af hans Embedstitel: Curat, og kalde ham Hyrden Curiambro. Til de Hyrdinder, vi skal være forelskede i, kan vi plukke Navne i Dusinvis som Pærer af et Træ, og da Navnet paa min Elskede passer lige saa godt til en Hyrdinde som til en Prinsesse, behøver jeg ikke at ulejlige mig for at finde et andet, der kunde sømme sig for hende. Og du, Sancho, kan give din, hvilket Navn du lyster.“ „Jeg agter ikke at give hende noget andet end Teresarunda,“ svarede Sancho; „det passer godt til hendes runde Krop og til det Navn, hun har i Forvejen, nemlig

Teresa. Og saa kan jeg tilmed, naar jeg priser hende i mine Vers, lægge min kyske Attraa for Dagen, eftersom jeg ikke først skal gaa til andres Døre for at bede om finere Hvedebrød. Men derimod synes jeg ikke, Præsten bør have nogen Hyrdinde, han maa give et godt Eksempel; og vil Baccalaureus'en have en, saa maa han selv se, hvordan han kan komme overens med sin Samvittighed." „Du gode Gud," sagde Don Quixote, „hvilket Liv skal vi ikke føre, Ven Sancho! Hvor mange Skalmeyer skal ikke klinge for vore Øren, hvor mange zamoranske Mandoliner, hvor mange Tamburiner, hvor mange Bjældetrommer og hvor mange Violiner! Og tænk saa engang, naar ogsaa Alboguernes Toner lyder imellem alle disse mangfoldige Klange! Saa har vi næsten alle mulige Hyrdeinstrumenter samlede dør." „Hvad er Alboguer?" spurgte Sancho, „jeg har aldrig hørt dem nævne og heller aldrig i mine livsfødte Dage set dem." „Alboguer er nogle Bækkener, der ligner Fødderne af Messinglysestager," svarede Don Quixote; „naar man slaar dem imod hinanden med den hule Side indad, giver de en Tone, som skønt den ikke er særligt velklingende eller harmonisk, dog heller ikke er skurrende og passer godt til det landsbyagtige ved Mandolin og Tamburin. Ordet Albogue er maurisk, ligesom alle de Ord i vort kastillanske Sprog, der begynder med *al*, f. Eks. *almohaza*, en Strigle, *almorzar*, at spise Frokost, *alhombra*, et Tæppe, *alguacil*, en Retstjener, *alhucema*, en Lavendel, *almacén*, et Magasin, *alcancia*, en Lersparebøsse, og andre lignende Ord; der er dog sikkert ikke ret mange flere. Vort Sprog har kun tre Ord, der er mauriske og ender paa *i*, nemlig *borceguí*, en Halvstøvle, *zaquizamí*, et Loft og *maravedí*. Paa *alhelí*, en Levkøj, og *alfaquí*, en maurisk Præst, kan man saavel af det foranstaaende *al* som af det *i*, hvormed de slutter, se, at de er ægte arabiske Ord. Dette siger jeg dig i Forbigaaende, fordi det randt mig i Hu, da jeg nævnede Alboguerne. Men hvad der i høj Grad vil hjælpe os til at udøve vort nye Kald med den største Fuldkommenhed, er, at jeg, som du véd, er en ganske taalelig Poet, og at Baccalaureus'en er det paa den fortræffeligste Vis. Om Præsten siger jeg intet, men jeg vil dog vædde paa, at han har en ikke helt ringe Aare; og at det forholder sig paa samme Vis med Mester Nicolas, tvivler jeg aldeles ikke om, thi de allerfleste Barberer kan klimpre paa Guitaren

og smede nogle Rim sammen. Jeg vil synge Klagesange over min Elskedes Fravær. Du kan prise dig selv som en trofast Elsker, Hyrden Carrascón sig selv som en forsmået og Præsten Curiambro sig som det, der forekommer ham mest passende. Paa den Vis vil Tingene komme i en Gænge, der slet ikke kan være bedre." Hertil svarede Sancho: „Herre, jeg er født under en saa uheldig Stjerne, at jeg frygter, den Dag aldrig vil komme, da jeg kan hengive mig til et saadant Liv. Nej, sikke nydelige Træskeer jeg skal skære, naar jeg først bliver Hyrde! Hvor mange gode Bidder, hvor megen Fløde, hvor mange Løvguirlander og andet hyrdeagtigt Legeværk skal jeg ikke lave! Og hvis alt dette ikke skulde skaffe mig Ry for at være et forstandigt Menneske, kan det i hvert Fald ikke fejle, at jeg faar Navn af et opfindsomt Hovede. Min Datter, Sanchica, skal bringe os Maden ud i Marken. Men bi lidt! Hun ser ganske net ud; der gives Hyrder, som snarere er ondsindede end enfoldige, og jeg vilde nødig, at

Hun skulde drage tykuldet frem
og vende dygtig klippet hjem.

Kærlighedseventyr og letfærdig Attraa gaar jo lige saa vel i Svang paa Markerne som i Byerne, lige saa vel i Hyrdernes Boliger som i kongelige Pladser, og lukker man Døren for Lejligheden, saa lukker man den ogsaa for Synden, og hvad Øjet ikke ser, gør ikke Hjertet Vé, og

Bedre som Stimand sit Underhold hente
end paa de barmhjertiges Forbøn vente."

„Nu ikke flere Ordsprog, Sancho," sagde Don Quixote; „blot ét af dem, du har anført, er nok til at give din Mening til Kende. Jeg har allerede ofte raadet dig til ikke at ødsle saaledes med Ordsprog og være mere sparsom med deres Anvendelse. Men det forekommer mig, at det har været som Prædikerens Stemme i Ørkenen, og at du lader det gaa ind ad det ene Øre og ud af det andet." „Jeg," sagde Sancho, „synes, at Deres Velbyrdighed er ganske, som der staar i Ordsproget: Panden sagde til Kedelen, gaa væk med din sorte Tud! De skænder paa mig, fordi jeg kommer med Ordsprog, og saa knytter De dem selv parvis til hin-

»Stød til med Lansen, Ridder! og berøv mig Livet, da du har
berøvet mig Æren.«

anc
ger
Rin
du
ikk
er
og
bel
dra
vi l
ska
get
stil
som
der
da,
Me
og
ven

men
und
og
Qui
førs
—
forc
var
kun
der
sag
D

anden.“ „Ja, ser du, Sancho,“ sagde Don Quixote, „jeg anbringer dem paa rette Sted, og naar jeg bruger dem, passer de som Ringen paa Fingeren. Men du trækker dem ved Haarene, saa at du ikke fremkommer med dem, men slæber dem frem. Hvis jeg ikke husker fejl, har jeg allerede tidligere sagt dig, at Ordsprog er korte Sentenser uddragne af vore gamle Vismænds Erfaring og Eftertanke, og et ilde anbragt Ordsprog er snarere en Taabelighed end en Sentens. Men lad os nu forlade dette Emne og drage et Stykke bort fra Kongevejen for at finde et Sted, hvor vi kan tilbringe Natten, saa staar det til Gud, hvad Morgendagen skal bringe.“ De gik lidt til Side og spiste silde og slet, meget imod Sanchos Ønske; hos ham tilbagekaldte dette levende Forestillingen om det vandrende Ridderskabs fattige Levevis, saaledes som den var i Skove og Bjerge, selv om Rigdom og Overflod undertiden viste sig i Slotte og Huse, som hos Don Diego de Miranda, ved den rige Camachos Bryllup og hos Don Antonio Moreno. Men han drog sig til Mindes, at det ikke altid kunde være Dag og ikke heller altid Nat, og derfor tilbragte han denne Nat sovende, medens hans Herre tilbragte den vaagen.

LXVIII.⁸₇ KAPITEL

Om det Svinebørste-Eventyr, som mødte DON QUIXOTE.

Natten var temmelig mørk, skønt Maanen var paa Himlen, men ganske vist ikke paa et Sted, hvor man kunde se den; thi undertiden gaar Fru Diana sig en Spadseretur hos Antipoderne og lader vore Klippeskove være sorte og vore Dale mørke. Don Quixote fyldestgjorde Naturens Krav og bukkede under for den første Slummer, men den anden tillod han ikke sig selv at nyde — ganske modsat Sancho, som ikke kendte til nogen anden Søvn, fordi den første hos ham varede fra Aften til Morgen, hvilket var et ubestrideligt Bevis for, at han havde et sundt Legeme og kun faa Bekymringer. Don Quixote derimod havde Bekymringer, der holdt ham saa lysvaagen, at han tilsidst vækkede Sancho og sagde til ham: „Jeg kan ikke noksom forundre mig over den Let-

Don Quixote. II.

34

hed, hvormed du tager alting. Jeg maa virkelig tro, at du er gjort af Marmor eller haardt Metal, siden der ikke er mindste Bevægelse eller Følelse hos dig. Jeg vaager, naar du sover; jeg græder, naar du synger; jeg er ved at blive helt afmægtig af Faste, medens du bliver lad og stakaandet af Overmættelse. Men det er gode Tjeneres Pligt at dele deres Herrers Sorger, og deres Smerter bør ogsaa smerte dem, om saa blot for et Skins Skyld. Betragt denne skønne Nat, bemærk denne Ensomhed, hvori vi befinder os; de ligesom indbyder os til nu og da at afbryde vor Søvn og erstatte den med Vaagen. For Livs og Døds Skyld, rejs dig dog, gaa et lille Stykke bort, og giv af et godt Hjerte dig selv tre eller fire Hundrede Slag som Afdrag paa dem, der skal løse Dulcineas Fortryllelse. Dette beder og bønfaller jeg dig om; thi jeg vil ikke paany brydes med dig, da jeg fra forrige Gang véd, at din Haand falder tungt paa en Modstander. Naar du saa har pryglet dig selv, vil vi tilbringe Resten af Natten med at synge: jeg vil besynge mit Fravær og du din Troskab, og saaledes vil vi paa Stedet gøre Begyndelsen til det Hyrdeliv, som vi agter at føre i vor Landsby.“ „Herre,“ svarede Sancho, „jeg er ingen Munk, at jeg skulde rejse mig midt om Natten og piske mig. Heller ikke synes jeg, at man kan gaa lige fra Svøbens Svie over til Musikens Glæder, fra den ene Yderlighed til den anden. Derfor skal Deres Velbyrdighed lade mig sove, ellers tirrer De mig saa længe, at jeg gør min Ed paa aldrig at røre et Haar af min Kjole, endsige af mit Kød.“ „Oh, du stenhaarde Sjæl,“ sagde Don Quixote, „du Vaabendrager uden Medlidenhed! Oh, med Utak har du spist mit Brød! Hvor uoverlagte var ikke de Gunstbevisninger, jeg har ladet dig blive til Del og endnu agter at tildele dig! Ved mig er du blevet Statholder, ved mig har du grundet Haab om at blive Greve eller faa en anden Titel, som kan veje op imod den, og det vil ikke vare længere end dette Aar, førend dit Haab gaar i Opfyldelse: *post tenebras spero lucem*.“ „Det forstaar jeg ikke,“ svarede Sancho; „jeg forstaar kun, at saa længe jeg sover, følger jeg hverken Frygt eller Haab, hverken Møje eller Fryd. Velsignet være den, der opfandt Søvn, den Kappe, som dækker over alle menneskelige Tanker, den Føde, som stiller Sulten, det Vand, som fordriver Tørsten, den Ild, der varmer Kulden, den Kulde, der svaler Heden, kort sagt, den Mønt,

for hvilken man kan købe alt, den Vægt og det Lod, hvormed Hyrden og Kongen, den enfoldige og den kløgtige, afvejes lige-
 ligt og befindes at være lige tunge. Kun ét Onde er der ved Søv-
 nen, efter hvad jeg har hørt sige, nemlig at den ligner Døden,
 fordi der er saa ringe Forskel imellem en sovende og en død.“
 „Aldrig har jeg hørt dig tale med saa udsøgte Ord, Sancho,“ sag-
 de Don Quixote, „og deraf kan jeg se, hvor sandt det Ordsprog
 er, som du ofte anfører:

Spørg ej om, hvor hans Vugge staar,
 spørg blot, med hvem til Bords han gaar.“

„Ih for Pokker, kære Herre og Husbond,“ svarede Sancho, „nu
 er det ikke mig, der flikker Ordsprog sammen; jeg synes, de
 parvis falder fra Deres Læber bedre end fra mine. Men ganske
 vist er der jo nok den Forskel paa mine og Deres, at Deres altid
 vil komme til rette Tid og mine i Utide, men med alt det er det
 dog Ordsprog tilhobe.“

Saa vidt var de, da de hørte en dump Brusen og en skur-
 rende Larm, som bredte sig over hele Egnen. Don Quixote rejste
 sig og lagde Haanden paa Sværdet, Sancho skjulte sig bag ved
 Æselet og forskansede sig paa begge Sider med Vaabenpakken
 og Æselssadelen. Han rystede af Skræk, ligesom Don Quixote
 var helt stiv af Bestyrtelse. Larmen voksede hvert Øjeblik og
 nærmede sig de to ængstede Mænd, eller rettere sagt den ene
 af dem; thi om den anden véd man jo, hvor modig han var.
 Sagen var nu den, at nogle Folk kom drivende med en Flok paa
 over seks Hundrede Svin, som skulde sælges paa Markedet, og
 med hvilken de just var paa Vej ved denne Tid. Larmen og
 Støjen af Svinenes Trampen, Grynten og Skrigen var saa stor,
 at Don Quixote og Sancho blev helt døde af den og slet ikke
 kunde forstaa, hvad det var. Hele den gryntende Flok, som op-
 tog stor Plads, rykkede frem i en tæt Skare, og uden at tage
 mindste Hensyn til Don Quixotes eller Sanchos Værdighed styr-
 tede Dyrene afsted hen over dem begge, nedbrød Sanchos For-
 skansninger og kastede ikke alene Don Quixote omkuld, men tog
 ogsaa Rosinante med i Tilgift. Den tæt sammentrængte Masse
 og den Grynten og Hastighed, hvormed disse urene Bæster kom

støtende, voldte, at Æselssadelen, Vaabnene, Rucio, Rosinante, Sancho og Don Quixote blev kastede imellem hinanden, saa at de laa strøede hulter til bulter paa Jorden. Sancho rejste sig, saa godt han kunde, bad sin Herre om hans Sværd og sagde, at han vilde dræbe et halvt Dusin af disse Herrer og deres uvorne Svin; thi nu var han blevet klar over, hvilken Slags Dyr det var. Don Quixote sagde: „Lad det være, min Ven, denne Forhaanelse er en Straf for mine Synder. Det er en retfærdig Revselse fra Himmelen, at en vandrende Ridder, der er blevet overvundet, opædes af Sjakaler, stikkes af Hvepse og trædes under Fødder af Svin.“ „Saa maa det ogsaa være en Revselse fra Himmelen,“ genmælede Sancho, „at overvundne Ridders Vaabendragere bliver stukne af Myg, opædte af Lus og overfaldne af Sult. Hvis vi Vaabendragere var Sønner, eller dog meget nære Paarørende, af de Riddere, vi tjener, vilde det ikke være saa mærkeligt, om Straffen for deres Synder ramte os indtil fjerde Led. Men hvad har Panza'erne med Quixoterne at gøre. Naa, ligemeget, nu vil vi strække os igen og sove det lille Stykke Tid, der er tilbage af Natten. Gud vil lade det dages, og saa gaar det os vel nok godt igen.“ „Sov du blot, Sancho,“ sagde Don Quixote, „du er født til at sove; men jeg, der er født til at vaage, vil lade mine Tanker have frie Tøjler i den Tid, der nu er tilbage til det første Gry, og give dem Luft i en lille Madrigal, som jeg, uden at du bemærkede det, i Nat har gjort færdig i Hovedet.“ „Jeg synes,“ sagde Sancho, „at Tanker, som tillader én at gøre Vers, ikke kan være saa slemme at drages med. Rim De blot, saa længe De vil, Deres Velbyrdighed; jeg vil sove, saa længe jeg kan.“ Og straks tog Sancho sig saa megen Plads paa Jorden, som han havde Lyst til, rullede sig sammen og faldt i en tryk Søvn, som hverken forstyrredes af Kautioner, Gæld eller andre Bekymringer. Don Quixote lænede sig til Stammen af en Bøg eller en Korkeg (thi Sidi Hamet Benengeli angiver ikke nøjagtigt, hvilken Slags Træ det var) og sang til sine egne Sukkes Musik følgende:

O Amor, naar jeg mindes,
 hvor bittert ved din Vold jeg tit maa bøde,
 jeg Døden gaar i Møde
 og haaber, at hos den Forløsning findes.

Naar Timen da er rundet
og nær den Havn, som skærmer mig mod Plager,
slig Fryd min Sjæl betager,
at Livet snart sin Styrke har genvundet.

Saa blev mig Døden givet
af Livet, og til Liv sig Død forvandler.
Hvor sælsomt dog behandler
mig venligt Døden, og med Fjendskab Livet!

Hvert af disse Vers ledsagede han med mange Sukke og ikke færre Taarer, som det var naturligt for en Mand, hvis Hjerte var gennemtrængt af Smerte over hans Nederlag og Dulcineas Fravær. Imidlertid brød Dagen frem. Solens Straaler stak den brave Sancho i Øjnene; han vaagnede, strakte sig, rystede sig og rakte sine træge Lemmer; han betragtede den Ødelæggelse, som Svinene havde anrettet paa hans Spisevarer, og bandede hele Flokken — og mange andre Ting med. Endelig fortsatte de deres paabegyndte Rejse, og da Aftenen sænkede sig, saå de henved ti Mænd til Hest og fire eller fem til Fods komme hen imod sig. Ridderens Hjerte begyndte at banke af Overraskelse, og Vaabendragerens af Skræk. Thi de Folk, som nærmede sig, førte Lanser og runde Skjolde og syntes at være fuldstændigt rustede til Krig. Don Quixote vendte sig til Sancho og sagde: „Hvis jeg nu kunde bruge mine Vaaben, Sancho, og det Løfte, jeg har aflagt, ikke bandt mine Arme, vilde hele den fjendtlige Hob, som kommer hist henne for at overfalde os, ikke være andet end Sukkerbrød for mig. Men naturligvis er det muligt, at det er noget ganske andet end det, vi befrygter.“

Imidlertid var Rytterne naaet hen til dem, fældede deres Lanser, omringede uden at sige et Ord Don Quixote, satte Lanse-spidserne mod hans Ryg og Bryst og truede ham med Døden. En af dem, der gik til Fods, lagde Fingeren paa Munden til Tegn paa, at Don Quixote skulde tie, greb Rosinante ved Tøjlen og førte den bort fra Landevejen; de andre Mænd til Fods drev Sancho og Rucio foran sig, og alle bevarede en forunderlig Tavshed og fulgte lige efter ham, der ledede Don Quixote. Denne vilde to eller tre Gange til at spørge, hvor de førte ham hen, eller hvad de ønskede; men neppe var han begyndt at bevæge Læ-

berne, førend Folkene ved Hjælp af Lansespidskerne fik ham til at lukke Munden igen. Sancho gik det paa samme Maade: neppe gjorde han Tegn til at ville tale, førend en af Mændene til Fods prikkede ham med en Jernpig, og ligeledes Æselet, ganske som om ogsaa det havde villet tale. Natten faldt paa, de fordoblede deres Skridt, Frygten forøgedes hos begge de fangne, især da de hørte, hvorledes de andre Tid efter anden raabte til dem: „Fremad, I Troglodyter! Ti stille, Barbarer! Det har I godt af, Kannibaler! Beklag eder ikke, men gaa, I Scyther! Slaa ikke Øjnene op, I morderiske Polyphemer, I blodtørstige Løver!“ og andre slige Navne og Skældsord, hvormed de pinte den ulykkelige Herres og Tjeners Øren. Under alt dette sagde Sancho hen for sig: „Hvad, skal vi være et Trug fuld af Tyttebær? Barbarer? Hannibal'er? Er jeg maaske en Vævestol, siden de stadig raaber: Skytterne gaar, Skytterne gaar? Alle de Øgenavne kan jeg slet ikke lide, der blæser en ond Bør for os. Alle Ulykker vælter ned over os paa én Gang som Pryglene over Hunden — naar det saa endda bare var Prygl, dette Eventyr truede os med!“ Don Quixote var næsten ganske ude af sig selv, men hvor meget han end grublede, kunde han ikke finde ud af, hvad der var Aarsag til disse Skældsord, hvormed man overøste dem, og alt, hvad han forstod, var, at der intet godt var at haabe her, men derimod meget ondt at befrygte. Imidlertid kom de, da Klokken næsten var ét om Natten, til et Slot, hvilket Don Quixote hurtigt genkendte som Hertugens, hvor de for kort Tid siden havde opholdt sig. „Gud hjælpe mig!“ sagde han, da han genkendte Herresædet, „hvad skal dette blive til? Ganske vist raader der i dette Hus kun Høflighed og elskværdig Belevenhed. Men for den overvundne forvandler alt godt sig til ondt, og det onde til det værre.“ De drog ind i den store Slotsgaard og så, at den var indrettet og udsmykket paa en Maade, der forøgede deres Forbavselse og fordoblede deres Frygt, som man vil se af det følgende Kapitel.

LXIX. KAPITEL

Om den mest forunderlige og uhørte Begivenhed, som DON QUIXOTE har oplevet i Løbet af hele denne store Historie.

Rytterne stod af, og sammen med Mændene til Fods greb de, ikke særlig lempeligt, Sancho og Don Quixote i deres Arme og bar dem ind i Gaarden. Rundt om i denne brændte der op imod hundrede Fakler paa Standere og i Buegangene omkring Gaarden mere end fem Hundrede Lamper, saa at man til Trods for Nattens Mørke slet ikke bemærkede, at det ikke var lys Dag. Midt i Gaarden løftede sig en prægtig Paradeseng, der vel stod indtil to Fod hævet over Jorden, og over den atter en mægtig Baldakin af sort Fløjl, og rundt om paa Trinene brændte hvide Vokskerter i over hundrede Sølvlysestager. Paa Paradesengen laa Liget af en Jomfru saa skøn, at hendes Skønhed syntes at gøre selve Døden skøn. Hendes Hovede hvilede paa en Brokades Pude og var smykket med en Krans af mange Slags duftende Blomster. Hendes Hænder laa over Kors paa Brystet og fattede om en Gren af den gullige Sejrspalme. I den ene Side af Gaarden var rejst en Forhøjning. Oppe paa den sad i to Stole to Mænd, som bar Krone paa Hovedet og Scepter i Haanden, hvorefter man med Vished kunde slutte, at de enten virkelig var Konger eller skulde forestille Konger. Paa den ene Side af denne Forhøjning, op til hvilken der førte nogle Trin, stod to andre Stole, hvor de Folk, der havde taget Don Quixote og Sancho til Fange og bragt dem hid, nu lod dem tage Sæde. Under alt dette bevarede de dyb Tavshed og lod ved Tegn de tvende forstaa, at de ligeledes skulde tie. Men selv uden denne Paamindelse vilde de sikkert have gjort det; thi Forundring over det Skuespil, de her overværede, bandt deres Tunge. Derpaa steg to fornemme Personer med et talrigt Følge op paa Forhøjningen, og i disse to genkendte Don Quixote straks sine Værtsfolk, Hertugen og Hertuginde. De satte sig paa to rigt prydede Stole ved Siden af de Mænd, der saå ud som Konger. Hvem havde ikke maattet undre sig over alt dette, saa meget mere som Don Quixote i den døde, der laa paa Paradesengen, havde genkendt den skønne Altisidora! Da Hertugen og Hertuginde var komne op paa For-

højningen, rejste Don Quixote og Sancho sig og bukkede dybt for dem, en Hilsen, som det hertugelige Par besvarede med en let Hovedbøjning. Derpaa traadte en Tjener frem; han gik tværs over Forhøjningen hen til den brave Sancho og kastede en Kappe om ham, af sort Olmerdug og overalt bemalet med Flammetunger; derpaa tog han hans Hue af og gav ham en høj, spids Hat paa af den Slags, som de bærer, der er dømte af den hellige Inkquisition. Samtidig hviskede han ham i Øret, at han ikke maatte aabne Læberne, ellers vilde man stikke ham en Knebel i Munden eller berøve ham Livet. Sancho betragtede sig selv fra øverst til nederst og saå, at han var omgivet af Flammer, men da de ikke brændte ham, brød han sig ikke en Døjt derom. Han tog den spidse Hat af og saå, at den var bemalet med Djævl, satte den paa igen og sagde til sig selv: „Mig kan det være lige meget! Hatten brænder mig ikke, og Djævlene henter mig ikke.“ Don Quixote betragtede ham ligeledes, og skønt Frygten næsten havde betaget ham Sans og Samling, kunde han dog ikke lade være med at le ad Sanchos Udseende. I dette Øjeblik begyndte en blid og behagelig Fløjtemusik, der tilsyneladende klang frem under Paradesengen, og da den ikke paa forstyrrende Vis ledsagedes af nogen Menneskestemme — thi paa dette Sted maatte selv Tavsheden være tavs — lød den sødt og besnærende i deres Øren. Nu viste der sig pludselig nær ved Pudén, hvorpaa den, der tilsyneladende laa Lig, hvilede sit Hovede, en skøn Yngling, som til Klangén af en Harpe, han selv rørte, med ren og indtægende Stemme sang følgende to Stanzer:

Indtil Altisidora drager Aande,
 hvem Don Quixotes Grusomhed har dræbt,
 saalænge ej ved Trolddom Hoffets Vaande
 er lægt, og Flor ad Fliser bliver slæbt,
 til Hertuginde rask sig har bestræbt
 at klæde dem i Uld, som gaa til Haande,
 vil jeg ved Kvad, der Ternens Ynder prise,
 mig Trakiens Sanger overlegen vise.

Ej blot imens jeg Livets Aande nyder,
 jeg stedse har din Skønhed trofast prist;
 selv fra min døde Tunge Lovsang flyder,

og evigt bliver saa dig Hyldest vist.
Thi naar min Sjæl fra Fængslet Vej sig bryder
og dybt i Skyggers Afgrund er forlist,
skal dør, selv dør din Pris i Toner klinge
og Glemsels træge Flod til Lytten tvinge.

„Ikke mere,“ sagde nu en af de to, der så ud som Konger, „ikke mere, guddommelige Sanger! Det vilde være en endeløs Bestræbelse nu at skildre os den skønne Altisidoras Død og Ynder; hun er ingenlunde død, saaledes som den uvidende Mængde tror, men lever paa Rygtets Tunge og i de Kvaler, som Sancho Panza, der er til Stede her, maa lide for atter at bringe hende det tabte Livslys tilbage. Og tal nu du, Rhadamanthus, som sammen med mig sidder til Doms i Ditis dystre Huler, da du véd alt, hvad den uudgrundelige Skæbne har besluttet for at kalde denne Jomfru tilbage til Livet! Sig frem, forkynd det straks, og forhal ikke længere den Lykke, vi kan haabe af hendes Tilbagevenden til Livet.“ Neppe havde Dommeren Minos, Rhadamanthus' Staldbroder, sagt dette, førend Rhadamanthus rejste sig og sagde: „Frem, alle I Tjenere i dette Hus, saavel høje som lave, store som smaa, kom hid den ene efter den anden og giv Sanchos Ansigt fireogtyve Næsestyvere, giv ham tolv Kneb og seks Naalestik i Armene og Hofterne; thi af denne højtidelige Ceremoni afhænger Altisidoras Frelse.“ Da Sancho Panza hørte dette, brød han Tavsheden og sagde: „Jeg sværger højt og dyrt, at jeg lige saa lidt vil tage imod Næsestyvere eller Kindheste, som jeg vil blive Tyrk! Død og Ulykke, hvad har mit Ansigts Skamfering med denne Jomfrus Opstandelse at gøre? Hvor Bjørnen har slirket Honning, dør kommer den stadig igen! Troldmændene forhekser Dulcinea, og de prygler løs paa mig for at forløse hende igen; Altisidora dør af en Sygdom, Gud har sendt hende, og hvad er det saa, der skal opvække hende? At jeg faar fireogtyve Næsestyvere, at min Krop skal gennemhulles af Naalestik, og at jeg skal have blaa Mærker paa Armene af Kneb og Nap! Nej, med den Spas kan I gaa til Dummerhovederne; jeg er en gammel Hund, jeg lader mig ikke pudse paa Tyren.“ „Saa dø da!“ udbrød Rhadamanthus med hævet Røst; „blidgør dit Sind, din Tiger, giv efter, stolte Nimrod; lid og ti, eftersom man ikke

kræver Umuligheder af dig, og indlad dig ikke paa at ville udgranske Vanskelighederne ved denne Sag! Næsestyverne skal du have, du skal stikkes saa hullet som et Sold, og Nappene maa du taale med Sukken. Giv Agt, I Tjenere, siger jeg, fuldfør min Befaling! Gør I det ikke, saa skal I, saa sandt jeg er en ærlig Mand, lære, hvem I har at gøre med!" Derpaa viste der sig vel omtrent et halvt Dusin Hovmesterinder, som, den ene efter den anden, i højtidelig Procession skred over Gaarden, fire med Brillen for Øjnene og alle med højre Haand strakt frem, saa at Haandleddet stak nogle Fingersbredder ud af Ærmet, for at Hænderne ifølge Dagens Mode skulde se længere ud. Neppe havde Sancho faaet Øje paa dem, førend han brølede som en Tyr og raabte: „Jeg kunde endda overtale mig til at lade Alverden give mig Næsestyvere, men tillade, at disse gamle Pebermøer af Hovmesterinder rører ved mig, nej, det skal aldrig ske! Man kan rive mig i Ansigtet med Kattekløer, saaledes som det skete med min Herre i dette Slot; man kan gennembore min Krop med skarpe Dolkestik, eller knibe mig i Armene med glødende Tænger, det skal jeg altsammen taalmodigt finde mig i for at være dette gode Herskab til Behag. Men Fanden skal tage mig, om jeg vil tillade, at disse Hovmesterinder rører mig!" Nu brød ogsaa Don Quixote Tavsheden og sagde til Sancho: „Hav Taalmodighed, min Søn, gør disse Herskaber en Glæde, og tak Himmelen tusinde Gange, fordi den har lagt en saadan vidunderlig Kraft i dit Legeme, at du ved dine Lidelser kan forløse de fortryllede og opvække de døde." Imidlertid var Hovmesterinderne kommet tæt hen til Sancho, der nu endelig var blevet mere føjelig og tillidsfuld og satte sig til Rette paa sin Stol, idet han rakte sit Ansigt og Skæg frem mod den første, der beseglede hans Næse med en ordentlig Næsestyver og derefter nejede dybt for ham. „Mindre Høflighed og mindre Sminke, Jomfru Kammerpige," sagde Sancho, „thi eders Hænder lugter ved Gud stærkt af Eddikepotmade." Kort sagt, alle Hovmesterinderne gav ham Næsestyvere, og en Mængde af Husets Tjenere nappede ham i Kødet; men at prikkes med Naale kunde han nu slet ikke holde ud. Ærgerlig og forbitret sprang han derfor op af Stolen, greb en brændende Fakkel, der var anbragt ved Siden af ham, gik med den løs paa Hovmesterinderne og alle sine Bødler og skreg: „Ud med eder,

I Helvedes Tjenere! Jeg er ikke af Metal, at jeg skulde være følelsesløs for saa uhyre Pinsler."

Nu var Altisidora sagtens træt af at have ligget saa længe paa Ryggen og vendte sig derfor om paa Siden. Da de omstaaende saå det, gav de sig alle som med én Røst til at raabe: „Altisidora lever! Altisidora er kommet til Live igen!" Rhadamanthus bød Sancho at lade sin Vrede fare, eftersom den Virkning, man ønskede at fremkalde, nu allerede var opnaaet. Men saa snart Don Quixote blev vár, at Altisidora bevægede sig, kastede han sig paa Knæ for Sancho og sagde til ham: „Nu er det paa Tide, du mit Hjertes udvalgte Søn og ikke mere min Vaabendrager, at du giver dig nogle af de Svøbeslag, som du har forpligtet dig til for at løse Dulcineas Fortryllelse. Nu, siger jeg, er den Tid kommet, da din Vidunderkraft staar paa sit Højdepunkt, saa at den med fuld Virkning kan fremkalde det store Gode, man haaber af dig." Hertil svarede Sancho: „Dette synes mig at være som Galde til Malurt, og ikke som Honning paa Vafler. Det vilde jo være kønt, om der nu ogsaa skulde følge Svøbeslag paa alle de Næsestyvere, al den Nappen og Prikken med Naale! Saa vil jeg foreslaa Dem noget bedre: De skal bare tage en stor Sten, binde mig den om Halsen og smide mig i en Brønd. Og det vilde jeg ikke engang være ked af, siden jeg dog stadig skal være Syndebuk for alle og enhver, blot for at læge andres Onder. Lad mig i Fred, ellers smider jeg ved Gud det hele og lader Fanden hente det, hvis han da gider ha' det!"

Imidlertid havde Altisidora allerede sat sig oprejst paa sit Leje, og i samme Øjeblik stemte Skalmesjerne i, og med deres Toner blandede Fløjterne sig og Raabene fra alle de Tilstedeværende: „Leve Altisidora, Altisidora leve!" Hertugen og Hertuginnen, Kongerne Minos og Rhadamanthus samt alle de Tilstedeværende, hvoriblandt Don Quixote og Sancho, gik hen for at hilse Altisidora og hjælpe hende ned af Paradesengen. Hun anstillede sig endnu meget mat og kraftesløs, nejede for Hertugparret og de to Konger, saå skævt til Don Quixote og sagde: „Gud forlade dig det, du ufølsomme Ridder, hvis Grusomhed har forvoldt, at jeg synes, jeg har maattet opholde mig mere end tusinde Aar i den anden Verden! Men dig, du barmhjertigste Vaabendrager, som Verden nogensinde har set, dig kan jeg takke for det Liv, jeg

nu besidder. Fra i Dag, Ven Sancho, kan du raade over seks af mine Særke, som jeg vil give dig, for at du deraf kan lave seks Skjorter til dig selv; og skulde de ikke alle være hele, saa er de i det mindste alle rene." Sancho kyssede hendes Hænder til Tak, med sin høje spidse Hat i Haanden og Knæene paa Jorden. Hertugen befalede, at man skulde tage den spidse Hat fra ham og give ham hans Hue igen, ligesom man atter skulde lade ham trække i hans egen Kjole og tage den flammebesatte Kappe af ham. Sancho bad Hertugen om at maatte beholde Kappen og den spidse Hat for at kunne tage dem med hjem som Bevis for og Erindring om denne uhorste Begivenhed. Hertuginen svarede, at man gerne vilde lade ham beholde dem, han vidste jo, at han havde en god Veninde i hende. Derpaa befalede Hertugen, at man skulde rydde Gaarden, og at alle ufortøvet skulde begive sig til deres Værelser; men Don Quixote og Sancho skulde ledsages til de Gemakker, som man vidste var bestemte for dem.

LXX. KAPITEL

Som følger paa det niogtresindstyvende og handler om Ting, der er absolut nødvendige for Forstaaelsen af denne Historie.

Sancho sov den Nat paa en Feltseng i samme Værelse som Don Quixote, hvilket han gerne vilde have undgaaet; thi han vidste nok, at hans Herre ikke vilde lade ham sove for lutter Spørgsmaal og Svar, og han var ikke netop i Humør til at tale meget, fordi Smerten efter de Pinsler, han havde lidt, stadig holdt sig og ikke vilde indrømme hans Tunge den sædvanlige Frihed. Han vilde have foretrukket at sove alene i en Straahytte frem for at dele dette prægtige Gemak med en anden. Hans Frygt viste sig saa vel begrundet og hans Formodning saa rigtig, at hans Herre neppe var kommet i Seng, førend han sagde: „Hvad mener du om denne Aftens Tildragelser, Sancho? En stærk og vældig Kraft ligger der sandelig i forsmaaet Elskov, siden du med egne Øjne har set Altisidora død, og ikke død for Pile, eller ved Sværd eller ved noget andet af Krigens Værktøj, ikke ved dødelig Gift,

men kun som Følge af den Haardhed og Foragt, hvormed jeg stedse har behandlet hende.“ „Gid hun dog i Herrens Navn var død, naar og paa hvad Maade hun lystede,“ genmælede Sancho, „og havde ladet mig i Fred; thi jeg har aldrig i mine livfødte Dage gjort hende forelsket eller forsmaaet hende. Jeg begriber ikke og kan slet ikke tænke mig Muligheden af, at Altisidoras Liv og Helbred — saadan en Frøken, der er fuld af Luner, men ikke har en Bitte Forstand — kan have noget at gøre med Sancho Panzas Pinsler, og det har jeg allerede sagt tidligere. Nu indser og forstaar jeg klart og tydeligt, at der gives Troldmænd og Fortryllelser her i Verden — og dem skal Gud bevare mig for, eftersom jeg ikke selv kan bevare mig for dem. Men hvorom alting er, vil jeg bede Deres Velbyrdighed om at lade mig sove og ikke gøre mig flere Spørgsmaal, saafremt De ikke vil have, jeg skal springe ud af Vinduet.“ „Sov, Ven Sancho,“ svarede Don Quixote, „om ellers Naalestikkene og de blaa Mærker efter Nap og Næsestyvere vil tillade dig det.“ „Jeg har ikke følt nogen Smerte saa stærkt som Skammen over de Næsestyvere,“ svarede Sancho, „og det udelukkende, fordi det var Hovmesterinder, der gav mig dem. Gud fordømme dem! Og nu beder jeg endnu Gang Deres Velbyrdighed om at lade mig sove; thi Søvn er en Lindring for alle deres Elendighed, hvis Lidelser holder sig vaagne.“ „Lad det da være saaledes,“ sagde Don Quixote, „og Gud være hos dig.“ Derpaa sov de begge; og i Mellemtiden vil Sidi Hamet, Forfatteren af denne store Historie, nedskrive og berette, hvad der havde bevæget Hertugen og hans Gemalinde til at rejse hele dette Forehavendes kunstige Bygning. Han siger nemlig, at Baccalaureus'en Sansón Carrasco — fordi han ikke havde glemt, at Spejlridderen var blevet besejret og styrtet til Jorden af Don Quixote, et Uheld, der tillige omstyrtede og tilintetgjorde alle hans Planer — endnu en Gang vilde forsøge sin Lykke og nu haabede paa et bedre Udfald end sidst. Hos den Page, som bragte Brevet og Gaven til Sanchos Kone, Teresa Panza, erkyndigede han sig derfor om, hvor Don Quixote opholdt sig. Derpaa anskaffede han sig en ny Rustning og nye Vaaben samt en anden Hest, malede en hvid Maane paa sit Skjold og medførte alt dette paa et Mulsæl, som denne Gang blev ført ved Tøjlen af en Bonde, og ikke af Tomé Cecial, hans tidligere Vaabendrager, for at han hverken

skulde blive genkendt af Sancho eller Don Quixote. Saaledes kom han til Hertugens Slot, og denne meddelte ham, hvilken Vej Don Quixote var draget i den Hensigt at deltage i Turneringen i Zaragoza. Endvidere fortalte Hertugen ham, hvilket Puds man havde spillet ham ved at opfinde Historien om Dulcineas Forløsning, der skulde ske paa Bekostning af Sanchos Bagdel. Endelig fortalte han ham ligeledes, hvorledes Sancho Panza havde taget sin Herre ved Næsen, da han indbildte ham, at Dulcinea var blevet fortryllet og forvandlet til en Bondepige, og hvorledes hans Gemalinde, Hertuginde, dernæst havde bibragt Sancho den Tro, at det tværtimod var ham selv, der havde taget fejl, og at Dulcinea virkelig var fortryllet. Baccalaureus'en lo og morede sig ikke lidet over alt dette, da han levende kunde forestille sig Sanchos Spidsfindighed og Enfold og samtidig Don Quixotes overmaade store Daarskab. Hertugen bad ham, om han ikke, hvad enten han fandt og besejrede ham eller ikke, vilde vende denne Vej tilbage for at fortælle ham, hvorledes det var gaaet. Baccalaureus'en lovede det; han drog bort for at opsøge Ridderen, fandt ham ikke i Zaragoza, red videre og foretog sig det, som allerede er berettet. Paa Tilbagevejen tog han ind paa Hertugens Slot og fortalte ham alt, hvad der var sket, samt Betingelserne for Kampen; han sagde, at Don Quixote allerede var i Færd med at vende hjem for som ærlig vandrende Ridder at holde sit Ord og i et Aar trække sig tilbage til sin Landsby. I Mellemtiden, sagde Baccalaureus'en, kunde Ridderen muligvis helbredes for sin Forrykthed, thi kun i denne Hensigt havde han selv udklædt sig paa alle disse forskellige Maader, da det var en sand Ynk, at en Herremand med saa klar Forstand skulde være saa forrykt som Don Quixote. Derpaa tog han Afsked med Hertugen, vendte tilbage til sin Landsby og ventede dør paa Don Quixote, som kom bagefter ham. Heraf tog nu Hertugen Anledning til at spille ham dette Puds (saa megen Fornøjelse fandt han i Sanchos og Don Quixotes hele Opførsel og Adfærd). Han lod nemlig alle Vejene, saavel nær ved som fjernt fra Slottet, besætte med en Mængde af sine Tjenere til Fods og til Hest og fordelte dem overalt, hvor han antog, at Don Quixote kunde komme forbi, for at de, hvis de fandt ham, skulde bringe ham til Slottet med det onde eller med det gode. De fandt ham; de gav Hertugen Underretning derom, og denne,

der allerede havde forberedt alt, hvad han agtede at gøre, lod straks efter, at han havde modtaget Efterretningen om hans Ankomst, Faklerne og Lamperne tænde rundt om i Slotsgaarden, Altisidora lægge op paa Paradesengen og hele det allerede omtalte Skuespil foranstalte, alt saa vel ordnet og livagtigt, at der kun var yderst ringe Forskel paa Spøg og Sandhed. Endvidere siger Sidi Hamet, at de, der havde planlagt dette Skælmsstykke, efter hans Mening var lige saa store Narre som dem, det var gaaet ud over, og at Hertugen og Hertuginen selv ikke havde været to Fingersbredder fra Forrykthedens Grænse, siden de havde gjort sig saa stor Umage for at have et Par forrykte til Bedste. Af disse to laa nu den ene i dyb Søvn, medens den anden vaagede og lod sine Tanker strejfe frit omkring, indtil Morgenens kom over dem og med den Lysten til at staa op; thi hverken som overvunden eller Overvinder fandt Don Quixote nogensinde Behag i de lade Fjer.

Da nærmede Altisidora sig, som efter Don Quixotes Mening var opstaaet fra de døde, for at føre sit Herskabs Skælmsstykker videre. Med den samme Krans om Hovedet, som hun havde haft paa, da hun laa paa Paradesengen, iført et Gevandt af hvidt Taft oversaaet med gyldne Blomster, med det løse Haar bølgende ned ad Ryggen og støttende sig til en Stav af det fineste sorte Iben-træ, traadte hun ind i Don Quixotes Gemak, og denne blev saa bestyrtet og forvirret over hendes Nærvær, at han næsten puttede sig helt ned under Sengens Lagener og Tæpper, og hans Tunge forblev stum, uden at han var i Stand til at fremføre saa meget som et Par høflige Ord for at hilse paa Frøkenen. Altisidora satte sig paa en Stol ved hans Hovedgærde, udstødte et dybt Suk og sagde med kælen og svag Stemme: „Naar fornemme Damer og blufærdige Møer træder Ærens Love under Fødder, tillader Tungen offentligt at tilkendegive de Hemmeligheder, som deres Hjerter skjuler, og saaledes overskrider Grænserne for det passende, saa befinder de sig i en slem Forlegenhed. Jeg, Hr. Don Quixote af Mancha, er en af disse Ungmøer, betvungen, overvunden og elskovsfuld, men med alt det taalmodig og ærbar i saa høj Grad, at mit Hjerter brast ved min Tavshed, og jeg mistede Livet. For to Dage siden maatte jeg, som Følge af den Haardhed, hvormed du har behandlet mig, o, Ridder med et Hjerter af Sten, trods alle mine Klager haardere end Marmor!

lide Døden, eller blev i det mindste af dem, som saå mig, anset for død; og saafremt Amor ikke havde haft Medynk med mig og lagt Midlet til min Frelse i denne gode Vaabendragers Pinsler, saa maatte jeg være blevet i den anden Verden.“ „Amor havde gerne kunnet lægge Midlet i mit Æsels Pinsler,“ sagde Sancho, „det vilde jeg have været ham taknemmelig for. Men sig mig, Frøken, saa sandt Himmelen beskære Dem en mere blødhjertet Elsker end min Herre, hvad har De egentlig set i den anden Verden? Hvordan ser der ud i Helvede? For dør maa De jo sikkert være kommet, siden De døde i Fortvivlelse.“ „Sandt at sige,“ svarede Altisidora, „maa jeg vel ikke have været helt død, thi i Helvede kom jeg ikke. Var jeg først kommet dør, saa var jeg sikkert ikke sluppet derfra igen, selv om jeg havde villet. Sandheden er den, at jeg ikke kom længere end til Porten, hvor der stod omtrent et Dusin Djævla og slog Bold. De var alle iførte Benklæder og Vams, om Halsen havde de flade Kraver med flamske Kniplinger og Opslag af samme Slags Kniplinger, som de gik med i Stedet for Manchetter, saa at omtrent fire Fingersbredder af Armen var fri, for at Hænderne kunde synes længere, og i Hænderne havde de gloende Boldtræer, de saakaldte Raketter. Det, der forekom mig mest besynderligt, var, at de til Bolde brugte Bøger, som syntes at være fulde af Vind og grove Uldtotter, noget helt nyt og forunderligt. Men selv dette undrede mig ikke saa meget, som at jeg saå, de alle knurrede og gnavede under Spillet, stredes og forbandede hinanden, medens Spillere dog ellers plejer at se fornøjede ud, naar de vinder, og kun er bedrøvede, naar de taber.“ „Det er ikke saa underligt,“ svarede Sancho, „for Djævlene kan aldrig være fornøjede, hvad enten de spiller eller ikke spiller, vinder eller ikke vinder.“ „Saaledes maa det vel være,“ sagde Altisidora; „men der er en Ting, som forundrer mig endnu mere, jeg mener: som dengang forundrede mig endnu mere, nemlig at ingen af Boldene holdt til mere end ét Slag, saa at den ikke kunde bruges mere end den samme Gang, og derfor var der stadig Brug for en saadan Mængde nye og gamle Bøger, at det var en Gru. En af disse Bøger, der var ganske frisk, splinterny og smukt indbunden, gav de et ordentligt Puf, saa at Indmaden blev slaaet ud af den og Bladene strøede rundt til alle Sider. En af Djævlene sagde til en

DON QUIXOTE tager paa Dødslejet Afsked med sine Venner og sin Vaabendrager.

ande
cha,
Forfa
han
den
den
spur
jeg s
daar
og s
nævn
at b
maa
ikke
rede
træd
som
Jord
Hvis
hunc
fra I
sine
har
De I
opna
tilhø
eller
Skø
i m
erkl
Dem
tage
hun
Gud
Mal
en E
nog
kræ
D

anden: Det er anden Del af Historien om Don Quixote af Mancha, ikke den, der er skrevet af Sidi Hamet, den oprindelige Forfatter, men den, der er af en Aragoner, som selv angiver, at han stammer fra Tordesillas. — Skil mig af med den, sagde den anden Djævel, slæng den ned i Helvedes Afgrund, saa at den aldrig mere kommer mig for Øje! — Er Bogen da saa slet? spurgte den anden. — Ja, saa slet, svarede den første, at hvis jeg selv med Villie anstrengte mig for at lave en, der var endnu daarligere, vilde jeg ikke være i Stand til det. De fortsatte Spillet og slog Bold med andre Bøger, men da jeg hørte Don Quixote nævne, som er mig saa kær og dyrebar, anstrengte jeg mig for at bevare dette Drømmesyn i min Erindring.“ „Et Drømmesyn maa det sikkert have været,“ sagde Don Quixote, „thi der gives ikke nogen anden Jeg i Verden. Denne nye Historie gaar allerede fra Haand til Haand, men bliver ikke i nogens; thi alle træder den under Fod. Det kan ikke ærgre mig at høre, at jeg som et Spørgelse drager om i Afgrundens Mørke eller i denne Jords Lys, thi jeg er ikke den, om hvem hin Historie handler. Hvis den var god, paalidelig og sanddru, vilde den leve i mange hundrede Aar; men er den slet, vil den ikke faa nogen lang Vej fra Fødselen til Graven.“ Nu vilde Altisidora til at fortsætte med sine Klager over Don Quixote, men han sagde til hende: „Jeg har ofte sagt Dem, Frøken, hvor meget det græmmede mig, at De havde fæstet Deres Tanker ved mig, da de af mine kun kan opnaa Taknemmelighed, men ikke Lægedom. Jeg er født til at tilhøre Fru Dulcinea af Toboso, og Skæbnegudinderne, om de ellers er til, har bestemt mig for hende. At tro, at nogen anden Skønhed nogensinde vil kunne faa den Plads, som hun indtager i min Sjæl, er at tro det umulige. Hermed mener jeg at have erklæret mig tydeligt nok til at kunne formaa Dem til at trække Dem tilbage indenfor Ærbarhedens Grænser, da ingen kan paa-tage sig at gøre det umulige.“ Da Altisidora hørte dette, syntes hun at blive overmaade vred og harmfuld og sagde: „Saa sandt Gud lever, Hr. Stokfisk, som i Stedet for Hjerte synes at have en Malmmorter, De haarde Daddelkerne, mere stiv og treven end en Bonde, naar man beder ham om noget, og han selv har sat sig noget andet for, lad mig engang faa Fingre i Dem, saa skal jeg kradse Øjnene ud af Hovedet paa Dem!! Din aldrig uovervundne

Usselryg, din Prygelknabe, tror du maaske, jeg er død for din Skyld! Alt, hvad I to saå i Nat, var kun Komediespil. Jeg er ikke en Kvinde, der tager mig sligt saa nær, at jeg for saadan et Par Kamelers Skyld skulde lade saa meget som det sorte af mine Negle gøre ondt, endsige, at jeg skulde tage min Død derover.“ „Det tror jeg gerne,“ sagde Sancho, „for dette hersens med, at forelskede dør, er jo kun til at le ad; det kan gerne være, de siger det, men man maa da være Judas for at tro, at de gør det.“

Medens de var optagne af denne Samtale, traadte den Musiker ind, der som Sanger og Digter havde sunget de to anførte Stanzer. Han bukkede dybt for Don Quixote og sagde: „Hr. Ridder, tør jeg bede Deres Velbyrdighed om at regne og antage mig iblandt Deres ivrigste Tjenere; thi allerede mangel god Dag har jeg følt den største Ærbødighed for Dem, saavel paa Grund af Deres Ry som af Deres Bedrifter.“ Don Quixote svarede: „Vil Deres Velbyrdighed ikke behage at sige mig, hvem De er, for at jeg kan vise Dem en Høflighed, der svarer til Deres Fortjenester.“ Den unge Mand svarede, at han var Musikeren og Panegyrikeren fra i Aftes. „De har tilforladelig en fortræffelig Stemme,“ sagde Don Quixote; „men det, De sang, synes mig ikke ganske at passe til Anledningen. Thi hvad har Garcilasos Stanzer med denne Frøkens Død at gøre?“ „Det maa Deres Velbyrdighed ikke undre Dem over,“ svarede Musikeren; „thi blandt vor Tids poetiske Grønskollinger er det Skik, at enhver skriver, hvad han har Lyst til, og stjæler, fra hvem han har Lyst, hvad enten det passer til hans Emne eller ikke. Og de synger eller skriver ikke én af deres Dumheder, uden at forsvare dens Berettigelse med den saakaldte „poetiske Frihed“.“

Don Quixote vilde svare, men blev hindret deri ved, at Hertugen og Hertuginen kom ind for at besøge ham. Imellem dem udspandt der sig nu en lang og behagelig Samtale, under hvilken Sancho fremkom med saa mange Vittigheder og Stiklerier, at Hertugen og hans Gemalinde paa ny maatte undre sig, saavel over hans Enfold som over hans Skarpsindighed. Don Quixote bad om, at man vilde tillade ham at afrejse samme Dag, fordi det sømmede sig bedre for overvundne Riddere som ham at bo i en smudsig Stald end i kongelige Paladser. Denne Tilladelse gav de ham straks og med stor Venlighed, og Hertuginen spurgte,

om Altisidora nu nød hans Gunst. Han svarede: „Højtærede Herskerinde, Deres Herlighed maa vide, at hele denne Frøkens Onde skyldes Lediggang, og Middelst derimod er anstændig og varig Beskæftigelse. Her paa dette Sted, hvor vi befinder os, har hun sagt mig, at man gaar med Kniplinger i Helvede, og da hun sikkert kan forfærdige saadanne, burde hun aldrig slippe dette Arbejde af Hænde. Thi saa længe hun er beskæftiget med at sætte Kniplepindene i Bevægelse, vil hendes Fantasi ikke kunne sætte Billedet eller Billederne af det, hun har kært, i Bevægelse. Det er den rene Sandhed, det er min Anskuelse, det er mit Raad.“ „Ogsaa mit,“ tilføjede Sancho; „thi jeg har aldrig i mine livfødte Dage set en Kniplerske dø af Kærlighed. Naar unge Piger stadig har noget at bestille, maa de have Tankerne ved Arbejdet og faar ikke Tid til at spekulere paa deres Forelskelser. Det siger jeg af egen Erfaring, for saa længe jeg er i Færd med at grave og skovle, tænker jeg ikke paa mit Hjemms Pryd, jeg mener paa Teresa Panza, skønt jeg dog har hende saa kær som min Øjsten.“ „Særdeles fornuftigt talt, Sancho,“ sagde Hertugin- den, „og jeg skal sørge for, at min Altisidora for Fremtiden bliver beskæftiget med Linnedsyning, som hun er udmærket dygtig til.“ „Det er unødvendigt at gribe til dette Lægemedel, Frue,“ sagde Altisidora, „thi Tanken paa den Grusomhed, som denne sløve Stratenrøver har udvist imod mig, vil være mere end nok til at udslette ham af min Erindring, uden noget andet Kunstgreb; og med Deres Højheds Tilladelse vil jeg nu begive mig herfra for aldrig mere at kaste mine Øjne, jeg vil ikke sige paa hans bedrøvelige Skikkelse, men paa hans hæslige, afskyelige Benrad.“ „Dette,“ sagde Hertugen, „forekommer mig at være, som der staar i Ordsproget, at den, der skælder værst ud, helst tilgav med det samme.“ Altisidora anstillede sig, som om hun aftørrede sine Taarer med et Lommetørklæde, nejede for sit Herskab og forlod Værelset. „Jeg siger dig, stakkels Pige,“ mælede Sancho, „jeg siger dig, at det vil gaa dig ilde; thi du har haft at gøre med en Sjæl saa tør som Marehalm, et Hjerte af Egetræ. Sandelig, hvis det var mig, du havde haft at gøre med, saa skulde du have hørt en anden Fugl fløjte.“ Samtalen tog Ende. Don Quixote klædte sig paa, spiste sammen med Hertugarparret og drog bort endnu samme Eftermiddag.

LXXI. KAPITEL

Om det, der foregik mellem DON QUIXOTE og hans Vaabendrager SANCHEZ paa Vejen til deres Landsby.

Den overvundne og meget kummerfulde Don Quixote fortsatte sin Vej, paa den ene Side meget tankefuld, men paa den anden Side meget fornøjet. Hans Bedrøvelse skyldtes hans Nederlag, hans Oprømtheds Tanken paa Sanchos undergørende Kraft, som havde vist sig ved Altisidoras Opvækkelse fra de døde, skønt det faldt ham lidt svært at tro, at den forelskede Frøken virkelig havde været død. Sancho var derimod alt andet end fornøjet. Han var meget ked af, at Altisidora ikke havde holdt sit Løfte og glemt at forære ham de seks Særke. Dette løb ham bestandigt rundt i Hovedet, og han sagde til sin Herre: „Sandelig, Herre, om jeg ikke er den ulykkeligste Læge, der kan findes i hele Verden. Der gives Læger her paa Jorden, som kræver Betaling for deres Arbejde, naar de dræber den syge, de skal helbrede, og dog bestaar hele deres Møje i at underskrive en lille Seddel med nogle Medikamenter, som de ikke engang selv tillaver, for det gør Apotekeren, og vupti, har de snuppet Profitten! Men jeg, som maa kurere andre ved at ofre mit Blod og tage imod Næsestyvere, blaa Pletter, Naalestik og Svøbeslag, jeg faar ikke en Døjt. Nu vil jeg ogsaa gøre en dyr Ed paa, at faar jeg flere syge under Hænder, saa skal de komme til at smøre mig dygtigt, før jeg kurerer dem; thi

Præsten vist af Hunger døde,
om ikke Messen gav ham Føde.

Og jeg vil ikke tro, at Himmelen har givet mig den undergørende Kraft, jeg besidder, for at jeg skal lade andre nyde godt af den uden selv at faa det ringeste for det.“ „Du har Ret, Ven Sancho,“ svarede Don Quixote, „og det er meget ilde gjort af Altisidora, at hun ikke har givet dig de Særke, hun havde lovet dig. Og skønt din Kraft er *gratis data*, thi den har ikke kostet dig noget Studium, saa koster den dog dit Legeme Pinsler, som be-

tyder mere end Studeringer. Jeg for min Part kan sige, at hvis du havde krævet Betaling for de Svøbeslag, du skal give dig selv for at befri Dulcinea, saa vilde jeg forlængst have lønnet dig rigeligt. Men jeg véd ikke, om man maa betale for en saadan Kur, og jeg ønsker ikke, at Belønningen skal berøve Lægemidlet dets Virkning. Alligevel synes jeg ikke, at der kan være meget tabt ved at gøre et Forsøg. Lad mig høre, hvad du kunde tænke dig at forlange, Sancho, pisk dig straks, og du skal blive betalt konstant; thi du kan jo blot trække det fra de Penge, som du opbevarer for mig." Ved dette Tilbud spilede Sancho Øjne og Øren en hel Alen op og var straks i sit Hjerte beredt til at piske sig godvillig, hvorfor han sagde til sin Herre: „Nuvel, Herre, jeg vil overvinde mig til at føje Dem i Deres Ønsker, naar jeg kan se min Fordel derved. Kærligheden til Kone og Børn tvinger mig til at synes egennyttig. Sig mig altsaa, Deres Velbyrdighed, hvor meget De vil give mig for hvert Slag, jeg giver mig selv?" „Dersom jeg skulde betale dig i Forhold til Vigtigheden og Ejendommeligheden af dette særegne Lægemiddel, Sancho," sagde Don Quixote, „vilde Venedigs Skatkamre og Potosís Guldgruber ikke være nogen tilstrækkelig Belønning. Regn derfor selv ud, hvor mange af mine Penge du har paa dig, og bestem en Pris for hvert Slag." „Alt i alt beløber de sig til tre Tusinde tre Hundrede og saa og saa mange," svarede Sancho, „hvoraf jeg har givet mig selv fem; de øvrige er tilbage. Disse fem vil vi regne til de saa og saa mange, og straks gaa over til de tre Tusinde tre Hundrede. Naar vi anslaaer hvert af dem til en kvart Real (thi for mindre gør jeg det ikke, om saa hele Verden vilde befale mig det), saa udgør det tre Tusinde tre Hundrede Kvartrealer. De tre Tusinde giver femten Hundrede Halvrealer, hvilket atter giver syv Hundrede og halvtredsindstyve Realer, og de tre Hundrede giver fem og halvfjerds Realer, og lægger vi dem til de syv Hundrede og halvtredsindstyve, bliver det ialt otte Hundrede og femogtyve Realer. Dem vil jeg trække fra de Penge, jeg har i Forvaring for Deres Velbyrdighed, og saa kommer jeg hjem som en rig og fornøjet Mand, omend dygtig gennempryglet, thi man fanger ikke Foreller uden. . . . mere siger jeg ikke." „Oh, velsignede Sancho, elskværdige Sancho!" sva-

rede Don Quixote, „i hvor høj Grad vil ikke Dulcinea og jeg være forpligtede til at yde dig enhver Gentjeneste, saa længe Himmelen vil lade os leve! Naar hun atter er, som hun har været — og det er umuligt, at hun ikke skulde blive det — vil hendes Ulykke forekomme mig at have været en Lykke og mit Nederlag en frydefuld Triumf. Men tænk over, naar du vil begynde din Piskning, Sancho; thi for at skynde paa dig vil jeg give dig hundrede Realer til.“ „Naar?“ genmælede Sancho, „ganske sikkert endnu i Nat. Deres Velbyrdighed skal blot sørge for, at vi tilbringer Natten under aaben Himmel, saa skal jeg nok slaa Strimer paa min Krop.“

Endelig kom Aftenen, som Don Quixote havde ventet med ængstelig Utaalmodighed, eftersom det forekom ham, at alle Hjulene paa Apollos Vogn maatte være gaaet itu, og at Dagen varede meget længere end sædvanligt, ganske som det gaar forelskede, hvis Længsel aldrig kan føre rigtig Regning. Nu begav de sig ind i en køn lille Lund, som laa et Stykke fra Vejen, aflastede Rosinantes Bomsadel og Rucios Paksadel, lejrede sig i det grønne Græs og holdt Maaltid af Sanchos Madpose. Af Rucios Grime og Fodstrik havde Sancho lavet sig en stærk og smidig Svøbe og trak sig nu omtrent tyve Skridt bort fra sin Herre ind imellem nogle Bøge, som voksede dør. Don Quixote, der saá ham saa fuld af Beslutsomhed og Mod, sagde: „Tag dig i Vare, min Ven, at du ikke prygl dig selv i Stykker, og giv dig Tid, saa at hvert Slag maa vente paa det næste; løb ikke saa kraftigt frem i Begyndelsen, at du bliver stakaandet paa Halvvejen; jeg mener, prygl ikke saa mægtigt løs paa dig selv, at du sætter Livet til, før du naar det fulde Antal. Og for at du ikke skal tabe Spillet ved at have et Kort for meget eller for lidt, vil jeg blive staaende et Stykke borte og tælle de Slag, du giver dig selv, paa min Rosenkrans. Himmelen staa dig bi, saaledes som dit gode Forsæt fortjener det.“ „En god Betaler er ikke ked af at give Pant,“ svarede Sancho; „jeg vil prygle mig, saa Slagene svier uden at dræbe mig; thi deri maa vel dette Jærtegens egentlige Væsen bestaa.“ Nu blottede han sig hurtigt fra Bæltetstedet til Nakken, svang sin Strik og begyndte at piske sig, og Don Quixote begyndte at tælle Slagene. Da Sancho havde givet sig selv en seks-otte Stykker, syntes han, at denne Spøg blev

for alvorlig, og at Prisen var alt for elendig. Han holdt derfor lidt op og sagde til sin Herre, at han maatte gøre Indsigelse, fordi han var blevet forfordelt, thi hvert af disse Slag fortjente at blive betalt med en halv Real, og ikke med en kvart Real. „Bliv kun ved, Ven Sancho, og lad ikke Modet synke,“ sagde Don Quixote til ham, „jeg fordobler Lønnen.“ „Naar saa er,“ sagde Sancho, „saa lad gaa i Herrens Navn! Nu skal det regne med Slag.“ Dog, Skalken slog ikke mere løs paa sine Rygstykker, men paa Træerne, og udstødte fra Tid til anden saa mægtige Suk, at det ganske lød, som om han ved hvert af dem skulde rive Sjælen ud af Livet paa sig. Don Quixote var inderlig rørt, og af Frygt for, at han skulde berøve sig selv Livet, og han selv saaledes ved Sanchos Uforsigtighed blive hindret i at naa sine Ønskers Maal, raabte han til ham: „Saa kært dit Liv er dig, min Ven, saa lad det nu bero herved for denne Gang; thi denne Medicin synes mig at være meget bitter. Det bedste vil være at tage det lidt efter lidt; Rom blev ikke bygget paa én Dag. Du har allerede givet dig selv mere end tusinde Slag, hvis jeg ikke har forregnet mig, og det kan være nok for denne Gang. Æselet, for at bruge en grov, folkelig Lignelse, bærer Læsset, men ikke overlæsset.“ „Nej, nej, Herre,“ svarede Sancho, „om mig skal man ikke kunne sige:

Har først han faaet sine Penge,
saa slider han mintro ej længe.

Gaa lidt til Side igen, Deres Velbyrdighed, og lad mig i det mindste give mig tusinde til. Thi hvis vi i denne Fægtning tager to Omgange til, saa har vi vundet hele Partiet, og har endda et Overskud.“ „Da du er saa godt i Gang,“ sagde Don Quixote, „saa staa Himmelen dig bi! Prygl blot løs, jeg trækker mig lidt tilbage.“ Sancho gik til sit Arbejde igen med et saadant Eftertryk, at han i Løbet af et Øjeblik havde slaaet Barken af en stor Del Træer, saa lidet lagde han Fingrene imellem! Engang, da han just gav en Bøg et græsseligt Slag, løftede han sin Røst og raabte:

„Her skal Samson Døden lide
og alle Filistre paa samme Tide!“

Ved dette ynkelige Raab og Lyden af det forfærdelige Slag løb Don Quixote straks til, greb den sammenflettede Grime, Sancho brugte som Svøbe, og sagde: „Det forbyde Skæbnen, Ven Sancho, at du for at opfylde mit Ønske skulde sætte Livet til, som du har saa god Brug for, naar du skal ernære din Kone og dine Børn. Dulcinea maa vente til en bedre Lejlighed! Jeg vil holde mig indenfor Grænserne af et allerede udvidet Haab og vente, indtil du har samlet Kræfter igen, for at dette Anliggende kan blive gennemført til alles Tilfredshed.“ „Kære Herre,“ svarede Sancho, „naar Deres Velbyrdighed vil have det, saa for min Skyld gerne. Men kast Deres Kappe over mine Skuldre, for jeg er kommet til at svede og vil ikke gerne forkøle mig, hvilket Folk, der er uvante med at piske sig, altid staar Fare for.“ Don Quixote gjorde det og nøjedes selv med sin Trøje; han svøbte Sancho ind, og denne sov, lige til Solen vækkede ham. Derpaa fortsatte de deres Rejse og afsluttede den denne Dag i en Landsby, der laa tre Mil fra deres sidste Raststed. De steg af ved et Værts-
hus, thi Don Quixote ansaa det virkelig for et saadant og ikke for et Slot med dybe Grave, Taarne, Faldgitter og Vindebro. I det hele taget var hans Skøn om alle Ting blevet meget sundere, siden han var blevet overvundet, saaledes som vi straks skal høre.

Man anviste dem et Værelse i Stuen, der i Stedet for med pressede Lædertapeter var betrukket med gammelt malet Uldtøj, saaledes som det er Skik i Landsbyerne. Paa et af disse Tapeter var der med meget uøvnet Haand malet en Fremstilling af Helenas Rov, hvor man saá den dristige Gæst bortføre hende fra Menelaus. Paa et andet kunde man nyde Historien om Dido og Æneas: Hun stod paa et højt Taarn og vinkede med et halvt Lagen til den flygtende Gæst, der ilede bort over Havet paa en Fregat eller Brigantine. Tilskueren kunde af disse to Billeder se, at Helena slet ikke var uvillig til at følge med, thi hun smaa lumsk og smilede skælmisk til Røveren, men ned ad den dejlige Didos Kinder trillede Taarer saa store som Nødder. Ved dette Syn sagde Don Quixote: „Begge disse Damer var meget lykkelige, fordi de ikke blev fødte i vore Tider; og jeg er mere ulykkelig end nogen anden Ridder, fordi jeg ikke blev født paa deres Tid. Thi havde jeg redet løs paa disse Herrer, saa vilde Troja

ikke være blevet brændt og Karthago ikke ødelagt; blot derved, at jeg havde dræbt Paris, vilde alle disse store Ulykker være blevet forebyggede.“ „Jeg vil vædde paa,“ sagde Sancho, „at der ikke gaar lang Tid, før der ikke findes nogen Vinstue, Kro, Værtshus eller Barberstue, hvor man ikke kan se vor Historie afmalet. Men jeg kunde dog nok ønske, at den blev malet af en bedre Maler end ham, der har afbildet disse Personer.“ „Du har Ret, Sancho,“ sagde Don Quixote, „thi denne Maler er af samme Slags som Orbaneja, en Maler, der levede i Ubeda; naar man spurgte ham, hvad han malede, svarede han altid: *Hvad det nu kan blive til*. Da han engang malede en Hane, skrev han nederunder: *Dette er en Hane*, for at man ikke skulde tro, det var en Ræv. Og af samme Art, Sancho, forekommer det mig, at den Maler eller Forfatter (thi det kommer ud paa ét) maa være, som har bragt Historien om den nye Don Quixote for Dagen. Han har ogsaa malet eller skrevet, hvad det nu kunde blive til. Men lad nu dette hvile og sig mig i Stedet, om du i Nat agter at piske dig selv igen, og om du ønsker, at det skal ske under Tag eller aaben Himmel.“ „Herre,“ svarede Sancho, „det, jeg agter at give mig selv, kan jeg mintro lige saa gerne tælle op under Tag som paa aaben Mark. Men alligevel saå jeg helst, det skete inde imellem nogle Træer, for det er, ligesom de holder mig med Selskab og hjælper mig saa storartet med at udholde mine Trængsler.“ „Jamen, saaledes skal det nu ikke være, Ven Sancho,“ svarede Don Quixote, „tværtimod vil vi, for at du kan sanke nye Kræfter, helt opsætte det, til vi kommer hjem til vor Landsby, hvor vi allersest maa være i Overmorgen.“ Sancho svarede, at Ridderen paa dette Punkt kunde gøre, ganske som han lystede, men han vilde helst have Sagen afgjort saa hurtigt som muligt, medens Blodet endnu var varmt og Møllestenene endnu skærpede; thi i Forhaling laa der Fare; og

Til Gud du sætte bør din Lid
og bruge Køllen ret med Flid.

Eet du har var bedre end to du faar, og en Spurv i Haanden at foretrække for en Due paa Taget. „Nu for Guds Skyld ikke

flere Ordsprog, Sancho!" sagde Don Quixote; „det synes, som om du vender tilbage til *sicut erat*. Tal ligefrem og uden alle Omsvøb, som jeg saa tit og ofte har sagt dig, og du skal se, at ét Ord er saa godt og vægtigt som hundrede.“ „Jeg véd ikke, hvad det er for et Uheld, jeg altid har," sagde Sancho, „at jeg ikke kan sige en fornuftig Sætning uden et Ordsprog, og ikke et Ordsprog, uden at det forekommer mig at være en fornuftig Sætning. Men jeg skal søge at bedre mig, hvis jeg kan.“ Og dermed var Samtalen ude for den Gang.

LXXII. KAPITEL

Hvorledes DON QUIXOTE og SANCHE kom til deres Landsby.

Hele denne Dag tilbragte Don Quixote og Sancho Panza i denne Landsby og dette Værtshus og ventede paa Aftenens Komme, den ene for i det fri at fuldende sin Svøbepiskning, den anden for at se Piskningen tilendebragt og dermed naa sine Ønskers Maal. Imidlertid kom der til Kroen en Rejsende til Hest med tre eller fire Tjenere, og en af disse sagde til Rytteren, der syntes at være hans Herre: „Her kan Deres Velbyrdighed, Hr. Álvaro Tarfe, i Dag holde Middagshvil. Værtshuset synes at være baade renligt og køligt.“ Da Don Quixote hørte dette, sagde han til Sancho: „Véd du vel, Sancho, at da jeg bladede i den Bog, som indeholdt anden Del af min Historie, syntes jeg, jeg i Forbigaaende stødte paa det Navn Álvaro Tarfe.“ „Det kan gerne være," svarede Sancho; „men lad ham nu stige af først, saa kan vi siden spørge ham derom.“ Ridderen steg af, og Værten anviste ham et Værelse i Stuen lige over for Don Quixotes. Det var ligeledes betrukket med malet Uldtøj. Den nys ankomne Adelsmand klædte sig om og iførte sig en sommerlig Dragt, og da han havde begivet sig ned i Forhallen, der var rummelig og kølig, og saå Don Quixote vandre frem og tilbage dernede, spurgte han ham: „Hvor rejser Deres Velbyrdighed hen, min ædle

Junker?" Don Quixote svarede: „Til en Landsby ikke langt herfra, hvor jeg er barnefødt. Og hvor agter Deres Velbyrdighed sig hen?" „Jeg, Herre," svarede Adelsmanden, „drager til Granada, min Fædrenestad." „En herlig Fædrenestad," sagde Don Quixote; „men vil Deres Velbyrdighed ikke bevise mig den Godhed at sige mig Deres Navn, thi det synes mig langt vigtigere for mig at faa det at vide, end jeg selv kan gøre Rede for." „Mit Navn er Don Álvaro Tarfe," svarede den fremmede. Dertil sagde Don Quixote: „Saa antager jeg, at Deres Velbyrdighed sikkert maa være den Álvaro Tarfe, hvis Navn kan læses paa Tryk i anden Del af Historien om Don Quixote af Mancha, der nylig er blevet givet i Trykken og bragt for Dagen af en ny Forfatter." „Ja, jeg er netop den selv samme," svarede Adelsmanden, „og den nævnte Don Quixote, Hovedpersonen i den omtalte Historie, var en meget god Ven af mig; jeg var den, der førte ham bort fra hans Hjem, eller i det mindste bevægede ham til at bivaane en Turnering, der blev afholdt i Zaragoza, hvor jeg selv rejste hen. Og sandelig, sandelig, jeg har vist ham mange Venskabs tjenester og friet ham fra at blive kagstrøgen af Bøddelen, fordi han havde været over al Maade uforskammet." „Men saa sig mig dog ogsaa, Hr. Don Álvaro, om jeg i nogen Retning ligner den Don Quixote, som Deres Velbyrdighed taler om?" „Nej, slet ikke," svarede den fremmede, „ikke det allermindste." „Og den anden Don Quixote?" spurgte vor, „havde han en Vaabendrager ved Navn Sancho Panza?" „Ja, det havde han netop," svarede Don Álvaro, „men skønt han nød Ry for at være en vittig Skælmsmester, har jeg ikke hørt ham komme med en eneste Vittighed, som virkelig var vittig." „Det vil jeg gerne tro," tog derpaa Sancho Ordet; „thi vittig Skæmt er ikke hver Mands Sag, og den Sancho, som De taler om, Hr. Junker, maa have været en stor Kæltring og tillige en aandløs Fyr og en Gavtyv; thi jeg er den rigtige Sancho Panza, og hos mig regner det ligefrem med vittige Indfald. Og hvis Deres Velbyrdighed vil have Troen i Hænde, kan De jo blot følge bag efter mig i det mindste et Aarstid, saa skal De se, om der ikke vælder Vittigheder ud af Munden paa mig hvert Øjeblik, og det saa mange og af en saadan Art, at enhver, der hører paa mig, maa le, skønt jeg til de fleste Tider slet ikke

selv véd, hvad jeg har sagt. Og den sande Don Quixote af Mancha, den navnkundige, heltemodige og forstandige, den forelskede, han, der afværger al Overlast, han, der er en Formynder for de umyndige og forældreløse, et Værn for Enker, en Betvinger af alle Jomfruhjertes, han, hvis eneste Herskerinde er den uforlignelige Dulcinea af Toboso, det er ham, som staar her for Deres Øjne, og han er min kære Herre og Husbond. Enhver anden Don Quixote og enhver anden Sancho Panza er kun Narreri og Drømmespind.“ „Ved Gud, om jeg ikke tror det,“ svarede Don Álvaro; „thi i de Par Ord, I har sagt, kære Ven, har der været flere Morsomheder end i alt, hvad jeg har hørt den anden Sancho sige, og det var ikke lidt. Han var mere af en Ædedolk end af en Vittighund, og mere af et Fæhoved end af en Broder Skæmtsom, og jeg tror fuldt og fast, at de Troldmænd, som forfølger den gode Don Quixote, har villet forfølge mig med den slette Don Quixote. Men jeg véd egentlig ikke, hvad jeg skal sige dertil; thi jeg tør gøre min Ed paa, at jeg har efterladt ham i Daarekisten i Toledo, for at han kunde blive helbredet, og her møder jeg nu en anden Don Quixote, der ganske vist er meget forskellig fra min.“ „Jeg,“ sagde Don Quixote, „véd ikke, om jeg er god; men jeg tør sige, at jeg ikke er den slette. For at bevise Deres Velbyrdighed dette vil jeg lade Dem vide, Hr. Don Álvaro Tarfe, at jeg aldrig i mine livfødte Dage har været i Zaragoza; tværtimod: netop fordi man sagde mig, at hint Fantom af en Don Quixote havde været til Stede ved Turneringen i denne By, vilde jeg ikke betræde den, for saaledes at paapege hans Løgn over for hele Verden. Derfor drog jeg lige til Barcelona. Den er fin Belevenheds Bolig, fremmedes Herberge, fattiges Forsørgelsessted, Heltes Hjem, forurettedes Hævnenske, et yndigt Mødested for oprigtige Venskabere, og ganske enestaaende ved sin Beliggenhed og Skønhed. Og skønt det, der hændte mig dør, ikke var særlig behageligt, men tværtimod overordentlig bedrøveligt, saa bærer jeg det dog uden Bedrøvelse, blot fordi jeg har set Barcelona. Med ét Ord, Hr. Don Álvaro Tarfe, jeg er Don Quixote af Mancha, han, hvis Ry har bredt sig viden om, og ikke den usalige, som har tilvendt sig mit Navn og smykket sig med mine Tanker. Jeg beder Deres Velbyrdighed ved alt det, som De er Deres Ridderværdighed

skyldig, at De vil have den Godhed i Overværelse af denne Landsbys Notar at afgive en Erklæring om, at De aldrig i Deres Levetid har set mig før i Dag, og at jeg ikke er den Don Quixote, som hin anden Del handler om, lige saa lidt som min Væbner, Sancho Panza her, er den samme, som Deres Velbyrdighed tidligere har kendt.“ „Det skal jeg meget gerne,“ svarede Don Álvaro, „skønt det er højst forunderligt, paa samme Tid at se to Don Quixoter og to Sancho Panza'er, imellem hvis Navne der hersker lige saa stor Overensstemmelse som Uoverensstemmelse mellem deres Handlinger. Men endnu en Gang siger jeg og fastholder, at jeg ikke har set, hvad jeg har set, og at det, der er sket for mine Øjne, ikke er sket.“ „Deres Velbyrdighed maa uden Tvivl være lige saa fortryllet som min Frue, Dulcinea af Toboso,“ sagde Sancho, „og Himlen give, at jeg kunde løse Deres Velbyrdigheds Fortryllelse ved at give mig selv andre saadanne tre Tusinde og saa og saa mange Slag, som jeg giver mig til Bedste for Dulcinea, saa skulde jeg gøre det uden mindste Fordel for mig selv.“ „Jeg forstaar ikke, hvad dette med Slagene skal sige,“ ytrede Don Álvaro. Sancho svarede ham, at det vilde blive for vidtløftigt at fortælle; men han vilde meddele ham det, ifald de maaske skulde samme Vej.

Nu var Spisetiden for Haanden. Don Quixote og Don Álvaro spiste sammen. Tilfældigvis kom Stedets Borgmester sammen med en Tingsriver hen i Kroen, og til den omtalte Borgmester indgav Don Quixote nu et lovformeligt Andragende samt Ansøgning, gaaende ud paa, at hans Ret krævede, at Don Álvaro Tarfe, nemlig den Adelsmand, som var her til Stede, overfor hans Velbyrdighed Hr. Borgmesteren erklærede, at han slet ikke kendte den ligeledes her til Stede værende Don Quixote af Mancha, og at denne ikke var den samme, der blev skildret i en Historie, der var trykt under Titelen: ANDEN DEL AF DON QUIXOTE AF MANCHA, *forfattet af en vis Avellaneda, barnefødt i Tordesillas*. Derpaa affattede Borgmesteren Erklæringen paa lovformelig Maade; den blev udstedt, og derpaa stadfæstet og forseglet af Tingsriveren, hvorover Don Quixote og Sancho var meget fornøjede, ganske som om en saadan Erklæring var af stor Vigtighed, og som om Forskellen paa de to Don Quixoter og de to San-

cho'er ikke allerede viste sig tydeligt nok i deres Ord og Ger-
ninger. Imellem Don Álvaro og Don Quixote udveksledes mange
Artigheder og tjenstvillige Tilbud, og ved denne Lejlighed viste
den store Manchaner saa klart sin fortræffelige Forstand, at Don
Álvaro ganske opgav sin Vildfarelse og virkelig troede, at han
maatte være fortryllet, siden han kunde tage og følge paa to Don
Quixoter, der var saa ganske forskellige fra hinanden. Aftenen
kom, de forlod Landsbyen, og da de havde tilbagelagt omtrent en
halv Mil, delte Vejene sig i to forskellige: den ene førte til Don
Quixotes Landsby, og den anden var den, som Don Álvaro maatte
følge. Paa dette korte Stykke Vej fortalte Don Quixote ham om
sit ulykkelige Nederlag og Dulcineas Fortryllelse, samt Midlet til
at løse den. Alt dette hensatte paany Don Álvaro i Forundring;
han omfavnede Don Quixote og Sancho og fortsatte sin Vej, li-
gesom Don Quixote drog videre ad sin.

Denne Nat tilbragte Ridderen atter i en Lund for at give San-
cho Lejlighed til at fuldende sin Piskning, og Sancho gjorde det
paa samme Maade som forrige Nat: mere paa Bekostning af Bø-
genes Bark end paa Bekostning af sine Rygstykker; thi dem tog
han sig saa vel i Agt for at ramme, at Piskeslagene ikke engang
kunde have skræmmet en Myg væk fra hans Hud, om der havde
siddet en. Den bedragne Don Quixote glemte ikke ét Slag i Reg-
ningen og fandt, at naar de blev lagt sammen med dem fra sidste
Nat, udgjorde deres Antal ialt tre Tusinde og niogtyve. Solen syn-
tes med Villie at være staaet tidligere op end ellers for at be-
skue dette Offer, og ved dens Lys fortsatte de deres Vej, medens
de talte om Don Álvaros Vildfarelse, og hvor vel betænkt det var,
at de havde ladet hans Udsagn stadfæste for Retten, og det paa
saa beviskraftig Maade. Denne Dag og Nat drog de videre, uden
at der mødte dem noget, som fortjener at fortælles, naar undta-
ges, at Sancho om Natten fuldførte sin Opgave, hvorover Don
Quixote var over al Maade fornøjet, saa at han neppe kunde af-
vente Dagens Komme for at se, om han ikke paa Vejen skulde
træffe sin Herskerinde Dulcinea i hendes rette Skikkelse. Han
kunde ligefrem paa Resten af sin Rejse ikke møde nogen Kvinde
uden at gaa hende i Møde for at efterforske, om det ikke skulde
være Dulcinea af Toboso, da han var fuldkommen sikker paa, at

Merlins Løfter ikke kunde svigte. Med saadanne Tanker og opfyldte af disse Ønsker drog de op ad en Høj, fra hvis Top de kunde se ned til deres egen Landsby, og da Sancho fik Øje paa den, kastede han sig paa Knæ og sagde: „Slaa Øjnene op, du mit Hjem, som jeg har længtes saa meget efter, og se din Søn Sancho Panza vende tilbage belæst, om ikke med mange Rigdomme, saa dog med mange Prygl. Stræk dine Arme ud og modtag ogsaa din Søn Don Quixote, som ganske vist er blevet overvundet af en andens Arm, men dog kommer som sin egen Overvinder, hvilket, som han selv har sagt mig, er den herligste Sejr, man kan ønske sig. Penge bringer jeg med; og

maatte jeg mig piske mægtigt,
red jeg ogsaa frem helt prægtigt.“

„Hold dog op med de Dumheder!“ sagde Don Quixote; „vi vil sætte det længste Ben foran og drage ind i vor Landsby. Dér vil vi saa tænke over, hvorledes vi bedst kan iværksætte vore poetiske Tanker, og udarbejde Planen for det Hyrdeliv, vi agter at hengive os til.“ Dermed drog de ned ad Højen og henimod deres Landsby.

LXXIII. KAPITEL

Om de Forvarsler DON QUIXOTE fik, da han drog ind i sin Landsby, tillige med andre Begivenheder, som tjener denne store Historie til Pryd og forhøjer dens Værd.

Ved Indkørselen til Landsbyen, fortæller Sidi Hamet, såå Don Quixote to Dreng slaas paa Tærskelpladsen, og den ene sagde til den anden: „Gør dig ingen Ulejlighed, Periquillo, hende faar du aldrig mere at se i dine Dage.“ Dette hørte Don Quixote og sagde til Sancho: „Lagde du Mærke til, min Ven, hvad den Dreng sagde: hende faar du aldrig mere at se i dine Dage?“

„Naa ja,“ svarede Sancho, „det kan jo være ligemeget, hvad den Knægt siger.“ „Ligemeget?“ genmælede Don Quixote; „kan du ikke indse, at naar man anvender disse Ord paa mine Ønsker, betyder de, at jeg ikke skal gense Dulcinea?“ Sancho vilde svare, men hans Opmærksomhed blev afledt ved Synet af en Hare, der kom løbende over Marken, forfulgt af mange Hunde og Jægere, ængstelig søgte Tilflugt mellem Æselets Ben og dukkede sig dør. Sancho slog en Haand i Haren og rakte den til Don Quixote; men denne sagde: „*Malum signum, malum signum!*“ En Hare flygter, Hundene forfølger den, Dulcinea lader sig ikke se.“ „Deres Velbyrdighed er da helt underlig,“ sagde Sancho; „lad os nu sætte, at denne Hare er Dulcinea af Toboso og disse Hunde, der forfølger den, de skændige Troldmænd, som har forvandlet hende til en Bondepige — saa flygter hun, jeg griber hende og overgiver hende i Deres Vold, De har hende i Deres Arme, vogter og kærtegner hende. Hvilket ondt Tegn er der i det, eller hvilket slemt Forvarsel kan man uddrage deraf?“

De to Dreng, der havde klamredes, kom hen til dem for at se paa Haren, og Sancho spurgte en af dem, hvad de havde været oppe at strides om. Den ene af dem, der havde sagt: hende faar du aldrig mere at se i dine Dage, svarede, at han havde taget et Bur med Græshopper fra den anden Dreng, og om en af dem havde han sagt, at den anden aldrig mere vilde faa den igen. Sancho tog fire Kvartrealer op af Lommen, rakte Drengen dem for Buret og gav Don Quixote dette i Haanden med de Ord: „Værsgo, Herre, her ser De alle Deres onde Forvarsler ødelagte og kuldkastede; desuden har de, saavidt jeg kan forstaa, skønt jeg er en dum Fyr, ikke mere at skaffe med vore Oplevelser end med Skyerne fra i Fjor. Og husker jeg ikke fejl, har jeg ogsaa hørt vor Præst sige, at det ikke sømmede sig for kristelige og fornuftige Folk at agte paa den Slags Børnestreger. Ja, endog Deres Velbyrdighed selv har sagt mig det i disse Dage og belært mig om, at alle Kristne, som bygger paa Forvarsler, er taabelige Mennesker. Saa det skal vi ikke holde saa haardnakket fast ved, men gaa let hen over det og trøstigt drage ind i vor Landsby.“

Jægerne kom hen og krævede deres Hare, som Don Quixote ogsaa gav dem, hvorefter de to fortsatte deres Vej og snart ef-

ter traf Præsten og Baccalaureus'en Carrasco, der gik paa en Grønning og læste i deres Breviarer. Nu maa man vide, at Sanchos Panza havde bredt den med Flamme bemalede Uldkappe, som han havde faaet paa i Hertugens Slot den Aften, da Altisidora vendte tilbage til Livet, ud over Rucio og Bylden med Vaabene som et Rejsedækket. Han havde ligeledes sat den spidse Hat paa Dyrets Hovede, hvilket udgjorde den mest overraskende Forklædning og Udsmykning, som man nogensinde har set et Æsel i her paa Jorden. Præsten og Baccalaureus'en kendte dem straks og kom dem i Møde med aabne Arme. Don Quixote sprang af og trykkede dem kærligt til sit Bryst. Gadedrengene, der har Øjne som Losse, saa at intet undgaar dem, opdagede Æselets spidse Hat, kom løbende for at se paa den og raabte til hverandre: „Kom, Dreng, der skal I bare se Sanchos Æsel! Det er mere pyntet end en Pinsekse, og Don Quixotes Øg er endnu magrere end den første Dag, vi så det!“

Saaledes drog de ind i Landsbyen, omringede af Gadedrengene og ledsagede af Præsten og Baccalaureus'en, begav sig til Don Quixotes Hus og fandt Husholdersken og Søsterdatteren, der allerede havde faaet Nys om Ridderens Ankomst, staaende ved Døren. Teresa Panza, Sanchos Kone, havde ligeledes hørt Nyheden. Halvpaaklædt og med løst hængende Haar kom hun løbende med sin Datter Sanchica ved Haanden for at se sin Mand. Og da hun ikke fandt ham saa fint udstaffet, som hun bildte sig ind, at en Statholder maatte være, sagde hun: „Hvor kan det være, du kommer traskende paa den Vis, Mand? Jeg ser, du er til Fods, med Vabler under Fødderne og snarere ligner en Stodderkonge end en Statholder.“ „Ti stille, Teresa,“ svarede Sanchos; „ofte er der Stænger og Kroge nok at faa, men ingen Sul at hænges derpaa. Lad os gaa hjem, saa skal du faa Undere at høre. Penge er jeg vel forsynet med, det er Hovedsagen. Jeg har tjent dem ved min Flid og Vindskibelighed, og uden at det har været til Skade for nogen.“ „Naar du blot har Penge, kære Mand,“ sagde Teresa, „saa maa de være tjent her eller rundt om i Landet! Ja, paa hvad Maade du end er kommet til dem, har du dog vist ikke dermed indført nogen ny Skik i Verden.“ Sanchica faldt sin Fader om Halsen og spurgte, om han ikke havde noget med til

hende; hun havde længtes efter ham som efter en Majregn. Hun greb ham ved Bæltet, hans Kone tog ham ved Haanden; Pige-barnet trak Æselet efter sig, og saaledes begav de sig til deres Hjem og efterlod Don Quixote i hans, i Husholderskens og Søsterdatterens Hænder og Præstens og Baccalaureus'ens Selskab.

Uden at ville oppebie Tid og Lejlighed tog Don Quixote straks Baccalaureus'en og Præsten til Side og fortalte dem kortelig om sit Nederlag, og at han havde forpligtet sig til ikke at forlade sin Landsby i et helt Aar, et Løfte, som han agtede at opfylde efter Bogstaven, i ét og alt, som det sømmede sig en vandrende Ridder, og som det vandrende Ridderskabs strenge Pligt og Forskrifter paalagde ham det. Han havde faaet den Tanke at ville henleve dette Aar som Hyrde og tilbringe Tiden ude i Marker-nes Ensomhed, hvor han uhindret kunde give sine Elskovstanker Tøjlen og øve sig i Hyrdernes dydrige Beskæftigelse. Han vilde derfor bede dem om, hvis de ikke havde meget at bestille og var beskæftigede med vigtigere Anliggender, at blive hans Staldbrødre. Han vilde købe Faar og en Hjord, der var tilstrækkelig stor til, at de kunde kalde sig Hyrder. Forøvrigt vilde han lade dem vide, at han allerede havde taget sig af det hovedsagelige, da han havde fundet Navne, der vilde passe ypperligt til dem. Præsten bad om at høre dem. Don Quixote svarede, at han selv skulde hedde Hyrden Quixotis, Baccalaureus'en Hyrden Carra-scón, Præsten Hyrden Curiambro og Sancho Panza Hyrden Pancino. De blegnede alle over Don Quixotes nye Daarskab, men for at han ikke endnu en Gang skulde forlade Landsbyen og drage ud paa Riddertogt, og i det Haab, at han kunde helbredes, inden Aaret var gaaet, bifaldt de hans nye Plan, lod hans Forrykthed gælde for Fornuft og tilbød at være hans Staldbrødre i denne nye Haandtering. „Dertil kommer ogsaa,“ sagde Sansón Carrasco, „at jeg jo, som hele Verden véd, er en overmaade berømt Digter. Jeg vil altsaa ved enhver Lejlighed skrive Digte, enten Hyrde- eller Hofpoesi, eller hvad der nu ellers falder mig ind, for at vi kan have noget at more os med ude i Vildnisset, hvor vi vandrer rundt. Men allernødvendigst er det dog, mine Herrer, at hver af os vælger et Navn til den Hyrdinde, som han agter at prise i sine Vers, og der maa ikke være et Træ, hvor haardt

det end er, i hvilket han ikke indskriver dem og indskærer hendes Navn, saaledes som det er Skik og Brug blandt forelskede Hyrder.“ „Ja, saadan skal det være,“ sagde Don Quixote, „skønt jeg selv ikke behøver at umage mig for at vælge et Navn til en opdigtet Hyrdinde; thi jeg har jo den uforlignelige Dulcinea af Toboso, disse Flodbredders Pris, disse Markers Smykke, denne Skønhedens Livskilde, Yndighedens Blomst, kort sagt, et Væsen, der er hævet over alle Lovord, hvor overdrevne de end kan synes.“ „Det er Sandhed,“ sagde Præsten; „men ogsaa vi andre vil her paa Egnen kunne finde vore rette Hyrdinder, og vil vi have dem bedre, saa kan vi lade dem skære ud.“ „Ja, og hvis vi skulde komme i Bekneb for Navne,“ tilføjede Sansón Carrasco, „vil vi give dem de trykte Navne, der forekommer i Bøgerne, og som hele Verden er fuld af: Filida, Amarilis, Diana, Galatea, Belisarda; for da de bliver solgt paa Markederne, kan vi ogsaa købe dem og gøre dem til vore egne. Hvis min Dame, eller rettere sagt min Hyrdinde, tilfældigvis skulde hedde Ana, vil jeg prise hende under Navnet Anarda, hedder hun Francisca, kalder jeg hende Francenia, hedder hun Lucia, Lucinda, for det kommer altsammen ud paa ét. Og hvis Sancho Panza vil indtræde i vort Broderskab, kan han besynges sin Kone, Teresa Panza, under Navnet Teresaína.“ Don Quixote lo meget over denne Anvendelse af Navnene, og Præsten roste hans ærbare og dydige Forsæt over al Maade og tilbød paany at gøre ham Selskab i al den Tid, han fik tilovers fra sine Embedspligter. Dermed bød de ham Farvel, med Bønner og Formaninger om, at han skulde sørge for sit Helbred og paa enhver Vis gøre sig til Gode.

Nu vilde Skæbnen, at hans Søsterdatter og Husholderske skulde høre Samtalen imellem de tre, og saa snart de to havde fjermet sig, traadte de ind i Don Quixotes Værelse, og Søsterdatteren sagde: „Hvad er *det*, Hr. Morbroder? Nu da vi troede, at Deres Velbyrdighed vilde holde Dem hjemme i Deres Hus og føre et roligt og ærbart Liv, vil De paany begive Dem ud paa vildsomme Stier og Afveje og spille Hyrde:

Hyrde, sig, hvor kom du fra?

Hyrde, sig, hvor gaar du hen?

Sandelig, Røret er allerede for tørt til, at man kan skære Fløjter af det.“ Og Husholdersken tilføjede: „Kan Deres Velbyrdighed da taale idelig at være ude i fri Mark? Kan De udholde Sommerens Middagshede, Vinterens kolde Nætter og Ulvenes Tuden? Nej, sikkert ikke; thi det er en Haandtering, som kun skikker sig for haandfaste, hærdede Folk, der lige fra Svøbet er blevet opdragne til en saadan Bestilling. Thi hvis vi skal vælge imellem to Onder, saa er det dog bedre at være vandrende Ridder end Hyrde. Betænk Dem, Herre, lyt til mit Raad, jeg giver Dem det ikke fyldt af Vin og Brød, men ganske fastende, og fordi jeg har mine halvtredsindstyve Aar paa Bagen: bliv i Deres Hus, bestyr Deres Ejendom, gaa hyppigt til Skrifte, gør vel imod de fattige, og hvis det ikke bekommer Dem vel, saa lad det falde paa min Sjæl.“ „Ti stille, Børn,“ svarede Don Quixote, „jeg véd meget godt, hvad der paahviler mig at gøre. Bring mig til Sengs, det forekommer mig, at jeg ikke er rigtig vel. Og vær iøvrigt forvissede om, at jeg, hvad enten jeg lever som vandrende Ridder eller drager om som Hyrde, aldrig vil glemme at sørge for eders Fornødenheder, hvilket mine Gerninger skal vise.“ De to gode Pigebørn, for det var Husholdersken og Søsterdatteren sikkert, bragte ham til Sengs, hvor de gav ham at spise og plejede ham saa godt, som det paa nogen Maade var muligt.

LXXIV. KAPITEL

Om hvorledes DON QUIXOTE blev syg, gjorde Testamente og døde.

Da alle menneskelige Ting er forgængelige og fra Begyndelsen stadig gaar ned ad Bakke, indtil de naar deres sidste Afslutning, hvilket ganske særligt gælder Menneskelivet, og da Don Quixotes Liv ikke af Himmelen havde faaet det Privilegium at standse i sit Løb, saa kom ogsaa dets Grænse og Afslutning, da han mindst ventede det. Thi enten det nu skyldtes Græmmelsen over hans Nederlag, eller var beskikket saaledes af Himmelen,

saa fik han en slem Feber, der holdt ham seks Dage i Sengen. I denne Tid fik han hyppigt Besøg af sine Venner, Præsten, Baccalaureus'en og Barberen, og Sancho Panza, hans brave Vaabendrager, veg ikke fra hans Hovedgårde. Da de alle troede, at Tungsind over at være besejret og over, at hans Længsel efter at se Dulcinea løst af hendes Fortryllelse ikke blev tilfredsstillet, var Skyld i, at han befandt sig i denne Tilstand, søgte de paa alle mulige Maader at opmuntre ham, og Baccalaureus'en formanede ham og sagde, at han skulde være ved godt Mod og staa op, for at de kunde begynde deres Hyrdeliv, hvortil han allerede havde digtet en Ecloge, der vilde faa alle de, som Sannazaro havde forfattet, til at blegne. Han havde ogsaa allerede for sine egne Penge købt to kostbare Hunde til at vogte Hjorden; den ene hed Barcino og den anden Butrón, begge var blevet ham solgt af en Kvægbesidder i Quintanar. Men trods alt dette blev Don Quixote ikke befriet for sin Tungsindighed. Nu tilkaldte hans Venner en Læge, som følte ham paa Puls, slet ikke var tilfreds med den og udtalte, at han for alle Tilfældes Skyld burde sørge for sin Sjæls Velfærd, da hans Legemes Velfærd stod i Fare. Don Quixote hørte dette med roligt Sind, men ikke saaledes hans Husholderske, Søsterdatter og Vaabendrager, der stak saa bitterligt i at græde, som om de allerede saå ham ligge død for deres Øjne. Lægens Anskuelse var den, at Tungsindighed og lønlig Græmmelse forkortede hans Dage. Don Quixote bad om, at man vilde lade ham alene, da han havde Lyst til at sove lidt. Det gjorde de, og han sov i ét Træk, som man plejer at sige, over seks fulde Timer, saa at Husholder-sken og Søsterdatteren allerede var bange for, at han ikke mere vilde vaagne til Live efter sin Søvn. Men efter disse Timers Forløb vaagnede han og udbrød med hævet Røst: „Lovet være den almægtige Gud, der har vist saa stor Naade imod mig! Sandelig, hans Miskundhed kender ingen Grænser, og Menneskenes Synder formindsker og hæmmer den aldrig.“ Søsterdatteren lyttede opmærksomt til sin Morbroders Ord, og de forekom hende at være fornuftigere end dem, han ellers plejede at fremkomme med, i det mindste under denne Sygdom. Hun spurgte ham derfor: „Hvad mener Deres Velbyrdighed? Er der noget nyt paa Færde? Hvad mener De med denne Miskundhed og med Menneske-

nes Synder?“ „Den Miskundhed, jeg taler om, kære Søsterdatter,“ svarede Don Quixote, „er den, som Gud i dette Øjeblik har udvist imod mig, Gud, der, som jeg sagde, ikke af mine Synder vil lade sig afholde fra at vise mig den. Min Forstand er nu ren og klar, fri for al den Ufornufts tykke Taage, hvori min bestandige, fordømte Læsen i de afskyelige Ridderbøger havde indhyldet den. Nu indser jeg deres Urimelighed og Løgnagtighed og føler kun Smerte, fordi Erkendelsen af denne min Vildfarelse er kommet saa sent, at der ikke levnes mig Tid til nogenlunde at gøre den god igen og læse andre Bøger, der kunde bringe Lys i min Sjæl. Jeg føler, at min Død er nær, kære Søsterdatter, og jeg vilde gerne dø paa en Maade, der beviste, at mit Liv ikke har været saa slemt, at jeg behøver at efterlade mig Navn af en Nar; thi selv om jeg virkelig har været det, vil jeg dog ikke gerne bekræfte det ogsaa ved min Død. Min kære, tilkald mine gode Venner: Præsten, Baccalaureus'en Sansón Carrasco og Barberen Mester Nicolas. Jeg vil skrifte og gøre Testamente.“ Men for denne Umage blev Søsterdatteren sparet derved, at de tre nævnte Personer traadte ind.

Neppe fik Don Quixote Øje paa dem, førend han raabte „Ønsk mig til Lykke, kære Herrer! Jeg er ikke mere Don Quixote af Mancha, men Alonso Quixano den Gode, som jeg blev kaldt paa Grund af min Vandel. Nu er jeg en Fjende af Amadís af Gallien og hans Afkoms uendelige Sværm; nu er alle de skadelige Ridderbøger mig forhadte; nu indser jeg min Taabelighed og den Fare, hvori Læsningen af disse Bøger har styrtet mig; nu er jeg ved Guds Barmhjertighed blevet klog af Skade og afskyer dem.“

Da de tre hørte ham tale paa denne Vis, følte de sig overbeviste om, at han havde faaet en ny Raptus, og Sancho sagde til ham: „Kommer Deres Velbyrdighed, Hr. Don Quixote, nu med den Slags Ting, nu da vi har faaet Efterretning om, at Fru Dulcinea er blevet løst af sin Fortryllelse? De vil dog vel ikke nu, da vi er saa opsatte paa at blive Hyrder for at tilbringe Livet med lutter Sang ganske som Prinser, gaa hen og blive Eneboer? Saa sandt De har Liv fra Gud, ti stille, kom til Dem selv igen, og lad alle slige Fantasier fare.“ „De Fantasier, jeg hidtil har haft,“

svarede Don Quixote, „har til min Skade vist sig at være virkelige Tildragelser, men med Himmels Hjælp vil min Død vende det til Gavn for mig. Jeg føler, mine Herrer, at Døden nærmer sig med hastige Skridt. Sæt derfor Skæmt til Side, lad mig faa en Skriftefader, der kan høre mit Skriftemaal, og en Notar, der kan opsætte mit Testamente. Thi i slig en Yderlighed som denne bør et Menneske ikke drive Spøg med sin Sjæls Velfærd. Jeg beder Dem altsaa hente en Notar, medens Hr. Licentiaten modtager mit Skrifte.“ De tilstedeværende saå paa hinanden, ganske forundrede over Don Quixotes Ytringer, og skønt de endnu tvivlede, var de dog tilbøjelige til at slaa Lid til ham og ansaa det for et sikkert Tegn paa Dødens Komme, at han saa let var blevet forvandlet fra en gal Mand til en klog. Thi foruden de allerede faldne Ytringer fremkom han ogsaa med andre, der var saa rigtigt udtrykte, saa forstandige og saa kristelige, at de tilsidst maatte lade al Tvivl fare og anse ham for at være i Besiddelse af sin fulde Forstand.

Præsten lod dem alle gaa ud, blev alene tilbage hos ham og hørte hans Skriftemaal. Baccalaureus'en gik hen efter en Notar og kom lidt efter tilbage med ham og Sancho Panza. Da denne sidste, der allerede af Baccalaureus'en havde hørt, i hvilken Tilstand hans Herre befandt sig, saå Husholdersken og Søsterdatteren udgyde Taarer, begyndte han at trække op til Graad og fældede ogsaa Taarer. Nu var Skriftemaalet forbi, og Præsten kom ud og sagde: „Han dør sikkert, og lige saa sikkert er Alonso Quixano den Gode ved sin Forstand. Nu kan vi godt alle gaa ind til ham, for at han kan gøre sit Testamente.“ Denne Tidende havde en saa mægtig Virkning paa Husholderskens, Søsterdatterens og den brave Vaabendrager Sancho Panzas opsvulmede Øjne, at der flød dem en Taarestrøm ned ad Kinderne, og tusinde dybe Sukke brød frem af deres Bryst; thi det er vist og sandt, saaledes som det ogsaa ofte er blevet sagt: at medens Don Quixote var slet og ret Alonso Quixano den Gode, og lige saa vel medens han var Don Quixote af Mancha, var han stedse venlig af Sind, behagelig at omgaas og derfor ikke blot elsket og vellidt af sine Husfolk, men af alle dem, der kendte ham.

Notaren gik sammen med alle de andre ind til ham, og efter

at Don Quixote havde affattet Indledningen til Testamentet, anbefalet sin Sjæl til Gud og nøje fulgt alle de kristelige Skikke, som bruges ved denne Lejlighed, sagde han, da han kom til Gaverne: „*Item* er det min Villie, at saasom Sancho Panza, hvem jeg i min Forrykthed gjorde til min Vaabendrager, er i Besiddelse af visse Penge, som tilhører mig, og der imellem ham og mig er forefaldet visse Mellemregninger og ubehagelige Hændelser, skal man ikke debitere ham eller kræve ham til Regnskab for disse Penge, men hvis der skulde blive noget tilovers, efter at han har gjort sig betalt for det, jeg skylder ham, saa skal Restbeløbet, som ikke kan være ret stort, tilhøre ham, og Gud lade ham nyde Held deraf; og ligesom jeg, dengang jeg var forrykt, foranledigede, at man overdrog ham Regeringen af en Ø, saaledes vilde jeg nu, da jeg er ved min fulde Forstand, skænke ham et Kongerige, hvis jeg havde et; thi hans redelige Hjerter og hans uforfalskede Troskab har gjort ham fortjent dertil.“ Her vendte han sig til Sancho og sagde: „Tilgiv mig, min Ven, at jeg har givet Anledning til, at du har syntes at være lige saa gal som jeg, og draget dig med ind i den Vildfarelse, jeg var faldet i, nemlig at der har været og er vandrende Riddere til paa Jorden.“ „Ak, hjertensskære Herre,“ svarede Sancho grædende, „Deres Velbyrdighed maa ikke dø. Følg mit Raad, og lev endnu i mange Aar. Thi den største Galskab, et Menneske kan begaa i dette Liv, er godvillig at lægge sig selv i Graven, uden at nogen dræber ham, eller nogen anden Magt end Tungsindighedens forkorter hans Dage. Kom, Herre, fat Mod, staa op af Sengen, og lad os gaa ud i det fri, klædte i Hyrdedragt, saaledes som vi har aftalt. Hvem véd, om vi saa ikke finder Fru Dulcinea af Toboso bag en eller anden Busk her i Nærheden, saa befriet for al Fortryllelse, at det er en Lyst at se. Men skyldes Deres Død Græmmelsen over Deres Nederlag, saa skyd Skylden paa mig, og sig, at jeg havde spændt Rosinantes Buggjord slet, og at det var Grunden til, at De blev kastet af. Desuden maa De i Deres Ridderbøger have læst, hvor almindeligt det er, at en Ridder hæver en anden af Sadelen, og at den, der er overvunden i Dag, kan blive Sejrrherre i Morgen.“ „Ja, saaledes er det,“ sagde Sansón, „den brave Sancho Panza har set fuldkommen rigtigt i disse Ting.“

, Saa sagte, mine Herrer, saa sagte, mine Herrer,“ ytrede Don Quixote.

„Den Rede, tom i Sommer staar,
var fuld af Fugle sidste Aar.

Jeg var forrykt, og nu er jeg ved min Forstand; jeg var Don Quixote af Mancha, og nu er jeg, som sagt, Alonso Quixano den Gode. Gid min Anger og min Oprigtighed atter maa vinde mig Deres Agtelse, mine Herrer. Men vil De nu ikke behage at fortsætte, Hr. Notar.

Item: jeg giver alle mine rørlige og urørlige Midler til min Søsterdatter, den her tilstedeværende Antonia Quixana, med Udelukkelse af enhver anden Person, hvorimod det paalægges hende at udbetale, hvad jeg ved dette Skrift giver bort til andre; og jeg forordner herved, at den første Udbetaling skal ske til min Husholderske, til Udligning af den Løn, jeg skylder hende for den Tid, hun har tjent hos mig, og endvidere tyve Dukater til en Klædning. Til Executorer udnævner jeg Hr. Licentiaten og Baccalaureus'en Sansón Carrasco, som begge er her til Stede. *Item* er det min Villie, at om min førnævnte Søsterdatter, Antonia Quixana, skulde ville indgaa Ægteskab, saa skal det først nøje undersøges, hvorvidt den Mand, hun har valgt, kender til Ridderbøger, og findes det, at han kender noget til saadanne, og min Søsterdatter desuagtet vil ægte og ægter ham, da skal hun have denne min Gave forbrudt, og den skal anvendes til gudeligt Brug efter mine Executorum Testamenti Skøn og Behag. *Item* beder jeg de to nævnte Herrer Executorer om, at de, dersom de ved et gunstigt Tilfælde skulde lære den Forfatter at kende, der skal have skrevet en Historie, som under Titelen: *Anden Del af Don Quixote af Manchas Historie* spredes rundt i Verden, saa indtrængende som muligt vil bede ham om Forladelse paa mine Vegne, fordi jeg uforsætligt har givet ham Anledning til at skrive saa mange forrykte og taabelige Ting; thi jeg forlader Livet med bittert Samvittighedsnag over at have givet ham Lejlighed til saadanne Urimeligheder.“ Hermed sluttede Testamentet. Don Quixote faldt snart efter i Afmagt og strakte sig ud i Sengen i

sin fulde Længde. De blev alle forskrækkede og løb hen for at bringe ham til sig selv igen; men i de tre Dage, han levede efter at have gjort sit Testamente, gentog disse Besvimelser sig meget hyppigt. I hele Huset raadede der stadig Angst og Bestyrtelse; men desuagtet led Søsterdatteren ingen Sult og Husholdersken ingen Tørst, og Sancho var ved godt Mod; thi Visheden om at skulle arve udsletter, eller mildner i hvert Tilfælde, hos Arvingerne Følelsen af den Smerte, som Tabet af den Afdøde billigvis maa fremkalde hos hans Paarørende.

Endelig kom Don Quixotes sidste Time, efter at han havde modtaget alle Sakramenterne og med mange eftertrykkelige Ord udtalt sin Afsky for Ridderbøgerne. Notaren var til Stede ved hans Død og erklærede, at han aldrig i nogen Ridderbog havde læst, at en vandrende Ridder var død saa roligt og kristeligt i sin Seng som Don Quixote, der under Graad og Klager fra alle de Tilstedeværende udaandede sin Sjæl — det vil sige: døde. Da Præsten så det, bad han Notaren om at udstede en Attest for, at Alonso Quixano den Gode, almindelig kaldet Don Quixote af Mancha, havde forladt dette Liv og var død en naturlig Død. Han sagde, at han udbad sig dette Vidnesbyrd for at udelukke den Mulighed, at nogen anden Forfatter end Sidi Hamet Bengeli falskelig skulde vække ham op fra de døde og skrive endeløse Historier om hans Bedrifter.

Dette Endeligt fik den sindrige Herre af Mancha, hvis Fødested Sidi Hamet ikke har villet angive nøjagtigt, for at alle Stæder og Landsbyer i hele la Mancha kunde strides om, hvilken af dem der med Rette kunde gøre Krav paa ham som sin Søn og anse ham for sin egen, ganske som hine syv Stæder i Grækenland engang stredes om Homer. Vi vil ikke her anføre Sanchos, Søsterdatterens eller Husholderskens Klager, ej heller de mærkværdige Indskrifter paa hans Gravsten, undtagen den, som Sansón Carrasco havde sat over ham i følgende Vers:

Her man har den Herre lagt;
men hans Daad alt Rygtet driver
op mod Solens Straalepragt.
Ved hans Død hans Liv ej bliver
til et Rov for Dødens Magt.

Hele Verdens Tvang og Aag han
spotted, naar paa Riddertog han
med sin Lanse skræmte alle.
Man hans Liv en Nars kan kalde,
men for vist dog døde klog han.

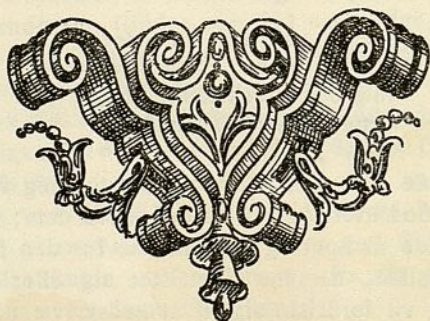
Og den vise Sidi Hamet sagde til sin Pen: „Her paa dette Nøglebræt skal du hænge i din Kobbertraad, min kære Pen, hvad enten du nu var godt skaaret eller slet tilspidset, og dér skal du leve i mange, lange Aarhundreder, saafremt ikke indbildske og røveriske Historieskrivere tager dig ned for at vanhellige dig. Men førend de nærmer sig til dig, kan du advare dem og saa eftertrykkeligt, du formaar, sige til dem:

Hejda, usle Pak, til Side!
Rør ej ved det, kan I høre!
Mig det forbeholdtes, Konge,
dette Størværk at fuldføre.

For mig alene blev Don Quixote født, og jeg for ham; han forstod at øve Bedrifter, og jeg at nedskrive dem; vi to er uadskilleligt forenede til Spot og Græmmelse for den forstille Skribent fra Tordesillas, der har fordristet sig eller i Fremtiden endnu en Gang vil fordriste sig til at nedskrive min tapre Ridders Bedrifter med en grov og plump Strudsfjer; thi det er ikke nogen Byrde, der passer for hans Skuldre, ikke noget Stof for hans matte Aand. Hvis du maaske engang skulde lære ham at kende, saa sig ham, at han skal lade Don Quixotes mødige og hensmuldrende Ben hvile i Fred i Graven og ikke paa Trods af alle Dødens Love føre ham til Gammelkastilien og i denne Hensigt rive ham op af Graven, hvor han virkelig og visselig ligger udstrakt i hele sin Længde og er ganske uskikket til at foretage sig en tredie Rejse og et nyt Togt. Thi til at gøre de mange vandrende Ridderes mange Strejftog latterlige er de to Udtog tilstrækkelige, som han har foretaget til Fornøjelse og Velbehag for alle dem, der har hørt derom, saavel i vore som i fremmede Riger. Herved vil du opfylde din Kristenpligt, kære Læser, idet du raader den vel, som vil dig ilde. Og jeg vil være stolt og glad

over at have været den første, der har plukket Frugterne af Sidi Hamets Skrifter ganske saaledes, som han selv har villet det. Jeg har ikke haft nogen anden Hensigt end at opvække Afsky hos alle Mennesker for de opdigtede og usandsynlige Historier i Ridderbøgerne, der ved denne min virkelige Don Quixote allerede er bragte til at snuble og med det første sikkert vil falde ganske til Jorden. Lev vel!

HER ENDER DEN STORE OG SANDFÆRDIGE HISTORIE
OM DEN SINDRIGE HERREMAN
DON QUIXOTE AF MANCHAS
RIDDERLIGE BEDRIFTER

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

CH
4012

MARTINS FORLAG

CERVANTES

DEN SINDRIGE HERREMAN
DON QUIXOTE AF MANCHAS
LEVNED OG BEDRIFTER

DON QUIXOTE læses og beundres over hele Verden. Den er Jordens mest berømte Roman, en uudtømmelig Kilde til Latter og Morskab, et Værk, hvis Humor og Dybsind funkler gennem Aarhundrederne med usvækket Glans. Hver ny Generation tilegner sig dette Vidunder af lystig Satire og Menneskekundskab med samme Glæde og samme rige Udbytte. Udtydningerne og Anskuelserne om Bogens Mening har skiftet, men aldrig Dommen om dens Værd: den er et uovertræffeligt Mesterværk, som alle bør tilegne sig, fordi den har Bud til enhver.

Udsendes nu i to. Udgaver:

En Subskriptionsudgave med Illustrationer fra
PALLADIUM Storfilmen, 10 Hefter à Kr. 1.00,
samt i en MARSTRAND UDGAVE, 2 Bind
à Kr. 5.00. Første Bind foreligger færdigt og
kan ses i enhver Boglade.

FOR NORGE: PETER AAS & Co., OSLO.

Ayuntamiento de Madrid

ARTEN'S FORLAG

CERVANTES

FRANZ SCHÖNBERG HERREMANDE

DON QUIXOTE AF MANCHA

LEVNET OG BEDRIFTER

DON QUIXOTE læses og beundres over hele Verden. Den er Jordens mest berømte Roman, en udtømmelig Kilde til Læse- og Tænkning, et Værk, hvortil alle Bøger må måles gennem Aarhundreder med storagtig Glans. Hver ny Generation tilegner sig dette Vidunder af lystig Satire og Menneskekundskab med samme Glæde og sammenrøstede Udbytte. Udtvindingerne og Anskuelserne om Bogens Mening har skiftet, men aldrig Dommen om dens Værd: den er et uovertruffeligt Mesterværk, som alle bør læse og fordi den har Bud til enhver.

Udgives nu i to Udgaver:

En Illustrationsudgave med Illustrationer af PALLADIUS Storstenen, 10 Hefter à Kr. 1.00, samt i en MARSTRAND-UDGAVE, 2 Bind à Kr. 5.00. Første Bind foreligger færdigt og kan ses i enhver Boghandel.

For Næst: PETER AAS & Co. Cph.

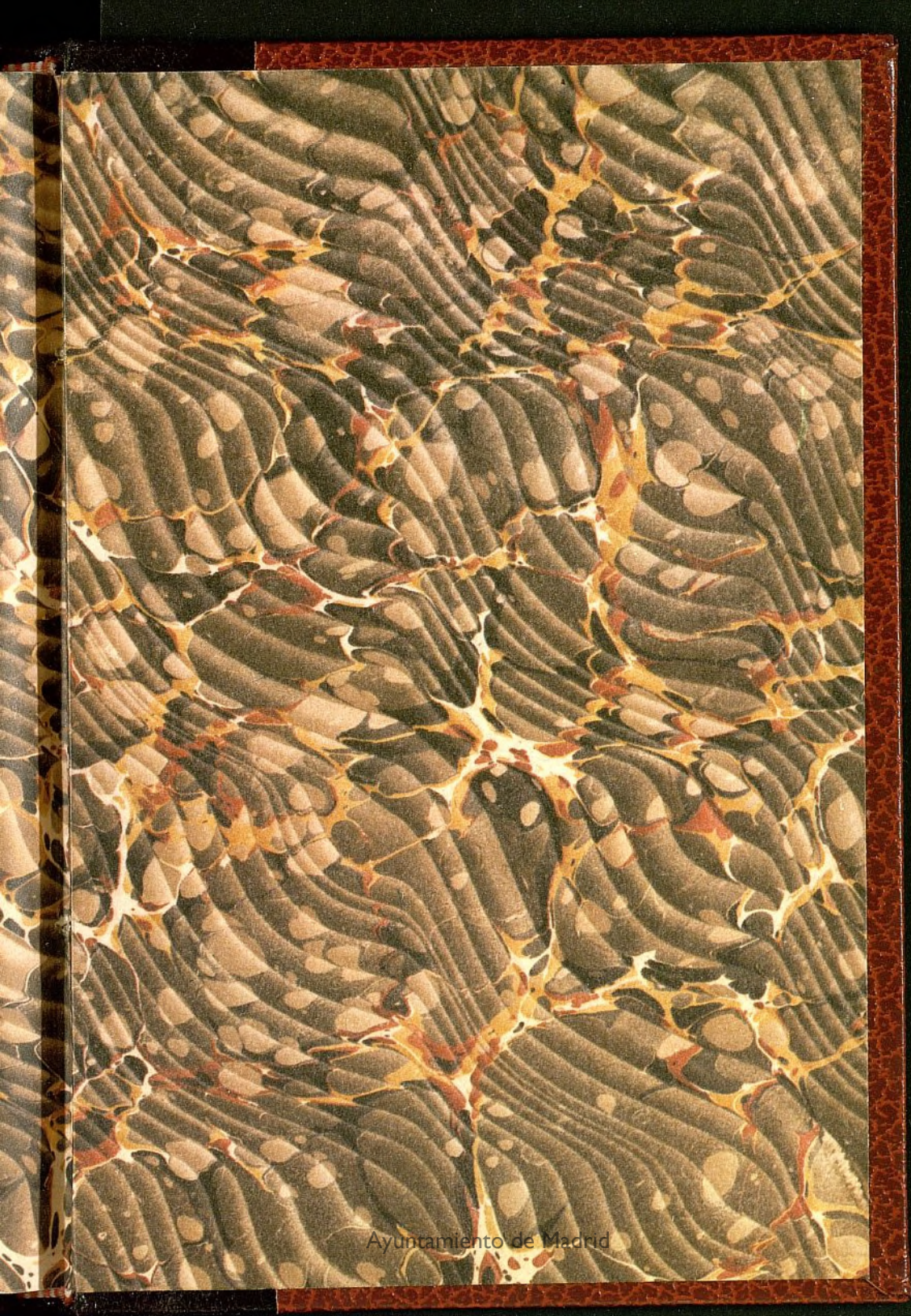
Ayuntamiento de Madrid

ARTEN'S FORLAGS TOTAL-REKVISIT

Ayuntamiento de Madrid

The image shows a full-page view of a marbled paper pattern, likely from an old book. The pattern consists of dark, wavy, horizontal bands of brown and black, interspersed with irregular, vein-like shapes of yellow, orange, and red. The overall effect is a complex, organic texture. The text "Ayuntamiento de Madrid" is printed in a small, black, serif font at the bottom center of the page.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid